

บทความวิจัย

เรื่อง ข้อพิพาททะเลจีนใต้จากมุมมองชาตินิยมเวียดนาม (ปี ค.ศ. 1947 ถึง ปี ค.ศ.2020)

โดย

นางสาวปวีศา บุญกอบแก้ว

รหัสนักศึกษา 05600763

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา 450-112 การศึกษาเอกเทศ
สาขาวิชาเอเชียศึกษา (ภาษาเวียดนาม) คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2563

บทความวิจัย

เรื่อง ข้อพิพาททะเลจีนใต้จากมุมมองชาตินิยมเวียดนาม (ปี ค.ศ. 1947 ถึง ปี ค.ศ.2020)

โดย

นางสาวปวีศา บุญกอบแก้ว

รหัสนักศึกษา 05600763

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา 450-112 การศึกษาเอกเทศ
สาขาวิชาเอเชียศึกษา (ภาษาเวียดนาม) คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2563

ชื่อบทความวิจัย	ข้อพิพาททะเลจีนใต้จากมุมมองชาตินิยมเวียดนาม (ปี ค.ศ. 1947 ถึง ปี ค.ศ.2020)
ผู้เขียน	ปวีรศา บุญกอบแก้ว
อาจารย์ที่ปรึกษาบทความวิจัย	อาจารย์ดวงทิพย์ พรหมเขต
สาขาวิชา	เอเชียศึกษา (ภาษาเวียดนาม) คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา	2563

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่องข้อพิพาททะเลจีนใต้จากมุมมองชาตินิยมเวียดนาม (ปี ค.ศ. 1947 ถึง ปี ค.ศ.2020) ศึกษาพัฒนาการความขัดแย้งในประเด็นข้อพิพาททะเลจีนใต้จากมุมมองชาตินิยมเวียดนามตั้งแต่ปี ค.ศ.1947 ถึงปี ค.ศ.2020 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ข้อพิพาทดังกล่าวกลายเป็นปัญหาใหญ่ระดับประเทศของเวียดนามและกระทบโดยตรงถึงความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของเวียดนามกับสาธารณรัฐประชาชนจีน

ผลการศึกษาค้นพบว่าประเด็นปัญหาข้อพิพาททะเลจีนใต้ถูกขับเคลื่อนจากแนวคิดชาตินิยมของเวียดนามตลอดเวลา เริ่มตั้งแต่การอ้างกรรมสิทธิ์เหนือหมู่เกาะพาราเซลหรือหว่างซา (Paracel Islands/Hoàng Sa) และหมู่เกาะสปรตลีย์หรือเจื่องซา (Spratly Islands/Truông Sa) ในทะเลจีนใต้เป็นของเวียดนามตั้งแต่ช่วงปลายยุคจารีตหรือต้นอาณานิคม โดยการอ้างกลุ่มหลักฐานสำคัญทางประวัติศาสตร์ของชาติเวียดนาม เช่น พงศาวดารของราชวงศ์เหงวียน และหลักฐานทางประวัติศาสตร์ของนานาชาติ เช่น เอกสารจดหมายเหตุของฝรั่งเศส อีกทั้งนำอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเลปี 1982 (UNCLOS) มาประยุกต์ใช้ร่วมด้วย ด้านกระแสสังคมเวียดนามแสดงท่าทีต่อประเด็นปัญหาดังกล่าวชัดเจนตลอดเรื่อยมาเช่นกัน ทั้งภาคประชาชน องค์กร รวมถึงภาครัฐ และจากการศึกษาเรื่องแนวทางการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศของชาตินิยมเวียดนามพบว่า บริบทของสถานการณ์ในประเทศ ระหว่างประเทศ และโลกมีส่วนทำให้แนวดำเนินการด้านความมั่นคงเรื่องข้อพิพาททะเลจีนใต้ของเวียดนามเปลี่ยนแปลงไป

อย่างไรก็ดีแม้ว่าข้อพิพาททะเลจีนใต้จะเป็นประเด็นสืบเนื่องระหว่างเวียดนามและจีนมาโดยตลอด แต่มีความพยายามที่จะผลักดันไปสู่การแก้ปัญหาโดยสันติวิธีด้วยการเจรจา

คำสำคัญ: ข้อพิพาททะเลจีนใต้, ชาตินิยมเวียดนาม

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยฉบับนี้เสร็จลงด้วยดี ต้องขอขอบพระคุณอาจารย์ดวงทิพย์ พรหมเขต อาจารย์ที่ปรึกษา บทความวิจัยที่ช่วยแก้ไขบทความ แนะนำทางในการดำเนินงาน และต่อยอดความคิดให้กับบทความวิจัยชิ้นนี้ ด้วยความใจเย็นและอดทน ขอขอบคุณเจ้าของงานศึกษาทุกระดับที่มีส่วนในการขับเคลื่อนเนื้อหาในวิจัยฉบับนี้ออกมาสมบูรณ์ครบถ้วน ตลอดจนขอบคุณกลุ่มเพื่อนผู้ร่วมทำงานวิจัยกับภาคประวัติศาสตร์ โดยมีอาจารย์ดวงทิพย์ พรหมเขต เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อน ๆ เปรียบเสมือนสหายร่วมการเดินทาง ตั้งแต่วันแรกที่เริ่มค้นหาหัวข้องานวิจัยของแต่ละคน จนถึงวันที่ทุกคนสำเร็จวิจัยปริญญาตรีเป็นเล่มแรกของชีวิต โดยถึงแม้ว่าหัวข้อวิจัยของพวกเราแต่ละคนจะแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง การดำเนินงานจะแตกต่างกันไปในวิธีการของแต่ละคน แต่เราก็ออยู่เคียงข้างกัน ก้าวผ่านแต่ละอุปสรรคด้วยกันเสมอมา และที่สำคัญขอขอบคุณคนรอบข้างทั้งพ่อแม่ น้องสาว คนสนิท ที่คอยสนับสนุนและเป็นกำลังใจหนักในวันที่ท้อ อ่อนเพลียจากการพักผ่อนน้อย และหมดเรี่ยวแรงจากการทำงาน บุคคลกลุ่มดังกล่าวมีส่วนสำคัญมากที่ทำให้ฮึดสู้ จนประสบผลสำเร็จ

สุดท้ายคือ ตัวเอง ขอขอบคุณตัวเองที่มีความมุ่งมั่นอดทนและพยายามอย่างมากกับวิจัยชิ้นนี้ ฝ่าฟันด้วยความยากลำบากจนสามารถทำให้วิจัยเล่มนี้เป็นรูปเป็นร่างได้สำเร็จ

สารบัญ

บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
สารบัญภาพ	ง
บทนำ	
ที่มาและความสำคัญ	5
วัตถุประสงค์ของงานวิจัย	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
ทบทวนวรรณกรรม	9
ขอบเขตของการศึกษา	22
วิธีการดำเนินงานวิจัย	23
ผลการวิจัย	
ความสัมพันธ์ระหว่างทะเลจีนใต้กับชาตินิยมเวียดนาม	24
ความสัมพันธ์อันซับซ้อนของสองประเทศ (เวียดนาม-จีน)	40
สังคมเวียดนามจากกรณีข้อพิพาททะเลจีนใต้	43
บทสรุป	53
บรรณานุกรม	54
บรรณานุกรมภาพ	57

สารบัญภาพ

ภาพที่

1	แผนที่เวียดนามวาดโดยโด่ (Đồ Bá) ในศตวรรษที่ 17 ระบุไว้อย่างชัดเจนว่า “มีหาดทรายทอดยาวอยู่กลางทะเลเรียกว่า หาดทรายทอง” “โดยเดือนสุดท้ายของฤดูหนาวในทุกปี ครอบครัวเหวียงพร้อมเรือ 18 ลำมารับเอาวัสดุ...”	26
2	บันทึกพื้นที่ชายแดน (phủ biên tạp lục)	27
3	แผนที่รวมไตนาม (Đại Nam nhất thống toàn đồ)	27
4	บันทึกไตนามแผ่นดินที่มีอยู่จริง (Đại Nam thực lục tiền biên)	28
5	ลายหน้ากลองสำริดดองเซิน (Mặt trống đồng Đông Sơn)	29
6	เรือเวียดนามโบราณข้ามทะเลในยุคสูงเวือง (หนึ่งลวดลายบนหน้ากลองสำริด)	29
7	หนังสือสังเคราะห์โบราณของเวียดนามที่รวบรวมตำนานและคติชนเวียดนาม (Lĩnh nam chích quái)	30
8	หนังสือปฏิทินของศาลบูชาและการอุทิศตน (Lịch triều hiến dương loại chí) (ฉบับแปล)	30
9	หนังสือภูมิศาสตร์หว่างเวียด (Hoàng Việt địa dư chí) (ฉบับแปล)	31
10	เรือสงคราม เรือใบ เรือบังคับ ในรัชสมัยของจักรพรรดิมีนหมั่งแห่งราชวงศ์เหงวียน	32
11	แผนที่มหาอาณาจักรอานนาม (An Nam Đại Quốc Họa Đồ)	34
12	หลักที่ฝรั่งเศสสร้างขึ้นที่หมู่เกาะหว่างซา (พาราเซล) ในปี ค.ศ.1938	36
13	ดร. มายห่ง (Mai Hồng)	38
14	แผนที่ภูมิศาสตร์ออนไลน์ของจักรพรรดิ (Hoàng Triều trực tỉnh địa dư toàn đồ) ในสมัยราชวงศ์ชิง ปี ค.ศ. 1904	38
15	เรือประมงจีนตัดสายเคเบิลของเรือปิงหมิงท์	
16	อนุญาโตตุลาการทะเลจีนใต้ กรุงเฮก 12 กรกฎาคม ปี ค.ศ.2016	48
17	ดร.เหงียนกวางหงือ (Nguyễn Quang Ngọc) รองประธานสมาคมวิทยาศาสตร์ประวัติศาสตร์เวียดนามและประธานสหภาพทวนเอกสารนิทรรศการหว่างซา เจื่องซา ของเวียดนาม	50
18	ดร. เหงวียนญา (Nguyễn Nhã) กับแบบจำลองเรือของทหารหว่างซาและบั๊กฮ่าย (ตั้งแต่ต้นศตวรรษที่ 17 ถึงต้นศตวรรษที่ 19 ที่สร้างขึ้นใหม่จากเอกสารของเหงวียนญา “อำนาจอธิปไตยของสองหมู่เกาะ หหว่างซาและเจื่องซาของชาวเวียดนาม”	50
19	หอศิลป์หว่างซา เมืองดานัง (Nhà trưng bày Hoàng Sa, Đà Nẵng)	51

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

กรณีข้อพิพาททะเลจีนใต้ถือเป็นประเด็นปัญหาข้อพิพาทในระดับภูมิภาคเอเชียที่เกิดขึ้นมาเป็นเวลานาน ระบุในปี ค.ศ.1947 ข้อพิพาททะเลจีนใต้ปะทุขึ้นจากการกำหนดเส้นประในทะเลจีนใต้ครอบคลุมพื้นที่ที่จีนอ้างสิทธิ์ในแผนที่ของประเทศจีน (ช่อฉัตร กระทบ, 2016: 77-78) ความขัดแย้งจากปัญหาข้อพิพาทที่เกิดขึ้นดำเนินต่อเนื่องเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน กลายเป็นข้อพิพาทระหว่างประเทศที่ประชากรทั่วโลกโดยเฉพาะภูมิภาคเอเชียให้ความสนใจกับการหาแนวทางระงับข้อพิพาทข้างต้น งานวิจัยชิ้นนี้จึงมุ่งศึกษาพัฒนาการความขัดแย้งของข้อพิพาททะเลจีนใต้ โดยวิเคราะห์จากมุมมองชาตินิยมเวียดนามตลอดระยะเวลา 73 ปี นับตั้งแต่การถือกำเนิดแผนที่เส้นประ 9 เส้น ในปี ค.ศ.1974 เพื่อทำความเข้าใจประเด็นประเด็นข้อพิพาททะเลจีนใต้อย่างลุ่มลึกยิ่งขึ้น

เส้นประ 9 เส้น คือเส้นที่ลากขึ้นเพื่อกำหนดอาณาเขตของจีนในทะเลจีนใต้ ถือกำเนิดขึ้นครั้งแรกในปี ค.ศ. 1947 หรือตั้งแต่สงครามโลกครั้งที่สองยุติลงได้เพียง 2 ปี เส้นดังกล่าวเป็นแนวเส้นที่ลากลงมาจากเกาะไห่หนานของจีนบริเวณอ่าวตังเกี๋ย ขนานกับชายฝั่งเวียดนามมาจนถึงเกาะบอร์เนียวบริเวณรัฐซาราวักของมาเลเซีย วนกลับเลียบชายฝั่งบรูไนผ่านรัฐซาบารห์ ตัดตรงเข้าน่านน้ำของฟิลิปปินส์เกาะชายฝั่งของจังหวัดปาลาวันเรื่อยไปจนถึงเกาะลูซอนลากยาวขึ้นไปสิ้นสุดที่เกาะไต้หวัน เมื่อมีประกาศใช้แผนที่เส้นประ 9 เส้น พร้อมประกาศว่าดินแดนต่าง ๆ ในพื้นที่ทะเลจีนใต้คืออาณาเขตของจีน โดยควรรวมดินแดนทั้งหมดหมู่เกาะพาราเซลและหมู่เกาะสปรตลีย์อันอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติมหาศาล เป็นผลให้การออกประกาศดังกล่าวเริ่มกลายเป็นประเด็นใหญ่ขึ้น เมื่อเวียดนามและประเทศที่มีส่วนเกี่ยวข้องซึ่งมีพื้นที่เขตเศรษฐกิจจำเพาะของตนอยู่ในทะเลจีนใต้ต่างฝ่ายต่างออกมาคัดค้านต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น (สำนักปลัดกระทรวงกลาโหม, 2013)

ทะเลจีนใต้มีความสำคัญทางด้านภูมิศาสตร์ การเมือง ความมั่นคง และเศรษฐกิจ ประกอบกับที่ตั้งเชิงยุทธศาสตร์และการคาดการณ์ว่าเป็นแหล่งน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ ข้อพิพาททะเลจีนใต้เกิดจากการอ้างสิทธิ์เหนือเกาะและการแบ่งเขตทางทะเลระหว่างประเทศที่มีสิทธิ์ได้รับประโยชน์จากผืนทะเลจีนใต้แห่งนี้ (ช่อฉัตร กระทบ, 2016: 80) โดยอาจกล่าวได้ว่าแผนที่เส้นประ 9 เส้น ของจีนที่ประกาศใช้ ได้ส่งผลให้จีนเกิดความขัดแย้งกับประเทศต่าง ๆ ในเขตทะเลจีนใต้ โดยเฉพาะเวียดนาม

สถานการณ์ตึงเครียดระหว่างเวียดนามและจีนที่เกิดขึ้นในทะเลจีนใต้หรือที่เวียดนามเรียกว่าทะเลตะวันออก ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ประเทศ การกระทำของจีนที่เวียดนามมองว่าเป็นภัยคุกคามระหว่างประเทศ คือปัจจัยหลักที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศของเวียดนามอย่างขนานใหญ่ในห้วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา โดยเวียดนามเสนอสิทธิการครอบครองทะเลจีนใต้ในบริเวณหมู่เกาะหว่างซาหรือพาราเซล (Paracel Islands) และเจื่องซาหรือสปรตลีย์ (Spratly Islands) ที่จีนกล่าวอ้างความเป็นเจ้าของจากการประกาศใช้แผนที่เส้นประ 9 เส้น ในปี ค.ศ.1974 เวียดนามยืนยันอธิปไตยเหนือหมู่เกาะดังกล่าวตลอดเรื่อยมาว่าเป็นของตนตั้งแต่ช่วงปลายยุคจารีตหรือต้นอาณานิคม (แอ็ง เหงียน, 2020) ผ่านการแสดงหลักฐานสำคัญทางประวัติศาสตร์ของชาติเวียดนาม หลักฐานทางประวัติศาสตร์ของนานาชาติที่มีความเกี่ยวเนื่อง

กับเวียดนามในอดีตและหลักฐานทางมรดกวัฒนธรรมของชาติเวียดนาม ภายหลังเวียดนามแสดงกรรมสิทธิ์การครอบครองดินแดนเหนือหมู่เกาะทั้งสองที่ถูกต้องตามกฎหมายสากลผ่านอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเลปี 1982 (UNCLOS) ในข้ออนุสัญญาว่าด้วยไหล่ทวีป กำหนดสิทธิของรัฐชายฝั่งเหนือพื้นท้องทะเลไหล่อาณาเขต (ศูนย์ประสานงานประชาชนจังหวัดชอครัง, 2014) เข้ามามีส่วนในการสนับสนุนกลุ่มหลักฐานสำคัญทางประวัติศาสตร์ที่เวียดนามใช้กล่าวอ้าง นอกจากนั้นเวียดนามยังคัดค้านคำกล่าวอ้างของจีนด้วยการเสนอชุดหลักฐานแสดงพื้นที่หมู่เกาะพาราเซลและหมู่เกาะสแปรตลีย์ที่ไม่เคยถูกบันทึกในประวัติศาสตร์จีน ไม่เคยเป็นของจีนหรือเป็นอาณาเขตของจีน พื้นที่ตอนใต้สุดของจีนสิ้นสุดแค่เกาะไห่หนาน (ชนันท์ บุนวรรณา, 2014: 74)

ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศ ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างเวียดนามและจีนเป็นไปด้วยความซับซ้อนทั้งในแง่ประวัติศาสตร์และการเมือง เวียดนามและจีนมีลักษณะเหมือนคู่ประเทศสหายที่สหายน้อง¹ แต่ทว่าความสัมพันธ์กลับไม่ราบรื่นเท่าที่ควร แม้ว่าเวียดนามเคยได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่จากจีนในช่วงสงครามอิสรภาพตั้งแต่ทศวรรษที่ 1940 ถึงทศวรรษ 1970 แต่อย่างไรก็ดีความสัมพันธ์ทวิภาคีเสื่อมลงอย่างรวดเร็วในปี ค.ศ.1979 หลังสงครามเวียดนาม – จีนปะทุ และในปี ค.ศ.1991 ทั้งสองประเทศได้ปรับความสัมพันธ์ทางการทูตให้กลับสู่สภาวะปกติ (โทโมตะกะ โซจิ, 2012: 8) ทว่าข้อพิพาทเรื่องดินแดนในทะเลจีนใต้ยังคงเป็นหนึ่งในปัญหาด้านความมั่นคงที่สำคัญที่สุดของเวียดนามเมื่อพิจารณาถึงความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตามหากกล่าวถึงความเข้มแข็งของชาติประวัติศาสตร์ ความต่อเนื่องของความสัมพันธ์ทางการเมืองและฐานะคู่ประเทศสังคมนิยม รวมทั้งความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว การเผชิญหน้าโดยตรงกับจีนในประเด็นทะเลจีนใต้จึงไม่ใช่ทางเลือกหนึ่งของนโยบายต่างประเทศกับจีนของเวียดนาม

เวียดนามจำเป็นต้องสร้างสมดุลระหว่างนโยบายในการรักษาความสัมพันธ์ ความร่วมมือกับจีนและใช้ความระมัดระวังต่อการขยายตัวของจีนในทะเลจีนใต้ ทางการเวียดนามจึงหลีกเลี่ยงการเชื่อมโยงโดยตรงระหว่างปัญหาด้านความมั่นคงของประเทศและจีน โดยปัจจุบัน มาตรการทางการทูตเป็นแนวทางที่เวียดนามเลือกใช้มากที่สุดในการแก้ปัญหาความมั่นคงทางทะเลกับจีน เนื่องจากเวียดนามกับจีนเคยปะทะความรุนแรงน้อยใหญ่หลายครั้งด้วยเหตุผลครอบงำหมู่เกาะในทะเลจีนใต้ เหตุปะทะสำคัญครั้งแรกเกิดเมื่อเดือนมกราคม ปี ค.ศ. 1974 บนเกาะวู้ดดี (Woody Island) และการปะทะรุนแรงอีกครั้งเกิดในปี ค.ศ.1988 ที่แนวปะการังจอห์นสัน (Johnson Reef) ในหมู่เกาะสแปรตลีย์ (ชาญชัย คุ่มปัญญา, 2014) เวียดนามกับจีนเคยใช้กำลังเข้าทำห้ำหั่นกันหลายครั้งและในการปะทะครั้งใหญ่ 2 ครั้งที่เคยเกิดขึ้น ชัยชนะตกเป็นของจีน การใช้กำลังจึงไม่อาจเป็นทางเลือกที่ดีของเวียดนามไม่ว่าจะเป็นในอดีตหรือปัจจุบัน

¹ จีนและเวียดนามเป็นประเทศที่มีประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศร่วมกันมายาวนานหลายศตวรรษ สืบเนื่องจากการมีพรมแดนร่วมกันมากกว่า 1,000 กิโลเมตร ความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศจึงอยู่บนพื้นฐานของการมีสภาพทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมร่วมกัน ส่งผลให้เวียดนามเป็นประเทศหนึ่งเดียวในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีวัฒนธรรมคล้ายคลึงจีนมากที่สุด อ้างถึงใน ธมนวรรณ เหล็กงาม, “ความสัมพันธ์จีน-เวียดนาม ก่อนและหลังสงครามสงบ ค.ศ.1979” (วิทยานิพนธ์หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2004), 1.

สถานการณ์ที่เกิดขึ้นจากกรณีข้อพิพาททะเลจีนใต้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลังการประกาศใช้เส้นประ 9 เส้นบนแผนที่ของจีนที่เวียดนามมองว่าเป็นการลบล้างอำนาจอธิปไตยของประเทศอย่างชัดเจน ได้ส่งผลกระทบต่อให้เวียดนามมีการปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ จากเดิมที่เคยเผชิญกับภัยคุกคามทางบกจากด้านทิศตะวันตกของประเทศอย่างยาวนานจากกลุ่มประเทศโลกเสรีที่เกิดขึ้นในอดีต จากนั้นเมื่อภัยคุกคามดังกล่าวยุติลงหลังสิ้นสุดสงครามเย็น เวียดนามมีแผนดำเนินงานมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศตามนโยบายโดยเหมย (Đổi Mới)² มากกว่าการพัฒนาในด้านอื่น ทำให้เวียดนามว่างเว้นจากการสร้างยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศช่วงระยะเวลาหนึ่ง จนกระทั่งจีนได้เคลื่อนตัวเข้ามาและมีท่าทีที่เป็นภัยคุกคามด้านการครอบครองพื้นที่ตามแนวเส้นประ 9 เส้นดังกล่าว อันเป็นพื้นที่ที่เวียดนามกล่าวอ้างกรรมสิทธิเหนือดินแดนเหล่านั้นเช่นกัน เมื่อภัยคุกคามของเวียดนามได้เปลี่ยนจากภัยคุกคามทางบกด้านตะวันตกมาเป็นภัยคุกคามทางทะเลด้านตะวันออก นานาประเทศจึงได้เห็นการปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศอย่างขนานใหญ่ของเวียดนาม เพื่อเปรียบเสมือนสัญญาณจากชาติเวียดนามในการเตรียมตัวรับมือกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น (สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม, 2016)

เวียดนามแสดงจุดยืนเรื่องข้อพิพาททะเลจีนใต้บริเวณหมู่เกาะพาราเซลและสแปรตลีย์อย่างมั่นคงและชัดเจนเสมอมา ดังเห็นได้จากคำแถลงการณ์ การอภิปราย การให้สัมภาษณ์ จากที่ประชุมและการหารือทั้งในประเทศและระหว่างประเทศของกลุ่มผู้นำของเวียดนามหลายท่าน ทั้งนี้ปัจจุบัน เวียดนามเลือกดำเนินนโยบายด้านความมั่นคงระหว่างประเทศโดยสันติวิธี ผ่านการประยุกต์ใช้อุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ปี 1982 (UNCLOS) เพื่อแก้ไขปัญหาการพิพาททางทะเลกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะจีน เวียดนามและจีนต่างเคยลงนามในข้อตกลงกำหนดเขตทะเลนอกปากอ่าวทะเลตะวันออกและข้อตกลงร่วมมือด้านการประมงในอ่าวทะเลตะวันออก เวียดนามต้องการผลักดันการเจรจาเพื่อกำหนดเส้นแบ่งพรมแดนทางทะเลและความร่วมมือเพื่อการพัฒนาในเขตทะเลนอกปากอ่าวทะเลตะวันออกกับจีน (หู ฮว่า, 2020) และถึงแม้ว่าแนวทางการดำเนินนโยบายความมั่นคงระหว่างประเทศของเวียดนามในประเด็นข้อพิพาททะเลจีนใต้กับจีนจะเป็นไปในแนวทางของวิถีสันติ แต่ในด้านสังคมของเวียดนามกลับมีท่าทีต่อต้านการกระทำของจีนที่แสดงออกถึงความไม่พอใจอย่างเปิดเผย

กระแสสังคมของเวียดนามหลังการปรากฏแผนที่เส้นประ 9 เส้น เป็นหนึ่งแรงกระตุ้นสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงการตื่นตัวของเวียดนามในกรณีการลบล้างเขตแดนของจีนจากประเด็นปัญหาเรื่องข้อพิพาททะเลจีนใต้ ทำให้เกิดกระแสงานศึกษาพาราเซลและสแปรตลีย์เพิ่มปริมาณมากขึ้นเรื่อย ๆ ในสังคมเวียดนาม โดยนักวิชาการเวียดนามตลอดจนหน่วยงานต่าง ๆ ได้เริ่มให้ความสนใจศึกษาเกาะพาราเซลก่อนประเด็นอื่น จากนั้นกระแสงานศึกษาหมู่เกาะพาราเซลและสแปรตลีย์ในมิติอื่น ๆ เริ่มตามมา โดยในปี ค.ศ.1984 กระทรวงการต่างประเทศเวียดนามได้

² นโยบายปฏิรูปเศรษฐกิจ เป็นนโยบายเศรษฐกิจของเวียดนามที่เน้นบทบาทของภาคเอกชนที่มากขึ้น กระจายอำนาจสู่ภาคธุรกิจ องค์กรท้องถิ่น และการลงทุนจากต่างประเทศที่มีผลต่อการพัฒนาด้านอุตสาหกรรม โดยใช้กรอบแนวคิดใหม่ของการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ (New Structural Economics) อ้างถึงใน ชญาณี ชวะโนทย์. “นโยบายปฏิรูปเศรษฐกิจกับการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศเวียดนาม.” *พัฒนาการเศรษฐกิจปริทัศน์*. 12,1 (มกราคม 2018): 80.

ตีพิมพ์หนังสือชื่อ “หมู่เกาะพาราเซลและหมู่เกาะสแปรตลีย์: อาณาเขตของเวียดนาม” ซึ่งเป็นผลงานของภาครัฐเวียดนามชิ้นแรก ๆ ที่แสดงจุดยืนชัดเจนว่าหมู่เกาะพาราเซลและหมู่เกาะสแปรตลีย์อยู่ในอาณาเขตเวียดนาม ในช่วงต้นทศวรรษ 2000 นับเป็นช่วงที่เวียดนามมีการศึกษาเรื่องหมู่เกาะพาราเซลและหมู่เกาะสแปรตลีย์อย่างเป็นระบบ มีนักวิจัยเวียดนามเสนอแนะให้รัฐบาลเวียดนามจัดทำแผนยุทธศาสตร์ระยะยาวเพื่อต่อสู้แย่งคืนอำนาจอธิปไตยและปกป้องอำนาจอธิปไตยเหนือหมู่เกาะทั้งสองด้วยวิธีดังเช่น การนำข้อมูลทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับการจัดตั้งวิธีการปฏิบัติและการปกป้องอำนาจอธิปไตยของเวียดนามเหนือหมู่เกาะพาราเซลและสแปรตลีย์เข้ามาอยู่ในหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับมัธยมและมหาวิทยาลัย การตั้งชื่อถนนโรงเรียนหว่างซา เจื่องซา และชื่อวีรชนผู้เสียสละปกป้องอำนาจอธิปไตยของ เวียดนามเหนือหมู่เกาะพาราเซลและสแปรตลีย์ ตลอดจนให้เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับอำนาจอธิปไตยของเวียดนามเหนือสองหมู่เกาะออกไปอย่างกว้างขวาง (ชนันท์ บุนวรรณา, 2014: 58)

ความยึดมั่นในสิทธิการครอบครองดินแดนผ่านเรื่องราวประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์อันยาวนานระหว่างชาวเวียดนามกับหมู่เกาะพาราเซลและหมู่เกาะสแปรตลีย์ รวมกับความหวงแหนกรรมสิทธิ์บนอาณาเขตพื้นที่ยุทธศาสตร์ของประเทศตน ส่งผลให้ปัญหาการอ้างอธิปไตยในการครอบครองหมู่เกาะทั้งสองของฝ่ายเวียดนามและคู่แข่งที่สำคัญของเวียดนามคือ จีน ในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา กระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ กระแสสังคมและกระแสการศึกษาพาราเซล สแปรตลีย์ในเวียดนามอย่างมาก

การศึกษาข้อพิพาททะเลจีนใต้ผ่านมุมมองชาตินิยมเวียดนามช่วงปลายทศวรรษที่ 1940 ถึงต้นทศวรรษที่ 2020 มีความน่าสนใจในการค้นคว้าและตีความปัญหาผ่านมุมมองของชาติเวียดนาม เพื่อให้เข้าใจประเด็นปัญหาความขัดแย้งในทะเลจีนใต้ที่เกิดขึ้นระหว่างเวียดนามกับคู่กรณีสำคัญคือ จีน และทราบถึงความเป็นชาตินิยมของชาวเวียดนามที่สะท้อนออกมาผ่านการตอบสนองต่อประเด็นข้อพิพาททะเลจีนใต้ โดยงานวิจัยมุ่งเน้นไปที่การศึกษาพัฒนาการการกล่าวอ้างสิทธิ์เหนือพื้นที่ในทะเลจีนใต้ของชาตินิยมเวียดนามทั้งก่อนและหลังการประกาศใช้อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทางทะเลปี 1982 ศึกษาพัฒนาการความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเวียดนามและจีนตลอดช่วงเวลาของการเกิดปัญหาความขัดแย้ง รวมถึงศึกษากระแสสังคมของเวียดนามจากประเด็นข้อพิพาททะเลจีนใต้ที่เกิดขึ้น

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาประเด็นข้อพิพาทและการอ้างสิทธิ์เหนือทะเลจีนใต้จากแนวคิดชาตินิยมของเวียดนามระหว่างปี ค.ศ.1947 - ปี ค.ศ.2020
- 2.2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามและสาธารณรัฐประชาชนจีน หลังการเกิดข้อพิพาททะเลจีนใต้ (ปี ค.ศ.1947 - ปี ค.ศ.2020)

2.3 เพื่อศึกษาสังคมเวียดนามหลังความขัดแย้งจากประเด็นข้อพิพาททะเลจีนใต้ (ปี ค.ศ.1947 - ปี ค.ศ. 2020)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

3.1 ทำให้ทราบถึงการอ้างกรรมสิทธิ์เหนือหมู่เกาะพาราเซลและหมู่เกาะสแปรตลีย์ของเวียดนาม จากกรณีข้อพิพาททะเลจีนใต้ (ปี ค.ศ.1947 - ปี ค.ศ.2020)

3.2 ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของเวียดนามและจีน หลังการเกิดข้อพิพาททะเลจีนใต้ (ปี ค.ศ.1947 - ปี ค.ศ.2020)

3.3 ทำให้ทราบถึงสังคมเวียดนามหลังความขัดแย้งในประเด็นข้อพิพาททะเลจีนใต้ (ปี ค.ศ.1947 - ปี ค.ศ. 2020)

ทบทวนวรรณกรรม

1. กลุ่มงานที่อ้างสิทธิ์เรื่องทะเลจีนใต้เป็นของเวียดนาม

บทความเรื่อง “พื้นฐานทางกฎหมายรับรองอำนาจอธิปไตยเหนือหมู่เกาะหว่างซา (Hoàng Sa) และเจื่องซา (Trường Sa) ของเวียดนาม” ของเหงวียน ฮุย ต่วน (Nguyễn Huy Toàn) (Nguyễn Huy, 2011) ในหนังสือพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์เซิน ซี้ (Báo điện tử Dân trí) อธิบายถึงหลักฐานทางประวัติศาสตร์ตามกฎหมายที่ระบุอำนาจอธิปไตยของเวียดนามเหนือสองหมู่เกาะหว่างซาและเจื่องซา อันประกอบด้วยกลุ่มเอกสารสำคัญทางประวัติศาสตร์ของชาติเวียดนาม 4 ประเภท ได้แก่ 1.) ภาพวาดแผนที่หว่างซาและเจื่องซาช่วงยุคของกษัตริย์เล ถั่งโตน Lê Thánh Tông (ปี ค.ศ.1460 - ปี ค.ศ.1497) ที่ปรากฏในเอกสารโบราณแผนที่สี่ทิศชุดสมบูรณ์ (Toàn tập Thiên Nam Tứ Chí Lộ Đồ Thư) ขณะนั้นพื้นที่บริเวณนั้นมีชื่อว่า ‘ทรายทอง’ 2.) แผนที่รวมไตนาม (Đại Nam nhất thống toàn đồ) หลักฐานสำคัญช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 18 ได้ระบุไว้อย่างชัดเจนว่าหว่างซาและเจื่องซาเป็นเกาะหนึ่งของเวียดนาม 3.) กวีเลก๊วยโตน (Lê Quý Đôn) (ชาตะปี ค.ศ.1726 – มรณะปี ค.ศ.1786) เขียนบันทึกพื้นที่ชายแดน (phủ biên tạp lục) บรรยายสองหมู่เกาะหว่างซาและเจื่องซาของเวียดนามอย่างละเอียด 4.) ฟาน ฮุย ฉู้ (Phan Huy Chú) (ชาตะปี ค.ศ.1782 – มรณะปี ค.ศ.1840) หนังสือปฏิทินของศาลบูชาและการอุทิศตน (Lịch triều hiến chương loại chí) และหนังสือภูมิศาสตร์หว่างเวียดนาม (Hoàng Việt địa dư chí) อธิบายถึงการจัดการของหว่างซาและเจื่องซาในเวียดนาม

กลุ่มเอกสารทางประวัติศาสตร์ต่างประเทศ 4 ประเภท ได้แก่ 1.) เอกสารที่เก็บไว้ในจดหมายเหตุของฝรั่งเศส (Note sur l'Asedemandés pas M. de la bonde à M. d'Etaining) ลงวันที่ 10 เมษายน ปี ค.ศ.1768 ระบุช่วงเวลาการลาดตระเวนของกองทัพเวียดนามระหว่างชายฝั่งของเวียดนามและหมู่เกาะหว่างซาที่มักเกิดคลื่นบ่อยครั้ง พลเรือเอกชาวฝรั่งเศสได้บรรยายถึงระบบการป้องกันของเวียดนามที่มีปืนใหญ่หลายกระบอก ส่วนใหญ่มี

เครื่องหมายโปรตุเกสจารึกในปี ค.ศ.1661 และปืนขนาดเล็กที่มีต้นกำเนิดจากกำพูชาและจารึกเครื่องหมาย 'บริษัท อังกฤษ อินเดีย (Anh Quốc Ấn Độ công ty)' ปืนเหล่านี้ถูกรวบรวมไว้ในหมู่เกาะหว่างซา 2.) กลุ่มงานเขียนของนักเขียนชาวฝรั่งเศสอย่าง เลอ พวฟ (Le Poivre) ปี ค.ศ.1740 จิน ชีนนีว (J Chaigneau) ปี ค.ศ.1816-1819 ทาเบิร์ต Taberd ปี ค.ศ.1833 และ กุซเลลิป (Gutzlagip) ปี ค.ศ.1840 ที่ยืนยันหมู่เกาะหว่างซาอยู่ภายใต้อธิปไตยของเวียดนาม 3.) หนังสือ จุลสาร ของนักเขียนชาวจีน ระบุถึงหว่างซาและเจื่องซาเป็นของเวียดนาม พระสงฆ์เถิก ไต้ ซ่าน (Thích Đại Sán) เขียนหนังสือต่างประเทศระบุในปี ค.ศ.1696 ยืนยันว่าในทุกปีขุนนางเหงวียนจะอนุญาตให้ใช้ประโยชน์จากเศษซากเรืออับปางในเจื่องซา และจุลสารภาษาจีนชื่อ 'ทางแยกของน้ำให้หมู่เกาะประวัติศาสตร์ (Ngã quốc Nam Hải chư đảo sử liệu hội biên)' ที่แก้ไขโดยฮั่นเฉินหวา (Hàn Chấn Hoa) ยังบันทึกร่องรอยบนเกาะวิง ฮึง (Vinh Hung/Phú Lâm) บนหว่างซา มีวัดชื่อหว่าง ซา ตี (Hoàng Sa tự) ถูกสร้างโดยกษัตริย์กษัตริย์หมิงหมั่ง (Minh Mạng) แห่งราชวงศ์เหงวียน 4.) กลุ่มหนังสือภูมิศาสตร์ของจินอันได้แก่ หนังสือภูมิศาสตร์หว่าง ถ่าง (Hoàng Thanh) แสดงแผนที่ทั้งหมดของจินในราชวงศ์ชิงซึ่งตีพิมพ์ในปี ค.ศ.1894 ได้บันทึกไว้อย่างชัดเจนว่า "จุดใต้สุดของดินแดนจินคือเคียวโจว (Nhai Châu) มณฑลกลวงตั้ง" หนังสือแผนที่ภูมิศาสตร์มณฑลกลวงตั้งที่ตีพิมพ์ในปี ค.ศ.1897 ยังบันทึกว่า "จุดใต้สุดของจังหวัดนี้เป็นหน้าผานอกยูหลิน (Du Lâm)" และแผนที่รวมอาณาเขตของจิน (Great Qing Empire All Map) ซึ่งตีพิมพ์ในปี ค.ศ.1905 ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 4 ปี ค.ศ.1910 ระบุว่า 'ส่วนใต้สุดของดินแดนจินคือเกาะไห่หล่า แผนที่ดังกล่าวข้างต้นยืนยันชัดเจนตามที่ระบุเรื่อยมาจนถึงคริสต์ศตวรรษที่ 20 ซึ่งหมายความว่าหมู่เกาะหว่างซาและเจื่องซาไม่เคยถูกรวมเป็นดินแดนของจีน

งานของ แอ้ง เหวี่ยน (Ánh Huyền) (Ánh, 2020) เรื่อง **เวียดนามมีอธิปไตยเหนือหมู่เกาะหว่างซาและเจื่องซาอย่างสมบูรณ์และไม่สามารถปฏิเสธได้** ในอธิบายถึงการมีอธิปไตยเหนือหมู่เกาะหว่างซาและเจื่องซาเป็นเวลานานของเวียดนาม ที่สอดคล้องกับธรรมเนียมปฏิบัติและกฎหมายสากลเกี่ยวกับการระบุและยืนยันอธิปไตยเหนือดินแดน โดยเวียดนามยืนยันอธิปไตยเหนือหมู่เกาะดังกล่าวว่าเป็นของตนตั้งแต่ช่วงปลายยุคจารีตหรือต้นอาณานิคม ผ่านเอกสารสำคัญทางประวัติศาสตร์ 6 ชิ้น ประกอบด้วยหลักฐานจากชาติเวียดนามที่ยังปรากฏอยู่จนถึงปัจจุบัน และมีความสมบูรณ์ในการยืนยันอธิปไตยของเวียดนามเหนือหมู่เกาะดังกล่าวมี 5 ชิ้น ได้แก่ ชั้นที่ 1 เอกสารโบราณแผนที่สี่ทิศ(ชุดสมบูรณ์)ของเวียดนาม (Toàn tập Thiên Nam Tứ Chí Lộ Đồ Thư) ระบุในคริสต์ศตวรรษที่ 17 หมู่เกาะทั้งสองแห่งได้ถูกระบุเป็นส่วนหนึ่งของเขตบิ่งเซิน เมืองกว๋างหงาย ประเทศเวียดนาม มีชื่อเรียกว่า ทรายทอง (Golden sand) ชั้นที่ 2 บันทึกพื้นที่ชายแดน (phủ biên tạp lục) ระบุในปี ค.ศ. 1776 ชั้นที่ 3 โฉนดที่ดินที่มีอยู่จริง (Đại Nam thực lục - tiền biên) ระบุในช่วงปี ค.ศ.1844-1848 ชั้นที่ 4 หนังสือเรื่องไตนามเป็นปึกแผ่น (Đại Nam nhất thống chí) ระบุในช่วงปี ค.ศ.1865-1875 และชั้นที่ 5 เอกสารสมัยราชวงศ์เหงวียนของเวียดนาม ระบุในช่วงปี ค.ศ.1802-1945 ว่าไต่เวียด (Đài Việt) ซึ่งเป็นชื่อเรียกเก่าเวียดนามที่เริ่มใช้ในปี ค.ศ.1054 ได้ส่งกองทหารหว่างซาไปสำรวจบุกเบิกหมู่เกาะทั้งสอง

หลักฐานสำคัญชิ้นที่ 6 ที่เวียดนามหยิบยกมาใช้ในการอ้างสิทธิ คือ หนังสือโบราณและแผนที่โบราณของฝรั่งเศส ระบุว่าหมู่เกาะหว่างซาและเจื่องซาอยู่ในอธิปไตยของเวียดนาม โดยเฉพาะการประกาศและระบุอธิปไตยของเวียดนามเหนือหมู่เกาะหว่างซาและเจื่องซาสมัยกษัตริย์ญาลอง (Gia Long) ในปี ค.ศ.1816 กษัตริย์ทรงสั่งให้ทหารเดินทางไปยังหมู่เกาะหว่างซาเพื่อปักธงเวียดนามและประกาศอธิปไตย ต่อมา มีการจัดหน่วยทหารหว่างซา (lính hoàng sa) และปักห้าย (bắc hải) เพื่อปฏิบัติอธิปไตยและใช้ประโยชน์เหนือหมู่เกาะทั้งสองแห่งอย่างต่อเนื่อง

ธนันท์ ปูนวรรณ (ธนันท์, 2014: 60-69) เขียนงานเรื่อง “เวียดนามกับการอ้างกรรมสิทธิ์เหนือหมู่เกาะพาราเซล (Paracel Islands) และหมู่เกาะสแปรตลีย์ (Spratly Islands)” ในวารสารสังคมลุ่มแม่น้ำโขง อธิบายถึงการอ้างกรรมสิทธิ์เหนือหมู่เกาะพาราเซลและหมู่เกาะสแปรตลีย์ของชาติเวียดนาม ผ่านหลักฐานสำคัญทางประวัติศาสตร์ที่ชาติเวียดนามใช้ในการกล่าวอ้าง แบ่งออกเป็น 4 ประเด็นหลักดังนี้ 1.) เวียดนามอ้างกรรมสิทธิ์โดยใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์ชาติของตน 2.) เวียดนามอ้างกรรมสิทธิ์โดยใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์จากนานาประเทศที่มีประวัติศาสตร์เกี่ยวเนื่องกับเวียดนาม 3.) เวียดนามแสดงถึงความสืบเนื่องของการเป็นเจ้าของนับแต่ยุคศักดินาจนถึงยุคฝรั่งเศสปกครอง และ 4.) เวียดนามคัดค้านคำกล่าวอ้างของจีน โดยใช้กลุ่มหลักฐานแสดงพื้นที่หมู่เกาะพาราเซลและหมู่เกาะสแปรตลีย์ที่ไม่เคยถูกบันทึกในประวัติศาสตร์จีน ไม่เคยเป็นของจีนหรือเป็นอาณาเขตของจีน

ประเด็นที่ 1 คือกลุ่มหลักฐานทางประวัติศาสตร์จากข้อมูลของหนังสือภูมิศาสตร์และแผนที่โบราณที่มีการบันทึกเกี่ยวกับหว่างซา (พาราเซล) และเจื่องซา (สแปรตลีย์) ว่าเป็นอาณาเขตของเวียดนาม หนังสือภูมิศาสตร์และแผนที่โบราณที่มีการบันทึกเกี่ยวกับ ทรายสีทอง (Bão cát vàng) ซึ่งคำนี้หมายถึงพาราเซลและสแปรตลีย์ในอดีต คือ อาณาเขตของเวียดนาม ประกอบด้วยชั้นหลักฐาน 4 ชั้น ได้แก่ หลักฐานชั้นที่ 1 คือเอกสารโบราณแผนที่สี่ทิศ (ชุดสมบูรณ์) ของเวียดนาม (Toàn tập Thiên Nam Tứ Chí Lộ Đồ Thư) เป็นชุดแผนที่เวียดนาม โดยโต๋บ้า (Đỗ Bá) วาดขึ้นในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 17 หลักฐานชั้นที่ 2 ของกลุ่มทหารบู้ยเท่ดัด (Bùi Thế Dật) ชื่อทางแยกบินนามฮิลล์ (Giáp Ngõ Bình Nam Đồi) ซึ่งเป็นแผนที่เขตต่างจอง Đàng Trong วาดไว้ในปี ค.ศ. 1774 หลักฐานชั้นที่ 3 คือบันทึกพื้นที่ชายแดน ผลงานของเลก्यूโดน (Lê quý đôn) ระบุในปี ค.ศ.1776 เป็นภาพเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ภูมิศาสตร์การบริหารของเขตต่างจองภายใต้ยุคตระกูลเหงวียน (ช่วงปี ค.ศ.1558-1775) อีกทั้งมีการวาดภาพขึ้นในช่วงปี ค.ศ.1838 เขียนว่าหว่างซา-เจื่องซาขึ้นกับอาณาเขตของเวียดนาม หลักฐานชั้นสุดท้ายจากฝั่งของชาติเวียดนามที่นำมาใช้ในการกล่าวอ้างกรรมสิทธิ์ คือ ชุดหนังสือเกี่ยวกับภูมิศาสตร์เวียดนาม (Đại Nam Nhất Thống Chí) โดยนักประวัติศาสตร์ราชสำนักเหงวียนรวบรวมแล้วเสร็จในปี ค.ศ.1882 บันทึกไว้ว่าหว่างซาเป็นส่วนหนึ่งของดินแดนเวียดนามอยู่ในจังหวัดกว๋างหงายและแผนที่ประเทศเวียดนาม ยุคเหงวียน (Đại Nam Nhất Thống Toàn Đồ) วาดขึ้นในช่วงปี ค.ศ.1838

ประเด็นที่ 2 ประกอบด้วยหลักฐาน 4 ชิ้น ดังนี้ หลักฐานชิ้นที่ 1 คือผลงานของนักเดินเรือและมิชชันนารีชาวตะวันตกที่แล่นเรือแอมฟิไทรท์ (Amphitrite) จากฝรั่งเศสมาที่จีน ระบุในปี ค.ศ.1701 โดยหนึ่งในนั้นได้เขียนเล่าในจดหมายว่า “พาราเซล เป็นหมู่เกาะหนึ่งที่ขึ้นกับอาณาจักรอานนาม” (อาณาจักรอานนามหมายถึงประเทศเวียดนาม ณ ขณะนั้น) หลักฐานชิ้นที่ 2 คืองานของบิชอป (J.L.Taberd) อันได้แก่เรื่องบันทึกเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ประเทศโคชินจีน ระบุในปี ค.ศ.1837 ได้ให้คำอธิบายลักษณะเดียวกันว่าพาราเซลเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรประเทศโคชินจีน และย้ำชัดเจนว่าคนโคชินจีนเรียกพาราเซลว่า ก้าตหว่าง และในหนังสือศิลปะงานเส้นมหาอาณาจักรอานนาม (An Nam Đại Quốc Hoà Đồ) ระบุในปี ค.ศ.1838 บิชอปได้วาดส่วนหนึ่งของพาราเซลและเขียนกำกับไว้ว่า พาราเซลหรือก้าตหว่าง หลักฐานชิ้นที่ 3 เป็นผลงานของที่ปรึกษาของกษัตริย์ชาลองซ็องซ็องนีว (Jean-Baptiste Chaigneau) ซึ่งเป็นทหารเรือฝรั่งเศสและนักผจญภัย เขียนเรื่องความทรงจำเกี่ยวกับประเทศโคชินจีน หลักฐานชิ้นที่ 4 คือบทความของกูทซ์ลาฟ (Gutzlaff) มิชชันนารีชาวเยอรมัน เรื่องภูมิศาสตร์ของราชอาณาจักรโคชินไชน่า ระบุในปี ค.ศ.1849 มีตอนหนึ่งกล่าวชัดเจนว่าพาราเซลขึ้นอยู่กับอาณาจักรของเวียดนาม

ประเด็นที่ 3 เวียดนามแสดงถึงความสับสนเนื่องจากการเป็นเจ้าของนับแต่ยุคศักดินาจนถึงยุคฝรั่งเศสปกครอง โดยนำเสนอการลงนามสัญญาของปี ค.ศ.1884 ที่ว่าแม้ราชสำนักเหงวียนยอมรับอำนาจการปกครองของฝรั่งเศส แต่ขณะเดียวกันก็ได้มีการลงนามสัญญาระหว่างจีนกับฝรั่งเศสเพื่อปกป้องดินแดนของเวียดนาม ประการแรกฝรั่งเศสได้ลงนามในสัญญากับราชสำนักชิงในปี ค.ศ.1887 และ ปี ค.ศ.1895 ได้เพิ่มเติมข้อความลงในสนธิสัญญากับราชสำนักชิง โดยฝรั่งเศสได้แสดงถึงความชอบธรรมในการเป็นเจ้าของหว่างซาและเจื่องซาของเวียดนาม ประการที่ 2 คือเหตุการณ์สำคัญที่ระบุในปี ค.ศ.1938 ถึงการสร้างหลักของฝรั่งเศส ซึ่งปรากฏตัวอักษรว่า “สาธารณรัฐฝรั่งเศส, ราชอาณาจักรอานนาม หมู่เกาะหว่างซา , 1816 - เกาะ Pattle - 1938” จากหลักฐานการอ้างอธิปไตยข้างต้นแสดงให้เห็นว่า แม้ในยุคฝรั่งเศสปกครอง ฝรั่งเศสก็ได้ยืนยันอธิปไตยของเวียดนามที่มีเหนือหมู่เกาะหว่างซา เจื่องซา

ประเด็นสุดท้าย เวียดนามแสดงหลักฐานคัดค้านคำกล่าวอ้างของจีน โดยแสดงพื้นที่หมู่เกาะพาราเซลและหมู่เกาะสแปรตลีย์ที่ไม่เคยถูกบันทึกในประวัติศาสตร์จีน ไม่เคยเป็นของจีนหรือเป็นอาณาเขตของจีน พื้นที่ตอนใต้สุดของจีนสิ้นสุดแค่เกาะไห่หนาน เวียดนามนำเสนอข้อมูลดังกล่าวผ่านชุดหลักฐานจาก 3 แหล่งที่มา ได้แก่ 1. งานศึกษาที่ถูกรวบรวมโดยนักวิจัยอิสระฟามหว่างเกวียน 2. คือชุดแผนที่ของจีนซึ่งอยู่ในความครอบครองของ ดร.มายห่ง (Mai Hồng) และ 3. คือเอกสารประเภทแผนที่และเอกสารจีนที่อยู่ในความครอบครองของเจิ่นห่ง (Trần Thàng)

งานของ เหงวียน วัน ต่วน (Nguyễn Văn Toàn) (Nguyễn, 2020) เรื่อง “ทะเลตะวันออกและคนเวียดนาม” แสดงชุดหลักฐานทางประวัติศาสตร์ต่างออกไปจากกลุ่มงานเขียนก่อนหน้าข้างต้น มีการกล่าวถึงบรรพบุรุษชาวเวียดนามกับความสัมพันธ์ในทะเลตะวันออก โดยอ้างเอกลักษณ์เหนือหมู่เกาะหว่างซา เจื่องซา ผ่านกลุ่ม

หลักฐานดังนี้ 1.) หลักฐานขั้นต้นกับชาวเวียดนาม 2.) หลักฐานขั้นต้นกับกษัตริย์เวียดนาม และ 3.) เหตุผลจากทฤษฎีของผู้เชี่ยวชาญ

กลุ่มแรกปรากฏหลักฐานขั้นต้นทั้งหมด 3 ชั้น ชั้นแรกคือลายบนหน้ากลองสำริดทองเงิน ที่สะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมทางทะเลของชาวเวียดนามตั้งแต่ก่อนประวัติศาสตร์ อย่างวัฒนธรรมซอยนุ (Soi Nhu) และวัฒนธรรมฮาหลง (Ha Long) กับกองเปลือกหอย และภาพเรือเวียดนามโบราณข้ามทะเลในยุคสูงเวือง (Hùng Vương) ชั้นที่ 2 คือบันทึกทางประวัติศาสตร์ของประเทศของเวียดนามเกี่ยวกับการต่อสู้หลายต่อหลายครั้งที่เวียดนามมีอำนาจอิทธิพลมากพอจนสามารถเอาชนะผู้รุกรานในทะเลจีนใต้ อย่างการต่อสู้ของเฉิน แห่ก่ง สี (Trần Khánh Du) ที่เกาะเวินตัน จังหวัดกว๋างนิง (Vân Đồn, Quảng Ninh) และการทำลายกองทัพเซียงวัน โฮ่ (Trương Văn Hồ) ของกองทัพเหงวียนมิ่ง (Nguyễn Mông) และชั้นที่ 3 คือหนังสือสังเคราะห์โบราณของเวียดนามที่รวบรวมตำนานและคติชนเวียดนาม (Linh nam chích quái) กล่าวถึงตำนานพระบิดาของชนชาติเวียดนามผู้มีบุญคุณในการทำให้ผู้คนในทะเลตะวันออกอาศัยอยู่ร่วมกันอย่างร่มเย็นเป็นสุข

กลุ่มที่ 2 ปรากฏหลักฐานขั้นต้นทั้งหมด 5 ชั้น ได้แก่ ชั้นที่ 1 คือบันทึกของมิชชันนารีชาวฝรั่งเศสปีชอบทาเบิร์ต (Bishop Taberd) กล่าวถึงการขึ้นครองราชย์ในปี ค.ศ.1803 ของกษัตริย์ชา ลอง (Gia Long) แห่งราชวงศ์เหงวียน ผู้ก่อตั้งทีมหว่างซาขึ้นมาใหม่จากขุนนางเหงวียนและกษัตริย์ชา ลองได้ทำการแขวนธงต่างของ (Đàng Trong) ไว้ที่กำแพงหว่างซาปี ค.ศ.1816 ชั้นที่ 2 คือบันทึกความทรงจำถึงกษัตริย์ชา ลองของ J.B.ซินนีว่ ซ่า ราชบริพารของกษัตริย์ชา ลอง “Le mémoire sur la Cochichine” หมายถึง “จักรพรรดิผู้ครองราชย์ได้ครอบครองเกาะนี้” ชั้นที่ 3 คือภาพราชวงศ์เหงวียนที่มีสลักไว้ ณ กำแพงหว่างซา ชั้นที่ 4 คือเอกสารราชวงศ์โจว (Châu bản) สองฉบับที่มีลายเซ็นของกษัตริย์บ่าว ด่าย (Bào Đai) มีเนื้อหาเกี่ยวกับการให้รางวัลแก่บุคคลและคณะชาวเวียดนามที่น่าเชื่อถือในการรักษากำแพงหว่างซาและชั้นที่ 5 คือหนังสือเรียนเค่ย โด่ง (Khởi đồng Theory of Covenant) ที่ใช้ในโรงเรียนในสมัยของกษัตริย์ทือ ดัก (Tự Đức) แสดงภาพและบันทึกฉบับเต็มเกี่ยวกับกำแพงหว่างซาเป็นของเวียดนาม

กลุ่มสุดท้ายได้แก่ ข้อคิดเห็นของลัมถึมีซุง (Lâm Thị Mỹ Dung) ศาสตราจารย์คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยฮานอย สนับสนุนว่าช่วงเวลาต้องชัดเจนให้เห็นชัดเจนว่าชาวต้องชัดเจนต้องเป็นผู้ครอบครองทะเลจีนใต้เพื่อการค้าขายและแลกเปลี่ยนกลองสำริด เนื่องจากกลองสำริดหลายลูกของเวียดนามถูกค้นพบภายหลังในหลาย ๆ ประเทศ และหลักฐานของกลุ่มชาติพันธุ์มีนังกาเบา (Minangkabau) ในอินโดนีเซียตามที่นักวิจัยหลายคนศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์เวียดนาม – อินโดนีเซีย ลงความเห็นเห็นว่าชาวมินังกาเบา มีต้นกำเนิดภาษาจากภาษาเวียดนาม ทั้งยังมีประเพณีการย้อมสีฟันและมีพฤติกรรมการใช้ชีวิตหลายอย่างคล้ายกับชาวเวียดนาม นั่นเป็นเพราะชาวเวียดนามโบราณส่วนหนึ่งข้ามทะเลตะวันออกเพื่อขยายอาณาเขตที่อยู่อาศัยและพัฒนาชาติพันธุ์ของตนในดินแดนใหม่

งานของกิม แท่ง (Kim Thành) (Kim, 2020) เรื่อง “หว่างซาและเงืองซาของเวียดนาม” บทความจากการสัมภาษณ์อดีตหัวหน้าหน่วยงานชายแดนรัฐบาล เช่น กง ซุก (Trần Công Trục) ในหนังสือพิมพ์ออนไลน์ของ **พรรคคอมมิวนิสต์** กล่าวถึง ข้อเท็จจริงจากกลุ่มสนับสนุนและประวัติศาสตร์เวียดนามที่มีเพียงพต่อการยืนยันอำนาจอธิปไตยเหนือสองหมู่เกาะหว่างซาและเงืองซาของชาติเวียดนามตามกฎหมายระหว่างประเทศ

หลักฐานทางประวัติศาสตร์และกฎหมายเกี่ยวกับอำนาจอธิปไตยของเวียดนามเหนือหมู่เกาะทั้งสองได้รับการยืนยันจากหลายประชาคมระหว่างประเทศและนักวิทยาศาสตร์หลายท่านว่า อาณาจักรไต่เวียดเป็นอาณาจักรแรกในประวัติศาสตร์ที่ได้ครอบครองและใช้อำนาจอธิปไตยเหนือหมู่เกาะทั้งสองตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 17 การครอบครองและการบังคับใช้อำนาจอธิปไตยของเวียดนามในสองหมู่เกาะนี้มีความชัดเจนต่อเนื่องโดยสันติตามหลักการกฎหมายการครอบครองดินแดนตลอดมา

ประวัติศาสตร์ชาติเวียดนามช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 17 - 19 ภายใต้การปกครองของสามราชวงศ์ ปฏิบัติภารกิจอันศักดิ์สิทธิ์ของตนในฐานะอาณาจักรไต่เวียดบนสองหมู่เกาะ เพื่อครอบครองและใช้อำนาจอธิปไตยของเวียดนามเหนือหมู่เกาะหว่างซาและหมู่เกาะเงืองซาสืบต่อกัน ผ่านการควบคุมของทีมหว่างซา องค์กรที่จัดตั้งขึ้นโดยรัฐ เพื่อจัดการปกป้องและใช้ประโยชน์จากสองหมู่เกาะทั้งสอง ต่อมาภายหลังมีการจัดตั้งทีมปักทายภายใต้การนำของทีมหว่างซาและดำเนินการภายใต้คำสั่งของกษัตริย์ทั้ง 7 ตั้งแต่พระเจ้าเหงวียน ฟู๊ก ลาน (Nguyễn Phúc Lan) หรือ เหงวียน ฟู๊ก เต็น (Nguyễn Phúc Tần) จนกระทั่งเกิดการกบฏของราชวงศ์เตย เซิน (Tây Sơn)

งานที่กล่าวถึงความสำคัญของทีมหว่างซาอีกชิ้น คือเรื่อง **ประวัติการก่อตั้งและการบังคับใช้อำนาจอธิปไตยของเวียดนามเหนือหมู่เกาะหว่างซา** ของคณะกรรมการประชาชนเขตฮว่างซา เมืองดานัง (คณะกรรมการประชาชนเขตฮว่างซา, 2013) อธิบายถึง ประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างหมู่เกาะหว่างซา เงืองซา กับอาณาจักรโบราณของชาติเวียดนาม อาณาจักรไต่เวียดเป็นอาณาจักรแรกในประวัติศาสตร์ชาติเวียดนามที่ครอบครองและใช้อำนาจอธิปไตยเหนือหมู่เกาะหว่างซานับตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 17 การครอบครองและการใช้อำนาจอธิปไตยดังกล่าวเกิดขึ้นจริงต่อเนื่องโดยสงบตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศและแนวปฏิบัติ ผ่านการดูแลควบคุมของทีมหว่างซา

ในช่วงสามคริสต์ศตวรรษตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 17 ถึงต้นศตวรรษที่ 19 ทีมหว่างซาคือหลักฐานสำคัญในการจัดตั้งและดำเนินการตามอำนาจอธิปไตยของไต่เวียดในเขตแดง ซอง (Đàng Trong) ถึงหว่างซาภายใต้ราชวงศ์เหงวียนที่ก่อตั้งทีมหว่างซาและประกาศใช้อำนาจอธิปไตยที่หว่างซา โดยทีมหว่างซาเกิดที่ปากแม่น้ำซาก็ (Sa Kỳ) กับกู๋ลาว (Cù Lao) ในจังหวัดกว๋างหงาย (Quảng Ngãi) ตั้งแต่สมัยของเหงวียน ฟู๊ก เต็น (ค.ศ.1648 - 1687) เป็นองค์กรของรัฐทั้งพลเรือนและทหาร มีหน้าที่ทั้งด้านเศรษฐกิจและหน้าที่การจัดการในทะเลตะวันออก รวมถึงแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากร ตรวจสอบการวัดทางน้ำและการสอดแนมหมู่เกาะหว่างซา

หลักฐานทางมรดกวัฒนธรรมเกี่ยวกับทิวทัศน์ระหว่างซาถูกใช้ในการกล่าวอ้างอำนาจอธิปไตยในดินแดนทะเลตะวันออกของชาติเวียดนามจากบทความของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งเมืองโฮจิมินห์ (คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งเมืองโฮจิมินห์, 2013) ใน**ศูนย์การวิจัยทะเลและเกาะ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งเมืองโฮจิมินห์**เรื่อง “พิธีกรรมของทหารหว่างซา (Lễ khao lế thê linh Hoàng Sa)” กล่าวถึงประวัติความสำคัญของพิธีกรรมในอดีตของทหารหว่างซาที่ถูกทำนุบำรุงและสืบสานโดยชนเผ่าชาวเวียดนามในหมู่บ้านแอง หวิง (An Vinh) บนเกาะลี่เซิน (Lý Sơn) ซึ่งพิธีกรรมดังกล่าวเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์อีกชั้นที่ชาติเวียดนามใช้ในการยืนยันอำนาจอธิปไตยของตนบนหมู่เกาะหว่างซา เจื่องซา พิธีกรรมของทหารหว่างซามีส่วนช่วยสะท้อนประวัติศาสตร์ในการปกป้องอธิปไตยเหนือดินแดนของเวียดนามบนทะเลจีนใต้โดยเฉพาะอธิปไตยเหนือหมู่เกาะหว่างซา เจื่องซาของกองทัพหว่างซา - เจื่องซา พิธีกรรมชนเผ่าในหมู่บ้านแอง หวิง บนเกาะลี่เซิน เป็นพิธีกรรมที่ถอดจากอดีตที่สร้างแรงปลุกใจรักชาติและยังเป็นการรักษาคุณค่าทางวัฒนธรรมของบรรพบุรุษ รวมชุมชนให้เป็นหนึ่ง และให้ลูกหลานของหมู่บ้านแอง หวิง บนเกาะลี่เซิน รวมถึงชาวเวียดนามได้เรียนรู้สืบสานประเพณี เครื่องเซ่นไหว้และพิธีกรรมแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวเมืองลี่เซิน เป็นพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์การเกิดทิวทัศน์หว่างซาและกิจกรรมของทิวทัศน์หว่างซา ซึ่งเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ของอำนาจอธิปไตยในดินแดนทะเลตะวันออกของชาติเวียดนาม

การอ้างสิทธิ์ครอบครองดินแดนหว่างซาและเจื่องซาผ่านกฎหมายสากลของศูนย์ประสานงานประชาชนจังหวัดชอครัง ประเทศเวียดนาม (ศูนย์ประสานงานประชาชนจังหวัดชอครัง, 2014) เรื่อง**พื้นฐานทางกฎหมายเพื่อยืนยันอำนาจอธิปไตยของหว่างซาและเจื่องซาเป็นของเวียดนาม** กล่าวอ้างกรรมสิทธิ์ในหมู่เกาะหว่างซาและเจื่องซาเป็นของเวียดนาม ผ่านอนุสัญญากฎหมายทะเลปี ค.ศ.1982 ในข้ออนุสัญญาว่าด้วยไหล่ทวีป กำหนดสิทธิของรัฐชายฝั่งเหนือพื้นที่ท้องทะเลในทะเลอาณาเขตของตน อนุญาตให้รัฐชายฝั่งที่มีพื้นที่เป็นสถานะไหล่ทวีปของตนสามารถสำรวจและแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากร

การยึดครองดินแดนต่างประเทศโดยไม่ชอบธรรม ไม่ว่าจะด้วยการบังคับหรือไม่ก็ตามถือเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องและผิดกฎหมาย ในทางภูมิศาสตร์เกาะจ็โตน (Tri Tôn) หนึ่งในหมู่เกาะหว่างซา (หรือพาราเซล) อยู่ห่างจากจังหวัดกว๋างหงายเพียง 135 ไมล์ทะเลและหว่างซาอยู่ห่างจากเวียดนามแผ่นดินใหญ่เพียง 160 ไมล์ทะเล ดังนั้นหมู่เกาะหว่างซาจึงอยู่ในไหล่ทวีปของเวียดนาม อยู่ภายใต้การควบคุมของอนุสัญญาว่าด้วยกฎหมายทะเลปี ค.ศ.1982 ในแง่ของธรณีวิทยาการวิจัยทางวิทยาศาสตร์แสดงให้เห็นว่าหมู่เกาะหว่างซาเป็นส่วนหนึ่งของเวียดนาม ในแง่ของลักษณะภูมิประเทศกันทะเล หมู่เกาะหว่างซาเป็นที่ราบสูงจมอยู่ใต้ทะเลในไหล่ทวีปเวียดนาม เช่นเดียวกับหมู่เกาะเจื่องซา (หรือสแปรตลีย์) เจื่องซาและหาดตือซัน (Tur Chinh) อยู่ห่างจากเวียดนามแผ่นดินใหญ่เพียง 150 ถึง 200 ไมล์ทะเล ซึ่งอยู่ภายในไหล่ทวีปของเวียดนาม

2. กลุ่มงานที่ศึกษาประเด็นความขัดแย้งในทะเลจีนใต้ระหว่างเวียดนาม-จีน

โทโมตะกะ โชจิ (Tomotaka Shoji) (Shoji, 2011: 8-9) ในวารสารการป้องกันและความปลอดภัย NIDS เรื่อง “เวียดนาม อาเซียน และทะเลจีนใต้: ความสามัคคีหรือความหลากหลาย (Vietnam, ASEAN, and the South China Sea: Unity or Diverseness)” อธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างเวียดนามและจีนในฐานะคู่ประเทศที่มีความสัมพันธ์ร่วมกันเป็นเวลานาน ภายใต้มุมมองของชาติเวียดนาม

ความสัมพันธ์ของเวียดนามกับประเทศมหาอำนาจเอเชียอย่างจีนถือเป็นความสัมพันธ์ที่สำคัญที่สุดและต้องมีการเลือกดำเนินนโยบายอย่างรอบคอบ เวียดนามได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่จากจีนในช่วงสงครามอิสรภาพตั้งแต่ทศวรรษที่ 1940 ถึงทศวรรษ 1970 อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ทวิภาคีเสื่อมลงอย่างรวดเร็วหลังสงครามเวียดนาม - จีนที่ปะทุขึ้นในปี ค.ศ.1979 และในปี ค.ศ.1991 ทั้งสองประเทศได้ปรับความสัมพันธ์ทางการทูตให้กลับสู่สภาวะปกติ ทว่าข้อพิพาทเรื่องดินแดนในทะเลจีนใต้เป็นหนึ่งในปัญหาด้านความมั่นคงที่สำคัญที่สุดของเวียดนามเมื่อพิจารณาถึงความแหลมคมที่ชัดเจน แต่หากกล่าวถึงความเข้มแข็งของชาติประวัติศาสตร์ ความต่อเนื่องของความสัมพันธ์ทางการเมืองและฐานะคู่ประเทศสังคมนิยม รวมทั้งความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว การเผชิญหน้าโดยตรงกับจีนในประเด็นทะเลจีนใต้จึงไม่ใช่ทางเลือกหนึ่งของนโยบายต่างประเทศกับจีนของเวียดนาม

ในมุมมองของทางการเวียดนามได้หลีกเลี่ยงการเชื่อมโยงโดยตรงระหว่างปัญหาด้านความมั่นคงของประเทศและจีนอย่างระมัดระวัง เอกสารด้านการป้องกันประเทศหรือสมุดปกขาวที่ออกโดยกระทรวงกลาโหมเวียดนามในเดือนธันวาคม ปี ค.ศ.2009 เป็นตัวอย่างหนึ่งที่เห็นได้ชัด โดยแม้ว่าจะตระหนักถึงสถานการณ์ด้านความมั่นคงในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ดังคำกล่าวที่ว่า “ข้อพิพาทเรื่องอาณาเขตทางบกและทางทะเลมีความซับซ้อนมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นที่เกี่ยวข้องกับอำนาจอิปไตยและผลประโยชน์ของชาติในทะเลตะวันออก(ทะเลจีนใต้) ที่มีเพิ่มขึ้น” แต่กลับไม่พบการกล่าวอ้างชื่อประเทศ “จีน” โดยตรงในข้อความดังกล่าว

เวียดนามจำเป็นต้องสร้างสมดุลระหว่างนโยบายในการรักษาความสัมพันธ์ ความร่วมมือกับจีนและใช้ความระมัดระวังต่อการขยายตัวของจีนในทะเลจีนใต้ อย่างไรก็ตามในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมาขณะที่สมดุลดังกล่าวเป็นไปตามหลักการ แต่ทว่าวาทกรรมทางการเมืองที่หลากหลายแสดงถึงความหวาดระแวงต่อจีนของเวียดนามเพิ่มขึ้น รัฐบาลเวียดนามเริ่มแสดงความกังวลเกี่ยวกับปัญหาทะเลจีนใต้อย่างชัดเจนผ่านช่องทางต่าง ๆ โดยแม้ว่าแถลงการณ์ของทางการจะยังไม่ถือว่าจีนเป็นภัยคุกคามด้านความมั่นคงก็ตาม สิ่งนี้แสดงให้เห็นถึงแง่มุมที่มีความซับซ้อนต่อจุดยืนของเวียดนามในการอ้างสิทธิเหนือหมู่เกาะในข้อพิพาทดังกล่าว

งานของกัญญา ภูภักดิ์, รุ่งสิทธิ ธีญญสิทธิและอารยา แซ่ลู่ย (กัญญา, รุ่งสิทธิและอารยา, 2017) เรื่อง **จีน-เวียดนาม ความสัมพันธ์ที่รักทั้งเกลียด** กล่าวถึง ความสัมพันธ์ระหว่างเวียดนามและจีนที่มีความซับซ้อนทั้งในแง่ประวัติศาสตร์และการเมืองเวียดนามและจีนมีลักษณะเหมือนคู่ประเทศพี่น้อง ทว่าความสัมพันธ์กลับไม่ราบรื่น

เท่าที่ควร โดยประเด็นที่เป็นปัญหา 2 เรื่องสำคัญคือ 1.กระแสชาตินิยมต่อต้านจีนของชาวเวียดนาม อันเป็นผลมาจากความขมขื่นในอดีตที่ตกอยู่ภายใต้อำนาจหลายพันปี และ 2.ความขัดแย้งระหว่างเวียดนามและจีนในทะเลจีนใต้ ซึ่งเป็นประเด็นที่ทำให้เกิดความขัดแย้งอย่างรุนแรงตลอดเรื่อยมา เกิดการประท้วงครั้งใหญ่ที่รัฐบาลเวียดนามต้องตัดสินใจเข้าปราบปรามผู้ชุมนุมชาวเวียดนามหลายต่อหลายครั้ง ด้วยเหตุนี้หนทางการเอาตัวรอดของเวียดนามจึงเป็นเหมือนการเล่นเกมส์การเมืองโดยพยายามดึงมหาอำนาจหลายประเทศเข้ามาเพื่อให้ถ่วงดุลกับจีน ในสมัยของนายกรัฐมนตรี เหงวียน เติน สุง (Nguyễn Tấn Dũng) (ดำรงตำแหน่งในปี ค.ศ.2006-2016) เวียดนามหันไปมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับมหาอำนาจโลกอย่างสหรัฐอเมริกาเพื่อคานอำนาจกับจีน อีกทั้งยังได้หันไปกระชับความสัมพันธ์กับมหาอำนาจอื่น เช่น ญี่ปุ่นและอินเดีย

การเมืองภายในประเทศของเวียดนามสร้างผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอย่างใหญ่หลวงในเวลาต่อมา โดยปี ค.ศ.2016 ในการประชุมพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามครั้งที่ 12 ที่จัดขึ้นเพื่อเลือกผู้นำใหม่และกำหนดแนวทางการดำเนินนโยบายในอีก 5 ปีข้างหน้า มีการแบ่งออกเป็น 2 ฝ่ายอย่างชัดเจน ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนในประวัติศาสตร์การเมืองเวียดนาม คือระหว่างฝ่ายเลขาธิการพรรค เหงวียน ฝู จ็อง (Nguyễn Phú Trọng) ผู้นำกลุ่มอนุรักษ์นิยม (conservative) ที่มีนโยบายใกล้ชิดกับจีน และนายกรัฐมนตรี เหงวียน เติน สุง (Nguyễn Tấn Dũng) ผู้นำกลุ่มปฏิรูป (reformer) ที่มีนโยบายเอนเอียงไปทางสหรัฐ และผลจากการลงคะแนนเสียงข้างมากเป็นของ เหงวียน ฝู จ็อง ทำให้นโยบายต่างประเทศของเวียดนามหันมาใกล้ชิดกับจีนมากยิ่งขึ้นและเห็นห่างออกจากสหรัฐ

เวียดนามมีความพยายามสร้างความสัมพันธ์กับจีนให้คงอยู่ เนื่องจากการทำให้ประเทศเพื่อนบ้านขนาดใหญ่อย่างจีนกลายเป็นศัตรูไม่ถือเป็นเรื่องดีต่อเวียดนาม อีกทั้งจีนคือนักลงทุนรายใหญ่ในเวียดนามตลอดช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 21 เลขาธิการพรรค เหงวียน ฝู จ็อง แห่งเวียดนามจึงมีการเดินทางเยือนจีนอย่างเป็นทางการในวันที่ 12 มกราคม ปี ค.ศ.2017 ซึ่งถือเป็นการเยือนในเชิงสัญลักษณ์เพื่อฟื้นฟูความสัมพันธ์เวียดนาม-จีน นับแต่ที่ความสัมพันธ์ของสองประเทศตกต่ำลงจากเหตุการณ์ขูดเจาะน้ำมัน HYSY-981 นโยบายของการเยือนในครั้งนี้ย่อมไม่ได้หมายถึงการยอมรับอำนาจของจีนในทะเลจีนใต้ เหงวียน ฝู จ็อง ไม่ได้ทำให้จุดยืนของเวียดนามต่อเรื่องทะเลจีนใต้เปลี่ยนไปหรือมีท่าทีอ่อนลง เพียงแต่พยายามจัดการกับวิกฤติและการสร้างความมั่นใจระหว่างกัน

ชาญชัย คุ้มปัญญา (ชาญชัย, 2014) ทำการวิเคราะห์เรื่องแท่นขุดเจาะ HYSY981 ของจีน “โจทย์ของเวียดนาม และข้อเสนอทางออก” ผ่านการตอบโต้จากฝ่ายเวียดนามในสถานการณ์การติดตั้งแท่นขุดเจาะ Haiyang Shiyou-981 (HYSY981) ของทางการจีน ใกล้หมู่เกาะพาราเซลในเดือนพฤษภาคม ปี 2014 ที่เวียดนามมองว่าเป็นการลุกล้ำอธิปไตยของตน ในคอลัมน์ “สถานการณ์โลก” **ไทยโพสต์**

จากการศึกษาประวัติการใช้กำลัง พบว่าเวียดนามกับจีนเคยปะทะน้อยใหญ่หลายครั้งด้วยเหตุผลครอบครองหมู่เกาะในทะเลจีนใต้ เหตุปะทะสำคัญครั้งแรกเกิดเมื่อเดือนมกราคม ปี 1974 ทหารจีนที่ประจำบน

เกาะวู้ดดี (Woody Island) ปะทะกับกองกำลังเวียดนามใต้บนเกาะดันแคน (Duncan Island) กองกำลังเวียดนามใต้หนีออกจากเกาะและไปตั้งมั่นบนเกาะแห่งหนึ่งในหมู่เกาะสแปรตลีย์ และการปะทะรุนแรงอีกครั้งเกิดในปี ค.ศ. 1988 ที่แนวปะการังจอห์นสัน (Johnson Reef) ในหมู่เกาะสแปรตลีย์ เรือรบเวียดนามหลายลำถูกจม ลูกเรือกว่า 70 นายเสียชีวิต เมื่อพิจารณาการใช้กำลัง พบว่าเวียดนามกับจีนเคยใช้กำลังเข้าทำห้ำหั่นกันหลายครั้ง จีนเป็นฝ่ายได้ชัยชนะในการปะทะครั้งใหญ่ 2 ครั้ง การใช้กำลังจึงไม่อาจเป็นทางเลือกที่ดีของเวียดนามไม่ว่าจะเป็นในอดีตหรือปัจจุบัน เมื่อพิจารณาบรรดามาตรการทั้งหลาย มาตรการทางการทูตเป็นแนวทางที่เวียดนามใช้มากที่สุดในปัจจุบัน โดยยกเหตุผลหลายข้อเพื่อให้นานาชาติสนับสนุน เหตุผลข้อแรกคือ การแสดงให้เห็นว่าจีนทำผิดกฎหมาย คุณภาพภูมิภาค โดยนายเหงวียน เติน สุง (Nguyễn Tấn Dũng) นายกรัฐมนตรีเวียดนามกล่าวในที่ประชุมสุดยอดอาเซียนปี ค.ศ.2014 ว่าการติดตั้งแท่นขุดเจาะในน่านน้ำของเวียดนามเป็นภัยคุกคามสันติภาพ เสถียรภาพและเสรีภาพการเดินเรือ พร้อมกับเรียกร้องให้ชาติสมาชิกอาเซียนและประเทศอื่น ๆ ทั่วโลกต่อต้านการกระทำดังกล่าว เทคนิคแรกที่เวียดนามใช้คือ พยายามขยายความว่า ปัญหาดังกล่าวไม่ใช่เกิดเฉพาะกับเวียดนามแต่กระทบต่อทั่วทั้งภูมิภาค ประการที่สอง ถ้าไม่หยุดจีน ณ ตอนนี้ จีนจะรุกคืบต่อเนื่อง เหตุผลข้อนี้เป็นการขยายความรุนแรงจากเหตุผลข้อแรก อาศัยการคาดการณ์ให้เห็นความร้ายแรงในอนาคต ที่จะกระทบต่อประเทศอื่น ๆ มากขึ้น

3. กลุ่มงานที่ศึกษาสังคมเวียดนามจากกรณีข้อพิพาททะเลจีนใต้

สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม (สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม, 2016) เรื่องแผนที่ เส้นประ 9 เส้น ต้นกำเนิดความขัดแย้งในทะเลจีนใต้ กล่าวถึงที่มาแผนที่เส้นประ 9 เส้น สถานการณ์หลังการประกาศใช้แผนที่ดังกล่าว และการโต้ตอบของชาติเวียดนามหลังแผนที่ดังกล่าวปรากฏ

เส้นประ 9 เส้นบนแผนที่ของจีน คือเส้นที่ลากขึ้นเพื่อกำหนดอาณาเขตของจีนในทะเลจีนใต้ ถือกำเนิดขึ้นครั้งแรกระบุในปี ค.ศ.1947 หรือหลังสงครามโลกครั้งที่สองยุติลง 2 ปี จัดทำโดยรัฐบาลชุดก๊กมินตั๋งของจีน คณะชาติซึ่งยังครอบครองจีนแผ่นดินใหญ่อยู่ในขณะนั้น เส้นดังกล่าวเป็นแนวเส้นที่ลากลงมาจากเกาะไห่หนาน หรือไห่หลำของจีนบริเวณอ่าวตังเกี๋ย ขนานกับชายฝั่งเวียดนามมาจนถึงเกาะบอร์เนียวบริเวณรัฐซาราวักของมาเลเซียวนกลับเลียบชายฝั่งบรูไนผ่านรัฐซาบฮ์ตัตตรงเข้าไปในน่านน้ำของฟิลิปปินส์เกาะชายฝั่งของจังหวัดปาลาวันเรื่อยไปจนถึงเกาะลูซอนขึ้นไปสิ้นสุดที่เกาะไต้หวัน

เมื่อมีประกาศใช้แผนที่ที่มีเส้นประ 9 เส้นนี้ พร้อมกับประกาศว่า ดินแดนต่าง ๆ ในอาณาเขตทะเลจีนใต้ดังกล่าวคืออาณาเขตของจีน โดยควบรวมนดินแดนทั้งหมู่เกาะพาราเซลและหมู่เกาะสแปรตลีย์ ส่งผลให้การประกาศดังกล่าวกลายเป็นประเด็นใหญ่ เมื่อเวียดนามซึ่งมีพื้นที่เขตเศรษฐกิจจำเพาะของตนอยู่ในทะเลจีนใต้แสดงความไม่พอใจและออกมาคัดค้านการกระทำของจีน

เวียดนามทำการปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศอย่างขนานใหญ่ โดยแต่เดิมในช่วงสงครามเย็น เวียดนามมีการเสริมสร้างแสนยานุภาพทางบกจนมีกำลังพลและอาวุธยุทโธปกรณ์ติดอันดับต้น ๆ ของโลก เนื่องจากภัยคุกคามทางบกจากทิศด้านตะวันตกของประเทศ ซึ่งเป็นกลุ่มประเทศโลกเสรีที่เผชิญหน้ากับเวียดนาม

มาอย่างยาวนาน แต่เมื่อสงครามเย็นยุติลง ประกอบกับการหันไปพัฒนาเศรษฐกิจของตนตามนโยบายโดย เหมย (Đổi Mới) ทำให้เวียดนามว่างเว้นจากการสร้างแสนยานุภาพมาเป็นระยะเวลาหนึ่ง จนกระทั่งจีนได้เคลื่อนตัวเข้ามาและมีท่าทีที่เป็นภัยคุกคามในการครอบครองพื้นที่ต่าง ๆ ตามแนวเส้นประ 9 เส้นดังกล่าว อันเป็นพื้นที่ที่เวียดนามกล่าวอ้างกรรมสิทธิ์เหนือดินแดนเหล่านั้นด้วยเช่นกัน เมื่อภัยคุกคามของเวียดนามได้เปลี่ยนจากภัยคุกคามทางบกด้านตะวันตกมาเป็นภัยคุกคามทางทะเลด้านตะวันออก โลกจึงได้เห็นการจัดซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์ทางทะเลอย่างขนานใหญ่ของเวียดนามเพื่อเตรียมการรับมือกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นดังกล่าว

งานของธนันท์ บุนวรรณา (ธนันท์ บุนวรรณา, 2014: 58-74) เขียนงานวารสารเรื่อง “เวียดนามกับการอ้างกรรมสิทธิ์เหนือหมู่เกาะพาราเซล (Paracel Islands) และหมู่เกาะสแปรตลีย์ (Spratly Islands)” ในวารสารสังคมแม่โขง กล่าวถึงความขัดแย้งระหว่างเวียดนามกับจีนเกี่ยวกับการอ้างอธิปไตยเหนือสองหมู่เกาะพาราเซลและสแปรตลีย์ที่ยังไม่สามารถหาข้อยุติได้และกระแสสังคมของชาวเวียดนามหลังเกิดข้อพิพาททะเลจีนใต้ โดยตลอดช่วงปลายปี ค.ศ.2012 จีนได้พิมพ์แผนที่เมืองซานซา (Sansha) โดยรวมเอาสองหมู่เกาะเข้าด้วยกันได้น่าทึ่งกระเปาะด้วยความมั่นคงชายแดนในเขตชายทะเลที่แก้ไขใหม่มาใช้ครอบคลุมถึงสองหมู่เกาะ รวมถึงเหตุการณ์เรือประมงจีนตัดสายเคเบิลเรือสำรวจบิงห์มิงห์ 2 ของเวียดนามบริเวณเกาะโกนก่อ (Côn Cỏ) จังหวัดกว๋างจิ (Quảng Trị) ซึ่งเวียดนามอ้างว่าอยู่ในอธิปไตยของตน ยิ่งก่อให้เกิดปฏิกิริยาจากฝ่ายเวียดนาม เกิดเป็นกระแสให้ทุกภาคส่วนในสังคมเวียดนามสร้างความชอบธรรมมากขึ้น เห็นได้จากช่วงต้นปี ค.ศ.2013 สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคม นครต้าหนิง ร่วมกับคณะกรรมการประชาชนอำเภอเกาะหว่างซาได้จัดแถลงเกี่ยวกับหลักฐานทางข้อกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิความเป็นเจ้าของทั้งสองหมู่เกาะของเวียดนาม ซึ่งได้จากแผนที่และเอกสารหลายร้อยชิ้น รวมถึงแผนที่ของชาติต่าง ๆ เป็นจำนวนมากกว่า 170 รายการ และรวมถึงเอกสารซึ่งเป็นเอกสารต้นฉบับ การแถลงการณ์เกี่ยวกับหมู่เกาะหว่างซาและเจื่องซา จัดแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ กล่าวคือกลุ่มแรกเป็นการแถลงยืนยันความเป็นเจ้าของหมู่เกาะหว่างซาและเจื่องซาของเวียดนาม และอีกกลุ่มแถลงว่าจีนไม่มีความสัมพันธ์กับสองหมู่เกาะดังกล่าวของเวียดนามแต่อย่างใด หลักฐานหลายชิ้นระบุชัดเจนว่าอาณาเขตของจีนสิ้นสุดเพียงแค่มุ่ยหยานนาม (ไห่หนาน/ไห่หล่า)

ด้านกระแสนักศึกษาพาราเซลและสแปรตลีย์ที่มีปริมาณเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ในสังคมเวียดนาม โดยนักวิชาการเวียดนามตลอดจนหน่วยงานต่าง ๆ ได้เริ่มให้ความสนใจศึกษาเกาะพาราเซลก่อนประเด็นอื่น จากนั้นกระแสนักศึกษาหมู่เกาะพาราเซลและสแปรตลีย์ในมิติอื่น ๆ เริ่มตามมา โดยในปี ค.ศ.1984 กระทรวงการต่างประเทศเวียดนามได้ตีพิมพ์หนังสือชื่อ หมู่เกาะพาราเซลและหมู่เกาะสแปรตลีย์: อาณาเขตของเวียดนาม ซึ่งเป็นผลงานของภาครัฐเวียดนามชิ้นแรก ๆ ที่แสดงจุดยืนชัดเจนว่าหมู่เกาะพาราเซลและหมู่เกาะสแปรตลีย์อยู่ในอาณาเขตเวียดนาม ในช่วงต้นทศวรรษ 2000 นับเป็นช่วงที่เวียดนามมีการศึกษาเรื่องหมู่เกาะพาราเซลและหมู่เกาะสแปรตลีย์อย่างเป็นระบบ มีนักวิจัยเวียดนามเสนอแนะให้รัฐบาลเวียดนามจัดทำแผนยุทธศาสตร์ระยะยาว

เพื่อต่อสู้แย่งคืนอำนาจอธิปไตยและปกป้องอำนาจอธิปไตยเหนือหมู่เกาะทั้งสองด้วยวิธีดังเช่น การนำข้อมูลทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับการจัดตั้งวิธีการปฏิบัติและการปกป้องอำนาจอธิปไตยของเวียดนามเหนือหมู่เกาะพาราเซลและสแปรตลีย์เข้ามาอยู่ในหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับมัธยมและมหาวิทยาลัย การตั้งชื่อถนนโรงเรียนหว่างซา เจื่องซา และชื่อวีรชนผู้เสียสละปกป้องอำนาจอธิปไตยของ เวียดนามเหนือหมู่เกาะพาราเซลและสแปรตลีย์ ตลอดจนให้เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับอำนาจอธิปไตยของเวียดนามเหนือสองหมู่เกาะออกไปอย่างกว้างขวาง

องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย, 2016) เรื่อง “ชาวฟิลิปปินส์และเวียดนามประท้วงเงินกรณีทะเลจีนใต้” รายงานใน **ข่าวคำมิตินิยมทั่วโลก** ช่องไทยพีบีเอส ถึงสถานการณ์ของกลุ่มผู้ชุมนุมชาวเวียดนามร่วมกับชาวฟิลิปปินส์หน้าสถานเอกอัครราชทูตจีน ณ กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์ ผู้ประท้วงรวมตัวกันเพื่อเรียกร้องให้จีนปฏิบัติตามคำตัดสินของศาลอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ กรุงเฮก ประเทศเนเธอร์แลนด์ เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม ปี ค.ศ. 2016 จากกรณีการยื่นคำร้องของฟิลิปปินส์ปี ค.ศ.2013 ในกรณีข้อพิพาททะเลจีนใต้ ที่คำตัดสินระบุว่าคำกล่าวอ้างสิทธิ์ในทะเลจีนใต้ของจีนขัดต่ออนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล (UNCLOS) ซึ่งจีนได้ร่วมลงนามไว้

ชาวเวียดนามที่อาศัยในฟิลิปปินส์ระบุว่า กลุ่มประท้วงเวียดนามเดินทางมาจากต่างเชื้อชาติ ต่างศาสนา แต่มีความเป็นเอกภาพในการเรียกร้องให้จีนปฏิบัติตามคำตัดสินศาลฯ พร้อมย้ำว่าหากจีนฝ่าฝืนคำตัดสินดังกล่าว จะยิ่งทำให้จีนขาดความน่าเชื่อถือ และในระยะยาวจีนจะต้องชดใช้สิ่งที่ละเมิดคำสั่งศาลฯ

นิตยสารกฎหมายเวียดนามและพอร้มกฎหมาย สำนักข่าวเวียดนาม (สำนักข่าวเวียดนาม, 2012) เรื่อง “เวียดนาม สมาชิกที่รับผิดชอบต่อ UNCLOS” อธิบายถึงที่มาและความสำคัญของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล (UNCLOS) ที่เวียดนามมีความพยายามอย่างมากในการปฏิบัติตามอนุสัญญาและรักษาวัตถุประสงค์ของ UNCLOS ตลอดมานับตั้งแต่มีการประกาศใช้ในปี ค.ศ.2012 เพื่อหลีกเลี่ยงความตึงเครียดในการแก้ปัญหาข้อพิพาททางทะเลระหว่างประเทศและเพื่อผลประโยชน์ที่ดีขึ้นของมนุษย์ในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลและมหาสมุทร

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล (UNCLOS) เป็นกฎหมายพื้นฐานที่สำคัญในการควบคุมปัญหาทางทะเล รวมทั้งเป็นเครื่องมือสำคัญทางกฎหมายที่ใช้สำหรับการยุติและจัดการกับข้อพิพาทที่เกี่ยวข้องกับทะเล UNCLOS จึงเปรียบเสมือนเป็น “รัฐธรรมนูญสำหรับมหาสมุทร”

มติการให้สัตยาบันของเวียดนามยืนยันถึงอำนาจอธิปไตยของสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามเหนือน่านน้ำภายในทะเลอาณาเขตสิทธิอธิปไตยและเขตอำนาจศาลเหนือเขตต่อเนื่องเขตเศรษฐกิจพิเศษและไหล่ทวีปตามบทบัญญัติของ UNCLOS และหลักการของกฎหมายระหว่างประเทศ มติดังกล่าวยังยืนยันอีกครั้งถึงนโยบายของ

เวียดนามในการยุติข้อพิพาทเกี่ยวกับอธิปไตยทางดินแดนและความขัดแย้งอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับทะเลตะวันออก ผ่านการเจรจาอย่างสันติด้วยจิตวิญญาณแห่งความเสมอภาคความเข้าใจและความเคารพซึ่งกันและกัน ผ่านการเคารพกฎหมายระหว่างประเทศ โดยเฉพาะ UNCLOS เคารพต่ออธิปไตยสิทธิและเขตอำนาจศาลของรัฐชายฝั่งเหนือเขตเศรษฐกิจจำเพาะและไหล่ทวีปตามหลักการของ UNCLOS

เวียดนามพยายามดำเนินการตามอนุสัญญา UNCLOS ให้สอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศมาโดยตลอด เวียดนามแสดงเจตนารมณ์สนับสนุนหลักการ “เคารพกฎหมายระหว่างประเทศและ UNCLOS” ในการหารือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อพิพาททางดินแดนและทางทะเลที่เกี่ยวข้องกับทะเลตะวันออก ซึ่งหลักการดังกล่าวถือเป็นหลักการหลักในการยุติและจัดการกับข้อพิพาททางทะเล เวียดนามรวมหลักการเคารพกฎหมายระหว่างประเทศ, UNCLOS และการปฏิญญาว่าด้วยการปฏิบัติของภาคีในทะเลตะวันออก (DOC) ของวันที่ 20 กรกฎาคม ปี ค.ศ.2012 บรรลุไว้ในเอกสารของอาเซียน ความพยายามของเวียดนามที่ยึดมั่นบนพื้นฐานของกฎหมายระหว่างประเทศและ UNCLOS เพื่อใช้ค้นหาแนวทางแก้ไขข้อพิพาททะเลตะวันออกในระยะยาว ได้รวมอยู่ในข้อตกลงว่าด้วยหลักการพื้นฐานที่เป็นแนวทางในการยุติปัญหาทางทะเลระหว่างเวียดนามและจีนที่ลงนามเมื่อวันที่ 11 ตุลาคม ปี ค.ศ.2011 ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นเครื่องยืนยันถึงความจริงที่ว่าเวียดนามไม่เพียงแต่ปฏิบัติตามบทบัญญัติของ UNCLOS อย่างเคร่งครัด แต่ยังส่งเสริมการเคารพและการปฏิบัติตามเนื้อหาของอนุสัญญาอย่างเต็มที่

งานของทู ฮว่า (Thu Hòa) (Thu, 2020) เรื่อง “ขยายการปฏิบัติ UNCLOS และอ้างความเป็นระเบียบของกฎหมายในทะเลตะวันออก” ในส่วนกระจายเสียงต่างประเทศ วีไอวี5-สถานีวิทยุกระจายเสียงเวียดนาม กล่าวถึงการกระทำของเวียดนามโดยสันติวิธีในการแสดงความชอบธรรมถึงดินแดนที่เป็นข้อพิพาทกับจีน ผ่านการยึดถือแนวปฏิบัติตามกฎหมายทางทะเล

เวียดนามประยุกต์ใช้อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล (UNCLOS) อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อแก้ไขปัญหาการพิพาททางทะเลอย่างสันติวิธีกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะจีน เวียดนามและจีนต่างเคยลงนามในข้อตกลงกำหนดเขตทะเลนอกปากอ่าวทะเลตะวันออกและข้อตกลงร่วมมือด้านการประมงในอ่าวตะวันออก เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม ปี ค.ศ.2000 ซึ่งการเจรจาและการลงนามเอกสารดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงการประยุกต์ใช้อนุสัญญาอย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้เอกสารกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดเส้นแบ่งพรมแดนทางทะเลมีความหลากหลายมากขึ้นบนพื้นฐานของอนุสัญญา เวียดนามต้องการผลักดันการเจรจาเพื่อกำหนดเส้นแบ่งพรมแดนทางทะเลและความร่วมมือเพื่อการพัฒนาในเขตทะเลนอกปากอ่าวทะเลตะวันออกกับจีน

การที่จีนจงใจประกาศอธิปไตยเหนือโครงสร้างทางกายภาพในทะเลตะวันออกเป็นการกระทำที่ขัดกับกฎหมายสากล ประวัติศาสตร์และสถานการณ์ที่เป็นจริง สร้างความท้าทายต่อประชาคมในภูมิภาคและโลก ในสภาวการณ์ดังกล่าว การให้ความเคารพและปฏิบัติตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเลมีบทบาทที่

สำคัญเป็นอย่างยิ่งในการรักษาสันติภาพ เสถียรภาพ ความมั่นคงและความปลอดภัยในการเดินเรืออย่างเสรีในภูมิภาค เวียดนามมีความประสงค์ให้ประเทศต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องความเคารพกฎหมายสากลในเขตทะเลและมหาสมุทรต่าง ๆ ปฏิบัติตามอนุสัญญา เพื่อสร้างทะเลตะวันออกให้เป็นเขตทะเลสันติภาพและนำความเจริญรุ่งเรืองมาสู่ทุกประเทศในภูมิภาค

เวียดนามพยายามปกป้องกฎหมายสากล รวมถึงอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล โดยในการหารือถึงปัญหาการพิพาทในทะเลตะวันออกในฟอรัมระหว่างประเทศ วันที่ 2 พฤศจิกายน ปี ค.ศ.2019 เวียดนามยื่นข้อเรียกร้องให้ฝ่ายต่าง ๆ ให้ความเคารพกฎหมายสากลและอนุสัญญา ซึ่งถือเป็นหลักการเพื่อแก้ไขปัญหาการพิพาททางทะเลและเกาะแก่งเวียดนามได้พยายามผลักดันให้ระบุเนื้อหา “ต้องอิงตามกฎหมายสากลและอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล เพื่อแสวงหามาตรการแก้ไขปัญหาการพิพาทในทะเลตะวันออกในระยะยาว” เข้าในข้อตกลงเกี่ยวกับหลักการขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับการขึ้นำการแก้ไขปัญหาทางทะเลระหว่างจีนกับเวียดนามที่ลงนามไว้เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม ปี ค.ศ.2011

หนึ่งแถลงการณ์ที่กล่าวถึงการให้ความสำคัญกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล (UNCLOS) ของเวียดนาม คือแถลงการณ์ของรองนายกรัฐมนตรีและร.ม.กระทรวงการต่างประเทศเวียดนามฟามบินห์มินห์ (Pham Binh Minh) (Pham Binh, 2019) เรื่อง **ฟื้นฟูพหุภาคีเพื่อสันติภาพและการพัฒนาที่ยั่งยืน** ในการอภิปรายทั่วไปของการประชุมสมัชชาสหประชาชาติสมัยที่ 74 วันที่ 28 กันยายน ปี ค.ศ.2019 ณ นครนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา กล่าวถึงความสำคัญพื้นฐานของกฎหมายระหว่างประเทศและกฎบัตรสหประชาชาติในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและความร่วมมือพหุภาคี กฎหมายระหว่างประเทศเป็นรากฐานของความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกันระหว่างรัฐต่าง ๆ การกระทำต้องสอดคล้องและขึ้นำถึงการเคารพกฎหมายระหว่างประเทศ โดยเวียดนามเชื่อว่าการเคารพกฎหมายระหว่างประเทศเป็นมาตรการที่มีประสิทธิภาพสูงสุดในการป้องกันความขัดแย้งและเพื่อหาทางออกที่ยั่งยืนสำหรับข้อพิพาท เวียดนามสนับสนุนการยุติข้อพิพาทโดยสันติวิธีตามกฎบัตรสหประชาชาติและกฎหมายระหว่างประเทศรวมถึงการเจรจา การประนีประนอมและการยุติการพิจารณาคดี อีกทั้งเวียดนามแสดงความประสงค์ให้ฝ่ายที่เกี่ยวข้องในทะเลจีนใต้เคารพกฎหมายระหว่างประเทศโดยเฉพาะอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล 1982 (UNCLOS)

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาพัฒนาการความขัดแย้งข้อพิพาททะเลจีนใต้จากมุมมองชาตินิยมเวียดนาม (ปี ค.ศ. 1947 ถึง ปี ค.ศ.2020) รวมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศระหว่างเวียดนามและจีนในช่วงเวลาดังกล่าว และปฏิกริยาของชาวเวียดนามที่มีต่อข้อพิพาทดังกล่าว โดยศึกษาจากงานวิจัย บทความ เอกสาร งานสัมภาษณ์ และสื่อ

มัลติมีเดียที่เขียนขึ้นโดยผู้ศึกษาที่มีฐานความรู้ในเรื่องข้อพิพาททะเลจีนใต้เป็นอย่างดี อีกทั้งแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการอ้างอิงมีความน่าเชื่อถือ

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การเสนอวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยดำเนินงานวิจัยทางประวัติศาสตร์คือ รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล โดยอาศัยการสืบค้นผ่านสื่อต่าง ๆ ได้แก่ งานวิจัย บทความ เอกสาร งานสัมภาษณ์ และสื่อมัลติมีเดียที่เกี่ยวข้องกับประเด็น ใช้การ วิเคราะห์เชิงอธิบาย โดยอาศัยหลักฐานที่มีความน่าเชื่อถือและรวบรวมข้อมูลที่เชื่อมโยงกับประเด็นในงานวิจัย

ความสัมพันธ์ระหว่างทะเลจีนใต้กับชาตินิยมเวียดนาม

ทะเลจีนใต้เป็นทะเลเปิดและเป็นส่วนหนึ่งของมหาสมุทรแปซิฟิก ประกอบด้วยหมู่เกาะเล็ก ๆ หลายร้อยเกาะ มีพื้นที่ประมาณ 3.5 ล้านตารางกิโลเมตร อยู่ทางใต้ของจีนแผ่นดินใหญ่และเกาะไต้หวัน อยู่ทางตะวันตกของฟิลิปปินส์ อยู่ทางตะวันตกเฉียงเหนือของรัฐซาบฮาร์และรัฐซาราวักของมาเลเซียและบรูไน อยู่ทางเหนือของอินโดนีเซีย อยู่ทางตะวันออกเฉียงเหนือของคาบสมุทรมลายูและสิงคโปร์ และอยู่ทางตะวันออกของเวียดนาม (ข้อฉัตร กระเทศ, 2016-2017: 76) โดยข้อพิพาททะเลจีนใต้ที่เกิดขึ้น เกิดจากการอ้างกรรมสิทธิ์เหนือดินแดนทะเลจีนใต้เกือบทั้งหมดของจีน ผ่านการบัญญัติใช้เส้นประ 9 เส้นลงในแผนที่ประเทศจีน

แผนที่เส้นประ 9 เส้น (nine-dash-line) คือเส้นที่ลากขึ้นเพื่อกำหนดอาณาเขตของประเทศจีนในทะเลจีนใต้ ถือกำเนิดขึ้นครั้งแรกในปี ค.ศ.1947 หรือตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่สองยุติลง 2 ปี จัดทำโดยรัฐบาลชุดก๊กมินตั๋งของจีนคณะชาติซึ่งยังครอบครองจีนแผ่นดินใหญ่อยู่ในขณะนั้น เส้นดังกล่าวเป็นแนวเส้นที่ลากลงมาจากเกาะไห่หนาน (ไห่หล่าของจีน) บริเวณอ่าวตังเกี๋ย ขนานกับชายฝั่งเวียดนามมาจนถึงเกาะบอร์เนียวบริเวณรัฐซาราวักของมาเลเซีย วนกลับเลียบชายฝั่งบรูไน ผ่านรัฐซาบฮาร์ ตัดตรงเข้าไปในน่านน้ำของฟิลิปปินส์เลาะชายฝั่งของจังหวัดปาลาวันเรื่อยไปจนถึงเกาะลูซอนขึ้นไปสิ้นสุดที่เกาะไต้หวัน (สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม, 2016)

เส้นประ 9 เส้นถูกประกาศใช้ลงบนแผนที่ประเทศจีนโดยเหมา เจ๋อ ตุง³ หลังจากการก่อตั้งสาธารณรัฐประชาชนจีนของพรรคคอมมิวนิสต์ การประกาศดังกล่าวเป็นการแสดงกรรมสิทธิ์ปกครองดินแดนต่าง ๆ ในอาณาเขตทะเลจีนใต้คืออาณาเขตของประเทศจีน โดยควบรวมนดินแดนทั้งหมู่เกาะพาราเซลและหมู่เกาะสแปรตลีย์ในทะเลจีนใต้ซึ่งมีความสำคัญทางด้านความมั่นคง ยุทธศาสตร์ และเศรษฐกิจ โดยในเรื่องความมั่นคง ทะเลจีนใต้นับเป็นทางผ่านของเส้นทางเดินเรือที่สำคัญเป็นอันดับ 2 ของโลก คือประมาณร้อยละ 25 ของการขนส่งทางทะเลในโลก ปัจจุบัน เรือจำนวน 60,000 ลำ แล่นผ่านทะเลจีนใต้ในแต่ละปี เป็นเส้นทางผ่านของเกือบครึ่งหนึ่งของการขนส่งทางทะเลของโลก เป็นเส้นทางผ่าน 1 ใน 3 ของการค้าทางทะเลของโลก เป็นเส้นทางลำเลียงน้ำมันดิบ ร้อยละ 80 ของจีน ร้อยละ 66 ของเกาหลีใต้ และร้อยละ 60 ของญี่ปุ่น ทะเลจีนใต้ยังเป็นเส้นทางลำเลียงก๊าซธรรมชาติเหลวจำนวน 1 ใน 3 ของจำนวนก๊าซธรรมชาติของโลก อีกทั้งมีความสำคัญต่อการนำเข้าส่งออกของประเทศนอกภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อย่าง อินเดีย โดยร้อยละ 50 ของการนำเข้าและส่งออกของอินเดียต้องพึ่งพาทะเลจีนใต้เป็นทางผ่าน นอกจากนั้นทะเลจีนใต้ยังมีความสำคัญต่อความมั่นคงทางพลังงานของอินเดีย ด้านยุทธศาสตร์ หากประเทศใดสามารถควบคุมทะเลจีนใต้ได้ ก็จะสามารถควบคุมเส้นทางการเดินเรือ ควบคุมยุทธศาสตร์ทางทะเล สกัดกั้นการขยายอิทธิพลทางทะเลของมหาอำนาจอื่น และจะสามารถขยายอิทธิพลทางทหารครอบงำเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จนถึงช่องแคบมะละกา นอกจากนี้ทะเลจีนใต้ยังเป็นจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญในเกมส์ถ่วงดุล

³ เหมา เจ๋อ ตุง (1893 - 1976) หรือประธานเหมาของคณะโปลิตบูโรของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยที่ชนะสงครามกลางเมืองจีนและทำการปกครองจีนแผ่นดินใหญ่ เหมา เจ๋อ ตุง กุมอำนาจรัฐเบ็ดเสร็จเด็ดขาด พร้อมสถาปนา “สาธารณรัฐประชาชนจีน” เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม ปี ค.ศ. 1949 และดำรงตำแหน่งประธานสาธารณรัฐจนถึงปี ค.ศ.1969 อ้างถึงใน บ้านจอมยุทธ, เหมา เจ๋อ ตุง, เข้าถึงเมื่อ 25 กุมภาพันธ์ 2021, เข้าถึงได้จาก https://www.baanjomjut.com/library_2/socialist_and_communist_zionist/04.html

อำนาจของมหาอำนาจต่าง ๆ โดยเฉพาะระหว่างสหรัฐฯ กับ จีน โดยสหรัฐฯ ใช้ความขัดแย้งทะเลจีนใต้เป็นข้ออ้างในการถ่วงดุลจีนและปิดล้อมจีน ด้านเศรษฐกิจ มีการคาดกันว่ามีทรัพยากรน้ำมันและก๊าซธรรมชาติมหาศาล ทะเลจีนใต้เป็นแหล่งน้ำมันดิบและก๊าซธรรมชาติแหล่งใหญ่แหล่งหนึ่งและกระจายอยู่ทั่วบริเวณ โดยมีแหล่งน้ำมันขนาดใหญ่พบอยู่ในเขตซาบารห์ (บรูไนและมาเลเซีย) นามโกนเซิน (ทางใต้ของเวียดนาม) ซาราวัค (อินโดนีเซีย) และมาลัมปายา (ฟิลิปปินส์) โดยการสำรวจน้ำมันได้ เริ่มขึ้นนับตั้งแต่ปี ค.ศ.1973 เป็นต้นมา ในช่วงที่มีวิกฤตการณ์น้ำมัน ประเทศผู้อ้างกรรมสิทธิ์ในพื้นที่ดังกล่าวเช่น จีน ได้ทำการสำรวจน้ำมันโดยการร่วมทุนกับต่างประเทศ ระบุในปี ค.ศ.2006 บริษัท China National Offshore Oil (CNOOC) ร่วมมือกับบริษัท Husky Energy ของแคนาดา ทำการสำรวจและค้นพบแหล่งก๊าซธรรมชาติแห่งใหม่ ซึ่งจีนคาดว่านี่น้ำมันสำรองในจำนวนถึง 210 พันล้านบาร์เรล และมีก๊าซธรรมชาติจำนวน 266 ล้านล้านลูกบาศก์ฟุตในทะเลจีนใต้ อีกทั้งทะเลจีนใต้ยังเป็นแหล่งสัตว์น้ำและมีความหลากหลายทางชีวภาพทางทะเล มีจำนวนสัตว์น้ำ 1 ใน 3 ของโลก ทะเลจีนใต้ยังเป็นทั้งเส้นทางผ่านและเป็นที่เพาะพันธุ์ของปลาทูน่าครีปลือ เป็นพื้นที่อุดมสมบูรณ์สำหรับการประมงเพื่อการพาณิชย์ โดยผลผลิตการประมงมีปริมาณประมาณร้อยละ 8 ของผลผลิตประมงของโลก โดยทะเลจีนใต้สามารถให้ผลผลิตในอัตรา 7 ล้านตันต่อปี ด้วยมูลค่าประมาณ 6.5 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ (ช่อฉัตร กระเทศ, 2016-2017: 80-82) ความสำคัญดังกล่าวข้างต้นเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้ประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาค 6 ประเทศ ได้แก่ เวียดนาม จีน ไต้หวัน มาเลเซีย บรูไน และฟิลิปปินส์ ต่างอ้างสิทธิ์ในการครอบครองดินแดนทะเลจีนใต้ ทั้งนี้การประกาศใช้แผนที่เส้นประ 9 เส้นของจีนที่เกิดขึ้นกลายเป็นชนวนของความขัดแย้งใหญ่ ส่งผลให้เวียดนาม ไต้หวัน มาเลเซีย บรูไน และฟิลิปปินส์ ซึ่งเป็นกลุ่มประเทศที่มีพื้นที่เขตเศรษฐกิจจำเพาะของตนอยู่ในทะเลจีนใต้ต่างฝ่ายต่างออกมาคัดค้านต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

เวียดนามเป็นหนึ่งในประเทศที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากคำประกาศดังกล่าวของจีน การกระทำของจีนที่เวียดนามมองว่าเป็นภัยคุกคามระหว่างประเทศ คือปัจจัยหลักที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศของเวียดนามอย่างขนานใหญ่ในห้วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา โดยเวียดนามเสนอสิทธิการครอบครองทะเลจีนใต้ในบริเวณหมู่เกาะหว่างซา⁴ หรือพาราเซล (Paracel Islands) และเจ็องซา⁵ หรือสปรตลีย์ (Spratly Islands) ที่จีนกล่าวอ้างความเป็นเจ้าของจากการประกาศใช้แผนที่เส้นประ 9 เส้น ในปี ค.ศ.1974

⁴ หมู่เกาะพาราเซล (Paracel Islands) หรือหว่างซา (Hoàng Sa) ในภาษาเวียดนาม โดยในอดีตเวียดนามเคยครอบครองหมู่เกาะพาราเซล แต่ต้องสูญเสียให้กับจีนหลังกรณีพิพาทกันในปี ค.ศ.1974 อ้างถึงใน ช่อฉัตร กระเทศ. “ปัญหาด้านความมั่นคงในทะเลจีนใต้และมหาสมุทรอินเดีย.” ยุทธศาสตร์ความมั่นคงทางทะเลของไทย รองรับการขยายอิทธิพลทางทะเลของจีนในทะเลจีนใต้และมหาสมุทรอินเดีย. (2016-2017): 79.

⁵ หมู่เกาะสปรตลีย์ (Spratleys Islands) หรือเจ็องซา (Truong Sa) ในภาษาเวียดนาม ตั้งอยู่ใจกลางทะเลจีนใต้เป็นหมู่เกาะที่ใหญ่ที่สุด มีพื้นที่ประมาณ 729,000 ตารางกิโลเมตร หรือคิดเป็นร้อยละ 38 ของพื้นที่ทะเลจีนใต้ อ้างถึงใน ช่อฉัตร กระเทศ. “ปัญหาด้านความมั่นคงในทะเลจีนใต้และมหาสมุทรอินเดีย.” ยุทธศาสตร์ความมั่นคงทางทะเลของไทย รองรับการขยายอิทธิพลทางทะเลของจีนในทะเลจีนใต้และมหาสมุทรอินเดีย. (2016-2017): 79.

เวียดนามยืนยันอธิปไตยเหนือหมู่เกาะดังกล่าวตลอดเรื่อยมาว่าเป็นของตนตั้งแต่ช่วงปลายยุคจารีตหรือต้นอาณานิคม ผ่านการแสดงหลักฐานสำคัญทางประวัติศาสตร์ของชาติเวียดนามทั้งหมด 12 ชิ้น ได้แก่

ชิ้นที่ 1 คือภาพวาดแผนที่หว่างซาและเจื่องซาช่วงยุคของกษัตริย์เลแ่งโตน (Lê Thánh Tông) ปี ค.ศ. 1460-1497 ที่ปรากฏในเอกสารโบราณแผนที่สี่ทิศชุดสมบูรณ์ (Toàn tập Thiên Nam Tứ Chí Lộ Đồ Thư) เป็นชุดแผนที่เวียดนาม โดยโด่บ้า (Đỗ Bá) วาดขึ้นในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 17 หมู่เกาะทั้งสองแห่งได้ถูกระบุเป็นส่วนหนึ่งของเขตบิ่งเซิน (Binh Sơn) เมืองกวางหง่าย (Quảng Ngãi) ประเทศเวียดนาม ดังปรากฏคำระบุอธิบายเกี่ยวกับแผนที่บริเวณเขตกวางหง่าย ความว่า “กลางทะเลมีหาดทรายยาว เรียกว่า “บ้ายก๊าดหว่าง (bãi cát vàng)” “ทุก ๆ ปี ของช่วงปลายฤดูหนาว เจ้าเหงเวียน จะส่งเรือ 18 ลำไปขนเอาสิ่งของ ส่วนใหญ่จะเป็นพวกทองคำ เงินตรา ปืนกระสุน” ซึ่งขณะนั้นพื้นที่บริเวณหมู่เกาะพาราเซลและสแปรตลีย์มีชื่อเรียกว่าตามภาษาเวียดนามว่า บ้ายก๊าดหว่าง หมายถึง “ทรายทอง” (ธนันท์ บุนวรรณา, 2014: 62)

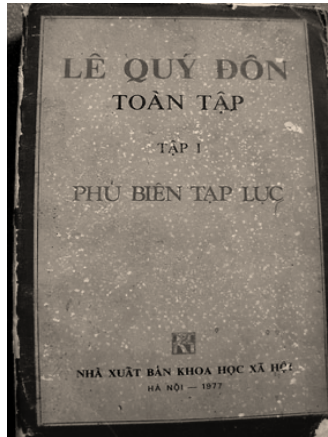
ภาพที่ 1 แผนที่เวียดนามวาดโดยโด่ (Đỗ Bá) ในศตวรรษที่ 17 ระบุไว้อย่างชัดเจนว่า “มีหาดทรายทอดยาวอยู่กลางทะเล เรียกว่า หาดทรายทอง” “โดยเดือนสุดท้ายของฤดูหนาวในทุกปี ครอบครัวยุโรปพร้อมเรือ 18 ลำมารับเอาวัสดุ...”

ที่มา: biengioilanhtho.gov.vn

ชิ้นที่ 2 แผนที่เขตต่างจอง (Đàng Trong) วาดไว้ในปี ค.ศ. 1774 ของกลุ่มทหารบู้ยแท้ดัด (Bùi Thế Dật) ชื่อทางแยกบินนามฮิลล์ (Giáp Ngọ Bình Nam Đồi) โดยบ้ายก๊าดหว่างได้ถูกวาดให้เป็นส่วนหนึ่งของดินแดนเวียดนาม

ชิ้นที่ 3 คือบันทึกพื้นที่ชายแดน (phủ biên tạp lục) เรียบเรียงในปี ค.ศ.1776 โดยกวีเลก्यूโดน (Lê Quý Đôn) บรรยายให้ภาพเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ การบริหารของเขตต่างจองภายใต้ยุคตระกูลเหงเวียน (Nguyễn) (ปี ค.ศ.1558-1775) เมื่อยามเลก्यूโดนได้รับหน้าที่ให้ลงไปภาคใต้ เขابันทึกชัดเจนว่า “เกาะใต้เจื่องซา (หมายถึงหว่างซาและเจื่องซา) ขึ้นกับกวางหง่าย” และเขียนพรรณนาถึงพื้นที่บนเกาะของทะเลตะวันออก “นอก

ภูเขาถือ ลาว เซ้ (Cù Lao Ré) มีเกาะโตเจื่องซา (Đai Trùng Sa) (หมู่เกาะหว่างซา) ในอดีตสถานที่แห่งนี้มักผลิตสินค้าทางทะเลจำนวนมากเพื่อขายตามที่ตั้งต่าง ๆ ดังนั้นรัฐจึงจัดตั้งทีมหว่างซาเพื่อรวบรวมสินค้าทางทะเล ใช้เวลา 3 วันเพื่อไปถึงโตเจื่องซา บนเกาะที่มีหาดทรายสีทองยาวประมาณ 30 ไมล์ เรียบและกว้างใหญ่ น้ำใส บนเกาะมีรังนกจำนวนมากและมีนกหลายพันหลายหมื่นตัว บนชายหาดมีวัตถุแปลก ๆ มากมาย ดังเช่น หอยดอกไม้ หอยทางหูช้างอันใหญ่โต มีหอยทากอีกชนิดหนึ่งเรียกว่าหอยสังข์ซึ่งเป็นหอยสำหรับตกแต่งสิ่งของ...” (Thanh Tùng, 2013)

ภาพที่ 2 บันทึกพื้นที่ชายแดน (phụ biên tập lục)

ที่มา: <https://hoavouu.com/a40127/phu-bien-tap-luc>

ขั้นที่ 4 คือหลักฐานสำคัญช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 18 อันได้แก่ แผนที่รวมไตนาม (Đai Nam nhất thống toàn đồ) ยุคเหงวียน (Nhà Nguyễn) วาดขึ้นในช่วงปี ค.ศ.1838 บันทึกไว้ว่า “หว่างซา-หวานลีเจื่องซา ขึ้นกับอาณาเขตของเวียดนาม ส่วนเกาะต่าง ๆ ที่อยู่รอบนอกบริเวณภาคกลางเวียดนามก็ขึ้นอยู่กับอาณาเขตเวียดนาม” และชุดหนังสือเกี่ยวกับภูมิศาสตร์เวียดนาม (Nam nhất thống chí) โดยนักประวัติศาสตร์ราชสำนักเหงวียนรวบรวมแล้วเสร็จในปี ค.ศ.1882 บันทึกไว้ว่า “หว่างซา เป็นส่วนหนึ่งของดินแดนเวียดนามอยู่ในจังหวัดกวางห่งาย”

ภาพที่ 3 แผนที่รวมไตนาม (Đai Nam nhất thống toàn đồ)

ที่มา: <https://dantri.com.vn/xa-hoi/co-so-phap-ly-khang-dinh-chu-quyen-doi-voi-quan-dao-hoang-sa-va-truong-sa-cua->

ชั้นที่ 5 คือ พงศาวดารของราชวงศ์เหงวียน “ไดนามแผ่นดินที่มีอยู่จริง (Đại Nam thực lục)” เป็นชุดประวัติศาสตร์ชาติที่ใหญ่ที่สุดและสำคัญที่สุดของราชวงศ์เหงวียน ถูกรวบรวมโดยก๊วก ซื (Quốc Sử) ราชบัณฑิตแห่งราชวงศ์เหงวียน เรียบเรียงแล้วเสร็จปี ค.ศ.1848 ประวัติศาสตร์ชั้นนี้ถูกรวบรวมและบันทึกอย่างต่อเนื่องโดยนักประวัติศาสตร์เป็นเวลาเกือบ 100 ปี ตั้งแต่สมัยมินห์เหม็งที่ 2 (Minh Mệnh thứ 2) ปี ค.ศ.1821 จนถึงรัชสมัยของกษัตริย์ไคดินห์ (Khải Định) ปี ค.ศ.1916-1925

เนื้อหาของชุดประวัติศาสตร์ดังกล่าวสร้างขึ้นเพื่อรวบรวมกิจกรรมของกษัตริย์ทั้ง 9 จากราชวงศ์เหงวียน บันทึกประกอบด้วย 2 ส่วน คือเขตชายแดน (Tiền biên) และเขตแดนหลัก (Chính biên) เรื่องราวของหว่างซา – เจื่องซาปรากฏอยู่ในบันทึกทั้งสองส่วน(หอจดหมายเหตุแห่งชาติที่ 4 ,2020)

พงศาวดารกล่าวถึงพื้นที่หว่างซาไว้ในหลายส่วนของเนื้อหา เช่น “ในเดือนกรกฎาคมปีซาป ทิวทของเวียดนาม (Giáp Tuất) ปี ค.ศ.1754 ชาวหว่างซาเคยเผชิญกับลมแรงพัดเข้าสู่น่านน้ำ กวี ชั่ว (Quyñh Châu)...” “ในปี ค.ศ.1815 และ 1816 กษัตริย์ (Gia Long) ปล่อยให้นาวิกโยอินและกองทัพหว่างซาตรวจสอบเรือและน่านน้ำหว่างซา...” “ปี ค.ศ. 1833 กษัตริย์มินห์มั่ง (Minh Mạng) บอกกับคณะโยธาธิการว่า พื้นที่แถบหว่างซาในน่านน้ำกว้างหงายเป็นสีเขียวกันกับท้องฟ้า ไม่สามารถบ่งบอกได้ว่ามีความตื้นลึกมากนักน้อยเพียงไหน ในเร็ววันนี่คงทำการค้าขายรุ่งเป็นแน่”

ภาพที่ 4 บันทึกไดนามแผ่นดินที่มีอยู่จริง (Đại Nam thực lục tiên biên)

ที่มา: <https://mocban.vn/tai-lieu/dai-nam-thuc-luc/>

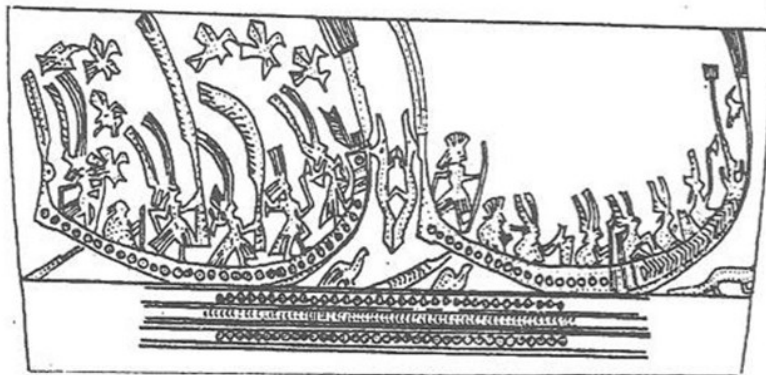
ชั้นที่ 6 คือกลุ่มหลักฐานสมัยดองเจิน ได้แก่ ลายบนหน้ากลองสำริดดองเจิน โบราณวัตถุสำคัญที่สะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมทางทะเลของชาวเวียดนามตั้งแต่ก่อนประวัติศาสตร์ อย่างวัฒนธรรมซอนญู (Soi Nhụ) และวัฒนธรรมฮาลอง (Hà Long) กับกองเปลือกหอยและภาพเรือเวียดนามโบราณข้ามทะเลในยุคฮุงเวือง (Hùng Vương) “สมัยดองเจินแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนชาวเมืองดองเจิน ต้องครอบครองทะเลเพื่อค้าขายและแลกเปลี่ยนกลองสำริด”(Lâm Thị Mỹ Dung) เพราะในความเป็นจริงกลองสำริดไม่เพียงแต่มีอยู่ในดินแดนของเวียดนามเท่านั้น แต่ยังพบในจีนตอนใต้ในญี่ปุ่นและบางประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เช่นลาวเมียนมาร์ไทยและ

มาเลเซียฟิลิปปินส์อินโดนีเซีย ตามความเห็นของลัมถึมีซุง (Lâm Thị Mỹ Dung) ศาสตราจารย์คณะสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยฮานอย ที่สนับสนุนทฤษฎีข้อนี้ว่า ช่วงเวลาทองซอนแสดงให้เห็นชัดเจนว่าชาวทองซอนต้องเป็นผู้ครอบครองทะเลจีนใต้เพื่อการค้าขายและแลกเปลี่ยนกลองสำริด เนื่องจากกลองสำริดหลายลูกของเวียดนามถูกค้นพบภายหลังในหลาย ๆ ประเทศ อีกทั้งหลักฐานของกลุ่มชาติพันธุ์มีนังกาเบา (Minangkabau) ในอินโดนีเซีย ตามที่นักวิจัยหลายคนศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์เวียดนาม – อินโดนีเซีย ลงความเห็น ว่าชาวมินังกาเบา มีต้นกำเนิดภาษาจากภาษาเวียดนาม ทั้งยังมีประเพณีการย้อมสีฟันและมีพฤติกรรมการใช้ชีวิตหลายอย่างคล้ายกับชาวเวียดนาม เหตุเพราะชาวเวียดนามโบราณส่วนหนึ่งข้ามทะเลตะวันออกเพื่อขยายอาณาเขตที่อยู่อาศัยและพัฒนาชาติพันธุ์ของตนในดินแดนใหม่ (Nguyễn, 2020)

ภาพที่ 5 ลายหน้ากลองสำริดทองจีน (Mặt trống đồng Đông Sơn)

ที่มา: <http://daidoanket.vn/tinh-hoa-viet/bien-dong-va-nguoi-viet-tintuc465055>

ภาพที่ 6 เรือเวียดนามโบราณข้ามทะเลในยุคสูงเวียง (หนึ่งลวดลายบนหน้ากลองสำริด)

ที่มา: <http://daidoanket.vn/tinh-hoa-viet/bien-dong-va-nguoi-viet-tintuc465055>

ชั้นที่ 7 คือหนังสือสังเคราะห์โบราณของเวียดนามที่รวบรวมตำนานและคติชนเวียดนาม (Linh nam chích quái) กล่าวถึงตำนานพระบิดาของชนชาติเวียดนามผู้มีบุญคุณในการทำให้ผู้คนในทะเลตะวันออก (ทะเลจีนใต้) อาศัยอยู่ร่วมกันอย่างร่มเย็นเป็นสุข

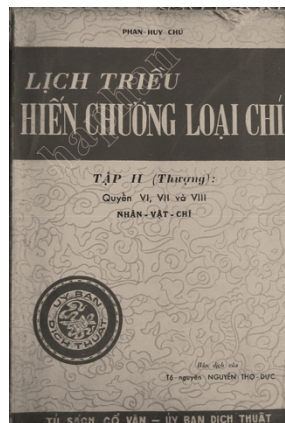

ภาพที่ 7 หนังสือสังเคราะห์โบราณของเวียดนามที่รวบรวมตำนานและคติชนเวียดนาม (Linh nam chích quái)

ที่มา: <https://nxbkimdong.com.vn/linh-nam-chich-quai>

ชั้นที่ 8 คือบันทึกทางประวัติศาสตร์ของประเทศของเวียดนามเกี่ยวกับการต่อสู้หลายต่อหลายครั้งที่เวียดนามมีอำนาจอิทธิพลอย่างมากพอจนสามารถเอาชนะผู้รุกรานในทะเลจีนใต้ อย่างการต่อสู้ของเฉิน แท่ง สี (Trần Khánh Dư) ที่เกาะเวินตัน จังหวัดกว๋างหนิง (Vân Đồn, Quảng Ninh) และการทำลายกองทัพเชื่องวัน โฮ๋ (Trương Văn Hổ) ของกองทัพเหงวียนโม่ง (Nguyễn Mông) ซึ่งถือเป็นการต่อสู้ทางทะเลที่เป็นแบบอย่าง ในการปกป้องดินแดนชายฝั่งทะเลและหมู่เกาะที่สำคัญของประเทศ

ชั้นที่ 9 คืองานเขียนของฟาน ฮุย ฉู้ (Phan Huy Chú) ในหนังสือปฏิทินของศาลบูชาและการอุทิศตน (Lịch triều hiến dương loại chí) และหนังสือภูมิศาสตร์หว่างเวียด (Hoàng Việt địa dư chí) อธิบายถึงการจัดการของหว่างซาและเจื่องซาในเวียดนาม

ภาพที่ 8 หนังสือปฏิทินของศาลบูชาและการอุทิศตน (Lịch triều hiến dương loại chí) (ฉบับแปล)

ที่มา: <https://sachxuanay.wordpress.com/2012/02/22/l%E1%BB%8Bch-tri%E1%BB%81u-hi%E1%BA%BFn-ch%C6%B0%C6%A1ng-lo%E1%BA%A1i-chi-phan-huy-chu-2/>

ภาพที่ 9 หนังสือภูมิศาสตร์หว่างเวียด (Hoàng Việt địa dư chí) (ฉบับแปล)

ที่มา: <https://cvdvn.files.wordpress.com/2018/03/hoang-viet-nhat-thong-chi.pdf>

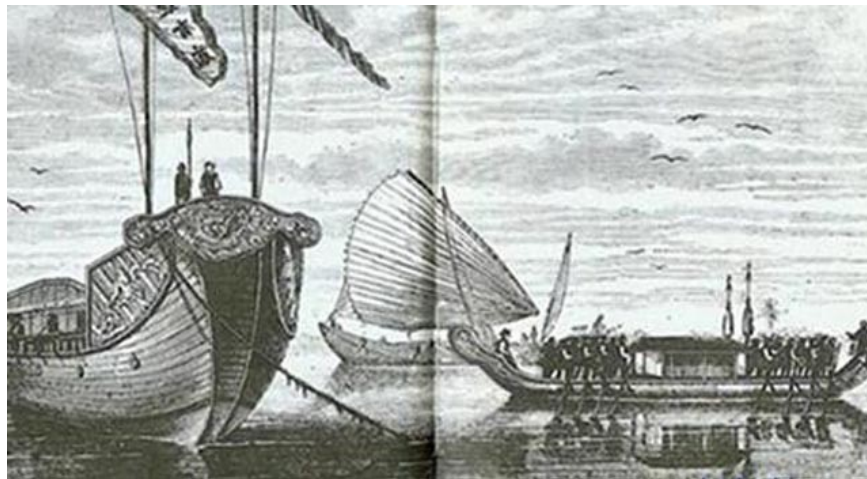
ขั้นที่ 10 คือภาพราชวงศ์เหงวียนที่มีสลักไว้ ณ กำแพงหว่างซา

ขั้นที่ 11 คือคือหนังสือเรียนเคย โด่ง (Khởi đồng Theory of Covenant) ที่ใช้ในโรงเรียนในสมัยของ กษัตริย์ที่ชื่อ ด๊ก (Tự Đức) แสดงภาพและบันทึกฉบับเต็มเกี่ยวกับกำแพงหว่างซาเป็นของเวียดนาม

สุดท้าย คือเรื่องราวประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างหมู่เกาะหว่างซา เจื่องซา กับอาณาจักรโบราณของชาติเวียดนามและทีมหว่างซา อาณาจักรไคเวียดเป็นอาณาจักรแรกในประวัติศาสตร์ชาติเวียดนามที่ครอบครองและใช้อำนาจอธิปไตยเหนือหมู่เกาะหว่างซานับตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 17 ถึงต้นศตวรรษที่ 19 การครอบครองและการใช้อำนาจอธิปไตยดังกล่าวเกิดขึ้นจริงต่อเนื่องโดยสงบตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศและแนวปฏิบัติ ผ่านการดูแลควบคุมของทีมหว่างซาภายใต้การจัดตั้งทีมของพระเจ้าเหงวียน ทีมหว่างซาเกิดที่ปากแม่น้ำซา กี้ (Sa Kỳ) กือ ลาว เซ้ (Cù Lao Ré) จังหวัดกวางหงาย เป็นองค์กรของรัฐทั้งพลเรือนและทหาร มีหน้าที่ทั้งด้านเศรษฐกิจและหน้าที่บริหารในทะเลตะวันออก(ทะเลจีนใต้) ทั้งรับผิดชอบในการหาประโยชน์และปกป้องทะเลตะวันออกจากแนวรบภายนอก ทีมถือกำเนิดขึ้นในช่วงเวลาของพระเจ้าเหงวียน ฟู๊ก ลาน (Nguyễn Phúc Lan) (1635-1648) หรืออย่างแน่นอนตั้งแต่สมัยของพระเจ้าเหงวียน ฟู๊ก เติน (Nguyễn Phúc Tần) (ปี ค.ศ.1648 - 1687) เนื่องจากในช่วงสมัยนี้มีการระบุงว้าเรือของทีมหว่างซา เพิ่งเข้ามาที่ประตูต่วน อาน (Thuận An) และส่งมอบสินค้าที่พระราชวังฟู ซวน (Phú Xuân) ทีมหว่างซาปฏิบัติหน้าที่เสมอมาจนถึงปลายสมัยของพระเจ้าตระกูลเหงวียน นับเป็นช่วงเวลาเกือบ 1 ศตวรรษครึ่ง กระทั่งเกิดการจลาจลของเตย เซิน (Tây Sơn) พระเจ้าเหงวียนต้องหนีเข้าไปในพื้นที่ซา ดิงห์ (Gia Dinh) ทีมหว่างซากลายมาอยู่ภายใต้การควบคุมของเตย เซิน

สมัยการปกครองของกษัตริย์กวาง ซุง (Quang Trung - Nguyễn Huệ) ช่วงกบฏเตย เซิน ทีมหว่างซาและบั๊กฮ่าย (Bắc Hải) ยังคงได้รับการแต่งตั้งขึ้นโดยมีหน้าที่หลักในการปกป้องและใช้ประโยชน์จากหมู่เกาะห่างไกลทางตอนกลางของทะเลตะวันออก ตามประวัติศาสตร์ปรากฏหนังสือบันทึกคำร้องของ ฮ่า เลี้ยว (Hà Liễu

- Cai hóp) ในเขตก๊อ ลาว เซ้ ชุมชนอาน วิ่ง (An Vinh) เขตบิ่งห์ เซิน เขตกวางหง่าย ที่ยื่นต่อกลุ่มปกครองเตย เซิน (ปี ค.ศ.1775) ในรัชสมัยของกษัตริย์เล ฮีเยิน โทง (Lê Hiên Tông) เกี่ยวกับ “การจัดระเบียบหว่างซาใหม่” นอกจากนี้จากกล่าวได้ว่าภายใต้สมัยเตย เซิน มีการกำหนดอำนาจอธิปไตยเหนือหมู่เกาะในทะเลตะวันออก จากการปรากฏเอกสารหลายฉบับ ดังเช่นหนังสือแท้ง วู กี้ (Thánh Vũ Ký) ของ งุย เทงิเยน (Nguy Nguyễn) กล่าวถึง เรือซี (เรือของกองทัพเตย เซิน) ที่สูงและใหญ่กว่าเรือจีนบรรทุกปืนหลายกระบอก เดือดดาลในทะเลเป็นเวลานาน และหากกองทัพชิงพบเข้า ก็ยากที่จะอยากเป็นศัตรูด้วย แต่สิ่งเหล่านี้ก็สามารถแสดงให้เห็นว่ากองทัพเรือเตย เซิน มีศักยภาพสามารถควบคุมเส้นทางการจราจรทางทะเลหรือแม้กระทั่งแสดงความเป็นเจ้าของหมู่เกาะในทะเลตะวันออก ปี ค.ศ.1815 กษัตริย์ซาลอง (Gia Long) ได้ส่งทีมหว่างซาไปสำรวจน้ำที่เกาะหว่างซา และปี ค.ศ.1816 เริ่มส่งนาวิกโยธินทำงานร่วมกับทีมหว่างซา เมื่ออย่างเข้าสมัยหมิงหมั่ง (Minh Mạng) ปี ค.ศ.1835 ยังคงมีการสนับสนุนนาวิกโยธินให้ไปปฏิบัติในพื้นที่หว่างซาอย่างต่อเนื่องตามเดิม รัชสมัยนี้การป้องกันอธิปไตยทางทะเลและหมู่เกาะต่าง ๆ ของประเทศมีความก้าวหน้าอย่างมาก หลากหลายสิ่งสามารถยืนยันถึงความเข้มแข็งในการจัดการดูแลทะเลตะวันออกโดยเฉพาะหมู่เกาะหว่างซาและเงืองซาของชาติเวียดนามได้เป็นอย่างดี และสมัยที่ ดี๊ก (Tu Đức) เป็นช่วงเวลาที่ไม่มีการบันทึกกิจกรรมของทีมหว่างซา ไม่มีการบันทึกการดำเนินงานของที ดี๊ก ระบุในงานเขียนของสมัยนี้ มีเพียงหนังสือการยืนยันกฎหมายชั้นรัฐสภาโดนามในปี ค.ศ.1836 ที่บันทึกการดำเนินงาน ณ พื้นที่หว่างซาของทีมหว่างซาและกองทัพเรือไว้บางส่วนเท่านั้น (คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งเมืองโฮจิมินห์, 2013)

ภาพที่ 10 เรือสงคราม เรือใบ เรือบังคับ ในรัชสมัยของจักรพรรดิหมิงหมั่งแห่งราชวงศ์เหงวียน

ที่มา: <https://congluan.vn/ky-3-hai-doi-hoang-sa--chuyen-ve-nhung-nguoi-linh-dao-dau-tien-post70414.html>

หลักฐานทางมรดกวัฒนธรรมเกี่ยวกับทีมหว่างซาถูกใช้ในการกล่าวอ้างอำนาจอธิปไตยในดินแดนทะเลตะวันออกของชาติเวียดนามที่ยังคงมีปรากฏอยู่ในปัจจุบัน คือ พิธีกรรมของทหารหว่างซา (Lễ khao lề thế lính Hoàng Sa) หนึ่งพิธีกรรมที่มีความหมายและเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญของชาติเวียดนาม พิธีของทหารหว่างซาถูกรวมไว้ในรายชื่อมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของชาติประเภทของประเพณีและความเชื่อทางสังคมปี ค.ศ.2013 โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว เหงียนห่ง็อก เทียน (Nguyễn Ngọc Thiện)

พิธีบูชาทหารหว่างซาในปัจจุบัน สืบทอดมาจากพิธีบูชาทหารแบบเก่าของชาวบ้านอาน วิ่ง (An Vinh) และกลุ่มชนของเกาะลีเซิน (Lý Sơn) เป็นหนึ่งในประเพณีวัฒนธรรมเก่าแก่ของชนชาติเวียดนาม ตำนานประวัติศาสตร์บันทึกเรื่องราวถึงการเดินทางของทีมหว่างซาความว่า ยามทีมหว่างซาออกปฏิบัติภารกิจ ทหารแต่ละคนในทีมหว่างซาต้องเตรียมเสื้อคู่มือไม้ 7 ชุดและเชือกหวาย 7 เส้น เพื่อที่ว่าหากโชคร้ายถึงขั้นตายในทะเลก็จะใช้มัดร่างและปล่อยลงสู่ผืนทะเลไป นั่นเพราะเมื่อใดก็ตามที่ทีมหว่างซาออกปฏิบัติภารกิจทางทะเล ก็มักเผชิญกับความเสี่ยงมากมาย โดยส่วนใหญ่เมื่อเดินทางออกไปมักจะไม่ได้อีกกลับคืนสู่ภูมิลำเนาอีก พิธีดังกล่าวจึงจัดขึ้นเพื่ออธิษฐานขอความสงบให้กับทหารหว่างซาก่อนที่ทีมจะออกปฏิบัติหน้าที่ (คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งเมืองโฮจิมินห์, 2013) พิธีกรรมของชาวบ้านเปรียบเสมือนการส่งเวทย์ตัวตายตัวแทนของทหารหว่างซาก่อนการออกปฏิบัติหน้าที่ กล่าวคือ การประกอบพิธีกรรมจำเป็นต้องใช้หุ่นจำลองทหารและเรือจำลองที่สร้างจากต้นกล้วย นำมาทำพิธีโดยหมอหมู่บ้าน จากนั้นนำร่างจำลองปล่อยลงสู่ทะเล เป็นการให้หุ่นจำลองแบกรับความเสี่ยงและหายนะที่อาจจะเกิดขึ้นกับทีมหว่างซาแทน ในขณะเดียวกันก็เป็นการสร้างความมั่นใจและตั้งใจให้ทหารทำงานให้สำเร็จตามคำสั่งของกษัตริย์ จะกล่าวได้ว่าพิธีกรรมของทหารหว่างซามีส่วนช่วยในการสะท้อนประวัติศาสตร์ของการปกป้องอธิปไตยเหนือดินแดนของเวียดนามในทะเลจีนใต้ โดยเฉพาะอธิปไตยเหนือหมู่เกาะหว่างซาและเจื่องซา

หลักฐานสำคัญทางประวัติศาสตร์อีกหนึ่งที่ชาติเวียดนามใช้ในการอ้างกรรมสิทธิ์ครอบครองหมู่เกาะพาราเซลและหมู่เกาะสแปรตลีย์ในทะเลจีนใต้ คือกลุ่มหลักฐานทางประวัติศาสตร์จากนานาชาติที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับเวียดนามในอดีต ทั้งหมด 9 ชิ้น โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มหลักฐานทางประวัติศาสตร์จากฝั่งของประเทศตะวันตกจำนวน 6 ชิ้น และกลุ่มหลักฐานทางประวัติศาสตร์จากฝั่งของประเทศจีนจำนวน 3 ชิ้น ดังนี้

1. หลักฐานจากฝั่งของประเทศตะวันตก

ชิ้นที่ 1 คือผลงานของนักเดินเรือและมิชชันนารีชาวตะวันตกที่แล่นเรือแอมฟิไทรท์ (Amphitrite) เดินทางจากฝรั่งเศสมาประเทศจีน ระบุในปี ค.ศ.1701 โดยหนึ่งในนั้นได้เขียนเล่าในจดหมายว่า “พาราเซล เป็นหมู่เกาะหนึ่งที่ขึ้นกับอาณาจักรอานนาม” (อาณาจักรอานนามหมายถึงประเทศ เวียดนาม ณ ขณะนั้น)

ชั้นที่ 2 คือเอกสารที่เก็บไว้ในจดหมายเหตุของฝรั่งเศส (Note sur l'Ase demandés pas M. de la bonde à M. d'Etaining) ลงวันที่ 10 เมษายน ปี ค.ศ.1768 ระบุช่วงเวลาการลาดตระเวนของกองทัพเวียดนาม ระหว่างชายฝั่งของเวียดนามและหมู่เกาะหว่างซาที่มักเกิดคลื่นบ่อยครั้ง พลเรือเอกชาวฝรั่งเศสได้บรรยายถึงระบบ การป้องกันของเวียดนามที่มีปืนใหญ่หลายกระบอก ส่วนใหญ่มีเครื่องหมายโปรตุเกสจาร์กในปี 1661 และเป็น ขนาดเล็กที่มีต้นกำเนิดจากกัมพูชาและจาร์กเครื่องหมาย ‘บริษัท อังกฤษ อินเดีย (Anh Quốc Ấn Độ công ty)’ ซึ่งปืนเหล่านี้ถูกรวบรวมไว้ในหมู่เกาะหว่างซา

ชั้นที่ 3 คือกลุ่มงานของมิชชันนารีชาวฝรั่งเศสในสมัยโคชินไชนา⁶ บิชอปทาเบิร์ต (Bishop Jean Louis Taberd) ผู้บันทึกเรื่องราวการขึ้นครองราชย์ในปี ค.ศ. 1803 ของกษัตริย์ซาลอง (Gia Long) แห่งราชวงศ์เหงวียน ผู้ก่อตั้งทีมหว่างซาขึ้นมาใหม่จากขุนนางเหงวียน และอธิบายต่อว่าในปี ค.ศ.1816 กษัตริย์ซาลองได้ทำการแขวน ธงต่างของ (Đàng Trong) ไว้ที่กำแพงหว่างซา ถือเป็นประกาศอำตักดาเหนือพื้นที่บริเวณหว่างซาและเงื่องซา ของราชวงศ์โบราณเวียดนาม นอกจากนี้บิชอปทาเบิร์ตได้สร้างงานเขียนบทความเรื่อง “บันทึกเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ ประเทศโคชินจีน” ระบุในปี ค.ศ.1837 โดยให้คำอธิบายไว้ว่า “พาราเซล เป็นส่วนหนึ่งของอาณาเขตประเทศโคชิน จีน” “คนโคชินจีนเรียก พาราเซล ว่า ก้าตหว่าง” (ธนนันท์, 2014: 64) และหนังสือแผนที่มหาอาณาจักรอานนาม (An Nam Đại Quốc Hòa Đồ) ระบุในปี ค.ศ.1838 บิชอปทาเบิร์ตได้วาดส่วนหนึ่งของพาราเซลและเขียนกำกับไว้ ว่า “พาราเซล หรือ ก้าตหว่าง”

ภาพที่ 11 แผนที่มหาอาณาจักรอานนาม (An Nam Đại Quốc Hòa Đồ)

ที่มา: <https://southeastasiansea.wordpress.com/2013/04/09/international-law-and-sovereignty-over-paracel-and-spratly-archipelagoes-part-12/>

⁶ โคชินไชนา (Cochinchina) เฟรนช์โคชินไชน่า (French Cochinchine) พื้นที่ทางตอนใต้ของเวียดนามในยุคอาณานิคมของฝรั่งเศส สมัยก่อนรู้จักกันในนามของอาณานิคมว่านามกี (กองการปกครองทางใต้) ซึ่งเป็นชื่อที่ชาวเวียดนามยังคงใช้อยู่ โคชินมีอาณาเขตทางทิศ ตะวันออกเฉียงเหนือเป็นส่วนหนึ่งของภาคกลางของเวียดนามที่ฝรั่งเศสเรียกว่าอานนาม อาณาเขตทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ติดกับทะเลจีนใต้ อาณาเขต ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ติดอ่าวของประเทศไทยและทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือติดกับประเทศกัมพูชา เมืองหลักคือ “ไซ่งอน” (ชื่อปัจจุบันคือเมืองโฮจิมินห์) อ้างถึงใน britannica, โคชินไชน่า, เข้าถึงเมื่อ 7 มีนาคม 2021, เข้าถึงได้จาก <https://www.britannica.com/place/Cochinchina>

ขั้นที่ 4 คือหนังสือโบราณและแผนที่โบราณของฝรั่งเศส ระบุว่าหมู่เกาะหว่างซาและเจื่องซาอยู่ในอธิปไตยของเวียดนาม โดยเฉพาะการประกาศและระบุอธิปไตยของเวียดนามเหนือหมู่เกาะหว่างซาและเจื่องซาสมัยกษัตริย์ชาลอง (Gia Long) ในปี ค.ศ.1816 กษัตริย์ทรงสั่งให้ทหารเดินทางไปยังหมู่เกาะหว่างซาเพื่อปกป้องเวียดนามและประกาศอธิปไตย ต่อมามีการจัดหน่วยทหารหว่างซา (linh hoàng sa) และบักหาย (bắc hải) เพื่อปฏิบัติอธิปไตยและใช้ประโยชน์เหนือหมู่เกาะทั้งสองแห่งอย่างต่อเนื่อง

ขั้นที่ 5 คือบันทึกความทรงจำเกี่ยวกับประเทศโคชินจีน (Le mémoire sur la Cochichine) ผลงานของข้าราชการและที่ปรึกษาชาวฝรั่งเศสของกษัตริย์ชาลอง ชีนินัว (Jean-Baptiste Chaigneau) ระบุข้อความประโยคหนึ่งความว่า “ปี ค.ศ.1816 จักรพรรดิชาลองผู้ครองราชย์ เป็นผู้ครอบครองหมู่เกาะหว่างซาแห่งนี้”

ขั้นที่ 6 คือบทความของกัทซ์ลาฟ (Gutzlaff) มิชชันนารีชาวเยอรมัน เรื่องภูมิศาสตร์ของราชอาณาจักรโคจีนไชน่า (Đià lý của vương quốc Cochinchina) ระบุในปี ค.ศ.1849 มีตอนหนึ่งของหนังสือกล่าวระบุชัดเจนถึงพาราเซลขึ้นอยู่กับอาณาจักรของเวียดนามและทำเชิงอรรถชื่อหมู่เกาะเป็นภาษาเวียดนามว่า “ก้าดหว่าง”

นอกเหนือจากการหยิบยกกลุ่มหลักฐานขั้นสำคัญจากประเทศตะวันตกอย่างฝรั่งเศสข้างต้น เวียดนามยังแสดงถึงความสืบเนื่องของการเป็นเจ้าของพื้นที่ดังกล่าวนับแต่ยุคศักดินาจนถึงยุคฝรั่งเศสปกครอง โดยนำเสนอในประเด็นที่ว่าแม้ราชสำนักเวียงจันทน์จะลงนามสัญญายอมรับอำนาจการปกครองของฝรั่งเศส ขณะเดียวกันก็ได้มีการลงนามสัญญาระหว่างจีนกับฝรั่งเศสเพื่อปกป้องดินแดนของเวียดนาม ฝรั่งเศสได้ลงนามในสัญญากับราชสำนักชิงในปี ค.ศ.1887 และ ปี ค.ศ.1895 ได้เพิ่มเติมข้อความลงในสนธิสัญญากับราชสำนักชิง โดยฝรั่งเศสได้แสดงถึงความชอบธรรมในการเป็นเจ้าของ “หว่างซา” (พาราเซล) และ “เจื่องซา” (สแปรตลีย์) ของเวียดนาม ในปี ค.ศ. 1899 ข้าหลวงใหญ่อินโดจีน พอลดูเมอร์ (Paul Doumer) เสนอให้ทางปารีสสร้างเสาไฟที่หมู่เกาะหว่างซาเพื่อติดตั้งเรือเดินทะเลที่เดินทางผ่านไปมา แต่ยังไม่ทันได้ดำเนินการเนื่องจากขาดงบประมาณในการลงทุน วันที่ 21 ธันวาคม ปี ค.ศ.1933 ผู้ว่าการภาคใต้ (M.J Krautheimer) ลงนามในบัญญัติการปกครองเกี่ยวกับการรวมหมู่เกาะเจื่องซาเข้าเป็นส่วนหนึ่งของจังหวัดบ่าเหรียะ (Bà Rịa) วันที่ 29 มีนาคม ปี ค.ศ.1938 กษัตริย์บ่าว ดัย (Bảo Đại) ลงนามการแบ่งแยกหมู่เกาะหว่างซาออกจากจังหวัดนามเหงียให้เข้ามาอยู่ในจังหวัดเถื่อเทียน-เว้ (Thừa Thiên - Huế)

ปี ค.ศ.1938 ฝรั่งเศส ได้ทำการสร้างหลักซึ่งปรากฏตัวอักษรไว้ว่า “สาธารณรัฐฝรั่งเศส ราชอาณาจักรอานนาม หมู่เกาะหว่างซา 1816 - 1938” (1816 หมายถึงปีที่กษัตริย์ชาลองแสดงความเป็นเจ้าของเกาะหว่างซา 1938 หมายถึงปีที่ทำการสร้างเสาหลัก) (ธนันท์, 2014: 67)

Bia chủ quyền do Pháp dựng năm 1938

ภาพที่ 12 หลักที่ฝรั่งเศสสร้างขึ้นที่หมู่เกาะหว่างซา (พาราเซล) ในปี ค.ศ.1938

ที่มา: <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/mekongjournal/article/download/21062/18260/>

การปกป้องและแสดงความเป็นเจ้าของหว่างซาและเจื่องซาในเวียดนามของฝรั่งเศสกลับไม่เคยยุติ แม้ฝรั่งเศสจะมีได้ปกครองเวียดนามเช่นเคยนับจากสงครามโลกครั้งที่สอง ดังเช่น ในต้นปี ค.ศ.1947 ทางการฝรั่งเศสเรียกร้องให้ทหารจีนถอนกองทหารของตนออกจากหมู่เกาะหว่างซาและเจื่องซา ซึ่งฝรั่งเศสให้ความเห็นว่าทหารจีนเข้ามายึดครองพื้นที่โดยไม่ได้รับอนุญาต

2. หลักฐานจากฝั่งของประเทศจีน

ขั้นที่ 1 คือเอกสารราชวงศ์โจว (Châu bản) สองฉบับที่มีลายเซ็นของกษัตริย์บ่าว ด่าย (Bào Đại) มีเนื้อหาเกี่ยวกับการให้รางวัลแก่บุคคลและคณะชาวเวียดนามที่นำเชือถื่อในการรักษากำแพงหว่างซา

ขั้นที่ 2 คือหนังสือ จุลสาร ของนักเขียนชาวจีน ระบุถึงหว่างซาและเจื่องซาเป็นของเวียดนาม พระสงฆ์เถิกได้ ซ่าน (Thích Đại Sán) เขียนหนังสือต่างประเทศระบุในปี ค.ศ.1696 ยืนยันว่าในทุกปีขุนนางเหิงเวียนจะอนุญาตให้ใช้ประโยชน์จากเศษซากเรืออัปปางในเจื่องซา และจุลสารภาษาจีนชื่อ ‘ทางแยกของน้ำให้หมู่เกาะประวัติศาสตร์ (Ngã quốc Nam Hải chư đảo sử liệu hội biên)’ ที่แก้ไขโดยฮันฉินหวา (Hàn Chấn Hoa) ยังบันทึกร่องรอยบนเกาะวิง ฮึง (Vinh Hung/Phú Lâm) บนหว่างซา มีวัดชื่อหว่าง ซา ตี (Hoàng Sa tự) ถูกสร้างโดยกษัตริย์หมิงหมั่ง (Minh Mạng) แห่งราชวงศ์เหิงเวียน (ธนันท์, 2014: 67)

ขั้นที่ 3 คือกลุ่มหนังสือภูมิศาสตร์ของจีนอันได้แก่ หนังสือภูมิศาสตร์หว่าง ถ่าง (Hoàng Thanh) แสดงแผนที่ทั้งหมดของจีนในราชวงศ์ชิงซึ่งตีพิมพ์ในปี ค.ศ.1894 ได้บันทึกไว้อย่างชัดเจนว่า “จุดใต้สุดของดินแดนจีนคือเคียวโจว (Nhài Châu) มณฑลทกวางตั้ง” หนังสือแผนที่ภูมิศาสตร์มณฑลทกวางตั้งที่ตีพิมพ์ในปี ค.ศ.1897 ยังบันทึกว่า “จุดใต้สุดของจังหวัดนี้เป็นหน้าผานอกยูหลิน (Du Lâm)” และแผนที่รวมอาณาเขตของจีน (Great Qing Empire All Map) ซึ่งตีพิมพ์ในปี ค.ศ.1905 ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 4 ปี ค.ศ.1910 ระบุว่า ‘ส่วนใต้สุดของดินแดนจีนคือ

เกาะไหหลำ แผนที่ดังกล่าวข้างต้นยืนยันชัดเจนตามที่ระบุเรื่อยมาจนถึงคริสต์ศตวรรษที่ 20 ซึ่งหมายความว่าหมู่เกาะหว่างซาและเจื่องซาไม่เคยถูกรวมเป็นดินแดนของจีน’ (Nguyễn Huy, 2011)

กลุ่มหลักฐานลำดับสุดท้ายเป็นหลักฐานที่ฝ่ายของเวียดนามใช้ในการคัดค้านคำกล่าวอ้างของจีนด้วยการเสนอชุดหลักฐานแสดงพื้นที่หมู่เกาะพาราเซลและหมู่เกาะสแปรตลีย์ที่ไม่เคยถูกบันทึกในประวัติศาสตร์จีน ไม่เคยเป็นของจีนหรือเป็นอาณาเขตของจีน พื้นที่ตอนใต้สุดของจีนสิ้นสุดแค่เกาะไห่หนาน โดยแยกออกเป็นหลักฐานจากแหล่งที่มาออกเป็น 3 ส่วนดังนี้ ส่วนที่ 1 คืองานศึกษาที่ถูกรวบรวมโดยนักวิจัยอิสระพามหว่างเกวิน ส่วนที่ 2 คือชุดแผนที่ของจีนซึ่งอยู่ในความครอบครองของ ดร.มายห่ง (Mai Hông) และส่วนที่ 3 คือเอกสารประเภทแผนที่และเอกสารจีนที่อยู่ในความครอบครองของเงินห่ง (Trần Thàng)

ส่วนที่ 1 คืองานศึกษาของนักวิจัยอิสระพามหว่างเกวิน โดยเขานำเสนอชุดหลักฐานแยกออกเป็น 2 ประเด็น ประเด็นที่ 1 หว่างซา (พาราเซล) และเจื่องซา (สแปรตลีย์) ไม่เคย ถูกบันทึกลงในประวัติศาสตร์เพื่องจี⁷ ของจีน เพื่องจีโบราณของจีนมักจะบรรจุเอกสารทางประวัติศาสตร์อันมีค่าและทรงคุณค่าหลายด้านต่อการศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงในสังคมจีน และประเทศซึ่งมีพรมแดนติดต่อกันกับจีน โดยเฉพาะการกำหนดสิทธิความเป็นเจ้าของในประวัติศาสตร์ สถานที่ต่าง ๆ ในทะเลตะวันออก ซึ่งเพื่องจีแต่ละประเภทตั้งแต่ยุคราชสำนักถัง (เตี๋ย) จนถึงยุคชิง ต่างไม่เคยบันทึกถึงการเข้ามาจัดการควบคุมดูแลไตซา (พาราเซล) และนามซา (สแปรตลีย์)⁸

ประเด็นที่ 2 หว่างซาและเจื่องซาไม่เคยถูกบันทึกลงในประวัติศาสตร์แผนที่ฝ่ายปกครองของจีน แผนที่ฝ่ายปกครองจังหวัดกว๋างดง (Quảng Đông) มีจำนวน 10 ภาพ ภาพเก่าสุด คือ กว่างดงโต้งโด่ (Quảng Đông Tông Đồ) ขนาด 295x196 ซม. เป็นภาพสีบนผ้าไหม ระบุในปี ค.ศ.1685 ภาพดังกล่าวแสดงให้เห็นชัดเจนว่าพื้นที่ของจังหวัดกว๋างดงมีถึงแค่วินโจว (ไห่หนาน) และแผนที่ภาพของทหารกว๋างดงถู่ยี่ ลี ซวนกวานบิงจู้ฟองโด่ (Quảng Đông Thủy sự Doanh Quan Binh Trú Phòng Đồ) เป็นภาพสีขนาด 32x560 ซม. ระบุในปี ค.ศ. 1866 แผนที่ทหารชิ้นนี้แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับภูเขา แม่น้ำ ประตูเมือง แต่กลับไม่แสดงหมู่เกาะหรือเกาะลูกใดที่มีลักษณะคล้ายกับพาราเซลและสแปรตลีย์ (ธนันท์, 2014: 71-72)

⁷เพื่องจี phuong chi หมายถึง บันทึกเกี่ยวกับสถานที่ใดที่หนึ่งอย่างชัดเจน เป็นศัพท์เฉพาะเพื่อใช้เรียกรวม ๆ สำหรับประเภทหนังสือภูมิศาสตร์เฉพาะของจีน ซึ่งมีหลากหลายประเภท ได้แก่ โต้งจี (tông chi) บันทึกเกี่ยวกับภาพรวมของประเทศ โทงจี (thông chi) บันทึกเกี่ยวกับจังหวัดและเตี้ยเพื่องจี (dĩa phuong chi) บันทึกเกี่ยวกับอำเภอ เป็นต้น หนังสือเพื่องจีส่วนใหญ่อยู่ภายใต้การขึ้นของเจ้านายและจัดทำโดยผู้มีอำนาจในระดับต่าง ๆ อ้างอิงใน ธนันท์ บุนนวรรณา. “เวียดนามกับการอ้างกรรมสิทธิ์เหนือหมู่เกาะพาราเซล (Paracel Islands) และหมู่เกาะสแปรตลีย์ (Spratly Islands).” *สังคมลุ่มแม่น้ำโขง*. 10,2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2014): 71.

⁸ไตซา (Tây Sa) เป็นคำที่ปรากฏในเอกสารเวียดนามซึ่งมาจากคำเรียกเฉพาะในภาษาจีนว่า “ซีซา (Xisha)” หมายถึง พาราเซล และ นามซา (Nam Sa) เป็นคำที่ปรากฏในเอกสารเวียดนามซึ่งมาจากคำเรียกเฉพาะในภาษาจีนว่า “หนานซา (Nansha)” อ้างอิงใน ธนันท์ บุนนวรรณา. “เวียดนามกับการอ้างกรรมสิทธิ์เหนือหมู่เกาะพาราเซล (Paracel Islands) และหมู่เกาะสแปรตลีย์ (Spratly Islands).” *สังคมลุ่มแม่น้ำโขง*. 10,2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2014): 53.

ส่วนที่ 2 แผนที่ภูมิศาสตร์ออนไลน์ของจักรพรรดิ (Hoàng Triều trực tỉnh địa dư toàn đồ) ซึ่งอยู่ในความครอบครองของ ดร.มายห่ง นานถึง 35 ปี ก่อนตัดสินใจนำมามอบให้กับพิพิธภัณฑ์ ประวัติศาสตร์แห่งชาติเวียดนาม โดยแผนที่ดังกล่าวจัดอยู่ในยุคราชสำนักชิง ระบุพิมพ์เผยแพร่ในปี ค.ศ.1904 จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์เซียงไฮ้ หลักฐานชิ้นดังกล่าวเป็นหลักฐานที่มีผลต่ออย่างมากกับฝ่ายเวียดนามในการคัดค้านการกระทำของจีน กล่าวคือ “หว่างเจียวจิกตั้นเตี้ยซือต่วนโด่” เป็นแผนที่ของจีนที่ระบุชัดเจนว่าตั้งแต่อดีตจนถึงปี ค.ศ 1904 อาณาเขตด้านใต้สุดของจีนมีถึงแค่เกาะไห่หนาน (เกาะไห่หนานหรือไห่หล่า) เท่านั้น

ภาพที่ 13 ดร. มายห่ง (Mai Hông)

ที่มา: <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/mekongjournal/article/download/21062/18260/>

ภาพที่ 14 แผนที่ภูมิศาสตร์ออนไลน์ของจักรพรรดิ (Hoàng Triều trực tỉnh địa dư toàn đồ) ในสมัยราชวงศ์ชิง ปี ค.ศ. 1904

ที่มา: <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/mekongjournal/article/download/21062/18260/>

ส่วนที่ 3 เอกสารประเภทแผนที่และเอกสารจีนที่อยู่ในความครอบครองของจีนทั้ง เหวียตเกี๋ยวอเมริกัน ถูกส่งมายังเวียดนาม ซึ่งชุดเอกสารจำนวนไม่น้อยดังกล่าวระบุพื้นที่บริเวณตอนใต้สุดของจีนมีเฉพาะเกาะท้ายนาม ดังเช่น ภาพแผนที่ซึ่งครอบคลุมอาณาเขตของจีนในเล่มแผนที่ไปรษณีย์ของจีน (Postal Atlas of China) จัดทำ โดยกระทรวงคมนาคมจีน ระบุเผยแพร่ในปี ค.ศ.1919 ที่นามกิ่งระบุชัดเจนว่าตอนใต้สุดของจีนมีถึงแค่เกาะไห่หนานหรือไห่หล่า (ธนันท์, 2014: 75-76)

เวียดนามใช้กลุ่มหลักฐานที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้นแสดงความสับสนเนื่องในการแสดงกรรมสิทธิ์การครอบครองดินแดนเหนือหมู่เกาะทั้งสองที่ถูกตั้งตามกฎหมายสากลผ่านอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเลปี 1982 (UNCLOS) ในข้ออนุสัญญาว่าด้วยไหล่ทวีป กำหนดสิทธิของรัฐชายฝั่งเหนือพื้นท้องทะเลในอาณาเขต ซึ่งอนุญาตให้รัฐชายฝั่งมีสถานะไหล่ทวีปในการสำรวจและแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากร สิ่งนี้คืออำนาจอธิปไตยที่เฉพาะเจาะจงอย่างชัดเจน การยึดครองของต่างประเทศโดยการบังคับหรืออ้างสิทธิ์ตามความต้องการเพื่อผลประโยชน์โดยอำเภอใจถือเป็นสิ่งผิดกฎหมายและไม่ถูกต้อง ในทางภูมิศาสตร์เกาะจี โตน (Tri Tôn) ของหมู่เกาะหว่างซา อยู่ห่างจากกวางหงายเพียง 135 ไมล์ทะเลและหว่างซาอยู่ห่างจากเวียดนามแผ่นดินใหญ่เพียง 160 ไมล์ทะเล ดังนั้นหมู่เกาะหว่างซาจึงตั้งอยู่ในไหล่ทวีปของเวียดนามซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมของอนุสัญญาว่าด้วยกฎหมายทะเล 1982 ในแง่ของธรณีวิทยาการวิจัยทางวิทยาศาสตร์แสดงให้เห็นว่าหมู่เกาะหว่างซาเป็นส่วนหนึ่งของชายแดนเวียดนาม ในแง่ของลักษณะภูมิประเทศก้นทะเลของหมู่เกาะหว่างซาถือเป็นที่ราบสูงที่จมอยู่ใต้ทะเลและมีพื้นที่ต่อเนื่องกับแผ่นดินใหญ่ของเวียดนาม เช่นเดียวกันกับเจื่องซาในแง่ของธรณีวิทยาและภูมิประเทศก้นทะเลหมู่เกาะเจื่องซาถือเป็นความต่อเนื่องตามธรรมชาติของทวีปเวียดนามจากแผ่นดินใหญ่ไปยังทะเล ยิ่งไปกว่านั้นชายหาดตือ ซิ่ง (Tur Chinh) และเกาะเจื่องซาอยู่ห่างจากแผ่นดินใหญ่ของเวียดนามเพียง 150 ถึง 200 ไมล์ทะเลภายในไหล่ทวีปของเวียดนาม (ศูนย์ประสานงานประชาชนจังหวัดชอคตรัง, 2014)

ความสัมพันธ์อันซับซ้อนของสองประเทศ (เวียดนาม-จีน)

ความขัดแย้งจากข้อพิพาททะเลจีนใต้ที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเวียดนามและจีน ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของทั้ง 2 เป็นไปด้วยความซับซ้อนทั้งในแง่ประวัติศาสตร์และการเมือง

เวียดนามและจีนมีลักษณะเหมือนคู่ประเทศสหายพี่สหายน้อง ทว่าความสัมพันธ์กลับไม่ราบรื่นเท่าที่ควร โดยประเด็นที่เป็นปัญหา 2 เรื่องสำคัญคือ 1. กระแสชาตินิยมต่อต้านจีนของชาวเวียดนาม อันเป็นผลมาจากความขมขื่นในอดีตที่ตกอยู่ภายใต้อำนาจหลายพันปี แม้ว่าเวียดนามเคยได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่จากจีนในช่วงสงครามอิสรภาพตั้งแต่ทศวรรษที่ 1940 ถึงทศวรรษ 1970 แต่อย่างไรก็ดีความสัมพันธ์ทวิภาคีเสื่อมลงอย่างรวดเร็วในปี ค.ศ.1979 หลังสงครามเวียดนาม – จีน⁹ปะทุ และในปี ค.ศ.1991 ทั้งสองประเทศได้ปรับความสัมพันธ์ทางการทูตให้กลับสู่สภาวะปกติ ทว่าประเด็นปัญหาสำคัญเรื่องที่ 2. คือ ข้อพิพาทเกี่ยวกับดินแดนในทะเลจีนใต้ระหว่างเวียดนามและจีนยังคงเป็นหนึ่งในปัญหาด้านความมั่นคงที่สำคัญที่สุดของเวียดนามเมื่อพิจารณาถึงความเหลี่ยมล้ำที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจน

ประเด็นปัญหาสำคัญเรื่องข้อพิพาทเกี่ยวกับดินแดนในทะเลจีนใต้ดังกล่าวเปรียบเสมือนจุดกำเนิดความขัดแย้งอย่างรุนแรงระหว่าง 2 ประเทศตลอดเรื่อยมานับแต่การถือกำเนิดขึ้นของเส้นประ 9 เส้นบนแผนที่จีนเวียดนามกับจีนเคยปะทะบ่อยครั้งด้วยเหตุผลครอบครองหมู่เกาะในทะเลจีนใต้ เหตุปะทะสำคัญครั้งแรกเกิดเมื่อเดือนมกราคม ปี ค.ศ.1974 ทหารจีนที่ประจำบนเกาะวู้ดดี (Woody Island) ปะทะกับกองกำลังเวียดนามใต้บนเกาะดันแคน (Duncan Island) กองกำลังเวียดนามใต้นี้ออกจากเกาะและไปตั้งมั่นบนเกาะแห่งหนึ่งในหมู่เกาะสแปรตลีย์ และการปะทะรุนแรงอีกครั้งเกิดในปี ค.ศ.1988 ที่แนวปะการังจอห์นสัน (Johnson Reef) ในหมู่เกาะสแปรตลีย์ เรือรบเวียดนามหลายลำถูกจม ลูกเรือกว่า 70 นายเสียชีวิต (ชาญชัย, 2014)

เมื่อพิจารณาถึงการแก้ปัญหาเรื่องข้อพิพาทในทะเลจีนใต้โดยใช้กำลัง พบว่าเวียดนามกับจีนเคยใช้กำลังเข้าห้ำหั่นกันหลายครั้ง จีนเป็นฝ่ายได้ชัยในการปะทะครั้งใหญ่ 2 ครั้ง การใช้กำลังจึงไม่อาจเป็นทางเลือกที่ดีของเวียดนามไม่ว่าจะเป็นในอดีตหรือปัจจุบัน อย่างไรก็ตามหากกล่าวถึงความเข้มแข็งของชาติประวัติศาสตร์

⁹ ขบวนการสันนิบาตเพื่อเอกราชเวียดนาม หรือเวียดนามห์ ที่ก่อตั้งโดยโฮจิมินห์เวียดนามได้รับความช่วยเหลืออย่างเต็มที่จากจีนในช่วงสงครามอิสรภาพหรือสงครามอินโดจีนครั้งที่ 1 ซึ่งทำให้โฮจิมินห์สามารถก่อตั้งขบวนการคอมมิวนิสต์ที่มีประสิทธิภาพขึ้นทั่วประเทศ จนสามารถต่อสู้และประกาศอิสรภาพ และสถาปนาสาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนามขึ้นในปี ค.ศ.1945 ซึ่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนามประกอบด้วยด่งเกีย อานนาม และโคชินไชน่า เมืองหลวงอยู่ที่กรุงฮานอย มีประธานาธิบดีคือโฮจิมินห์ อ้างอิงใน ทวีศักดิ์ กันโยโซ, “ประวัติศาสตร์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (เวียดนาม)” (เอกสารประกอบการสอนรายวิชา ส311ภาควิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยพะเยา), 2-3

¹⁰ ความสัมพันธ์ทวิภาคีเสื่อมลงอย่างรวดเร็วในปี ค.ศ.1979 หลังสงครามเวียดนาม – จีน (สงครามสังซอน) จากยุทธวิธีดกบัวบานรุกเข้าเขตแดนกัมพูชาของเวียดนาม ซึ่งขณะนั้นจีนให้การสนับสนุนกลุ่มกัมพูชาเขมรแดง การกระทำดังกล่าวจึงสร้างความไม่พอใจอย่างมากให้กับจีน สงครามเริ่มขึ้นวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 1979 เมื่อจีนส่งกองกำลังทหารเข้าโจมตีเวียดนามทางตอนเหนือของประเทศ สงครามดำเนินระยะเวลาเพียง 27 วัน และสิ้นสุดสงครามด้วยการสูญเสียกองกำลัง สถานที่ ทรัพย์สิน นับมหาศาลของทั้งสองฝ่าย โดยทั้งเวียดนามและจีนต่างอ้างชัยในสงครามครั้งนี้ อ้างอิงใน สนธิโรจน์ธรรมยศ. “สงครามสังซอน จีน-เวียดนาม.” [วิตทัศน์]. นิวซีแลนด์: saniroj thumayos, 2019.

ความต่อเนื่องของความสัมพันธ์ทางการเมืองและฐานะคู่ประเทศสังคมนิยม ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว การเลือกเผชิญหน้าโดยตรงและการเชื่อมโยงโดยตรงระหว่างปัญหาด้านความมั่นคงของประเทศและจีนในประเด็นทะเลจีนใต้ จึงไม่ใช่ทางเลือกหนึ่งของนโยบายต่างประเทศกับจีนของเวียดนามเช่นกัน เอกสารด้านการป้องกันประเทศหรือสมุดปกขาวที่ออกโดยกระทรวงกลาโหมเวียดนามในเดือนธันวาคม 2009 เป็นตัวอย่างหนึ่งที่เห็นได้ชัด โดยแม้ว่าจะตระหนักถึงสถานการณ์ด้านความมั่นคงในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ดังคำกล่าวที่ว่า “ข้อพิพาทเรื่องอาณาเขตทางบกและทางทะเลมีความซับซ้อนมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นที่เกี่ยวข้องกับอำนาจอธิปไตยและผลประโยชน์ของชาติในทะเลตะวันออก(ทะเลจีนใต้) ที่มีเพิ่มขึ้น” แต่กลับไม่พบการกล่าวอ้างชื่อประเทศ “จีน” โดยตรงในข้อความดังกล่าว (Shoji, 2011: 8-9)

เวียดนามจำเป็นต้องสร้างสมดุลระหว่างนโยบายในการรักษาความสัมพันธ์ ความร่วมมือกับจีนและใช้ความระมัดระวังต่อการขยายตัวของจีนในทะเลจีนใต้ อย่างไรก็ตามในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมาขณะที่สมดุลดังกล่าวเป็นไปตามหลักการ แต่ทว่าวาทกรรมทางการเมืองที่หลากหลายแสดงถึงความหวาดระแวงต่อจีนของเวียดนามเพิ่มขึ้น รัฐบาลเวียดนามเริ่มแสดงความกังวลเกี่ยวกับปัญหาทะเลจีนใต้อย่างชัดเจนผ่านช่องทางต่าง ๆ โดยแม้ว่าแถลงการณ์ของทางการจะยังไม่ถือว่าจีนเป็นภัยคุกคามด้านความมั่นคงก็ตาม การกระทำดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงแง่มุมที่มีความซับซ้อนต่อจุดยืนของเวียดนามในการอ้างสิทธิเหนือหมู่เกาะในข้อพิพาททะเลจีนใต้ ด้วยเหตุนี้หนทางการเอาตัวรอดของเวียดนามจึงเป็นเหมือนการเล่นเกมส์การเมืองโดยพยายามดึงมหาอำนาจหลายประเทศเข้ามาเพื่อให้ถ่วงดุลกับจีน

สมัยของนายกรัฐมนตรี เหงียน เติน สุง (Nguyễn Tấn Dũng) (ดำรงตำแหน่งในปี ค.ศ. 2006-2016) เวียดนามหันไปมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับมหาอำนาจโลกอย่างสหรัฐอเมริกาเพื่อคานอำนาจกับจีน อีกทั้งยังได้หันไปกระชับความสัมพันธ์กับมหาอำนาจอื่น เช่น ญี่ปุ่นและอินเดีย (กัญญา, รุ่งสิทธิและอารยา, 2017) เมื่อพิจารณาบรรดามาตรการทั้งหลาย มาตรการทางการทูตกลายเป็นแนวนโยบายที่เวียดนามใช้มากที่สุดนับแต่ปัญหาข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ปะทุ โดยยกเหตุผลหลายข้อเพื่อให้นานาชาติสนับสนุน เหตุผลข้อแรกคือ การแสดงให้เห็นว่าจีนทำผิดกฎหมาย คุกคามภูมิภาค โดยนายเหงียน เติน สุง กล่าวในที่ประชุมสุดยอดอาเซียนปี 2014 ว่า การติดตั้งแท่นขุดเจาะในน่านน้ำของเวียดนามเป็นภัยคุกคามสันติภาพ เสถียรภาพและเสรีภาพการเดินเรือ พร้อมกับเรียกร้องให้ชาติสมาชิกอาเซียนและประเทศอื่น ๆ ทั่วโลกต่อต้านการกระทำดังกล่าว เทคนิคแรกที่เวียดนามใช้คือพยายามขยายความว่า ปัญหาดังกล่าวไม่เพียงเกิดเฉพาะกับเวียดนามแต่กระทบต่อทั่วทั้งภูมิภาค ประการที่สอง ถ้าไม่หยุดจีน ณ ตอนนี้ จีนจะรุกคืบต่อเนื่อง เหตุผลข้อนี้เป็นการขยายความรุนแรงจากเหตุผลข้อแรก อาศัยการคาดการณ์ให้เห็นความร้ายแรงในอนาคต ที่จะกระทบต่อประเทศอื่น ๆ มากขึ้น(ชาญชัย, 2014) แต่แล้วสถานการณ์ภายในประเทศของเวียดนามเปลี่ยนแปลงไป โดยการเมืองภายในประเทศของเวียดนามสร้างผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอย่างใหญ่หลวงในเวลาต่อมา

ปี ค.ศ. 2016 ในการประชุมพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามครั้งที่ 12 ที่จัดขึ้นเพื่อเลือกผู้นำใหม่และกำหนดแนวทางการดำเนินนโยบายในอีก 5 ปีข้างหน้า มีการแบ่งออกเป็น 2 ฝ่ายอย่างชัดเจน ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่ไม่เคยเกิดขึ้นในประวัติศาสตร์การเมืองเวียดนามมาก่อน คือระหว่างฝ่ายเลขาธิการพรรค เหงียน ฝู จ็อง (Nguyễn Phú Trọng) ผู้นำกลุ่มอนุรักษ์นิยม (conservative) ที่มีนโยบายใกล้ชิดกับจีน และนายกรัฐมนตรีนาง เหงียน เติน สุง ผู้นำกลุ่มปฏิรูป (reformer) ที่มีนโยบายเอนเอียงไปทางสหรัฐ และผลจากการลงคะแนนเสียงข้างมากเป็นของ เหงียน ฝู จ็อง ทำให้นโยบายต่างประเทศของเวียดนามหันมาใกล้ชิดกับจีนมากยิ่งขึ้นและเห็นห่างออกจากสหรัฐ

รัฐบาลเวียดนามในยุคของเลขาธิการพรรคเหงียน ฝู จ็อง พยายามอย่างมากในการสร้างความสัมพันธ์กับจีนให้คงอยู่ เนื่องจากการทำให้ประเทศเพื่อนบ้านขนาดใหญ่อย่างจีนกลายเป็นศัตรูไม่ถือเป็นเรื่องดีต่อเวียดนาม อีกทั้งจีนคือนักลงทุนรายใหญ่ในเวียดนามตลอดช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 21 ในวันที่ 12 มกราคม 2017 เลขาธิการพรรคเวียดนาม เหงียน ฝู จ็อง เดินทางเยือนจีนอย่างเป็นทางการ ซึ่งถือเป็นการเยือนในเชิงสัญลักษณ์เพื่อฟื้นฟูความสัมพันธ์เวียดนาม-จีน นับแต่ที่ความสัมพันธ์ของสองประเทศตกต่ำลงจากเหตุการณ์ขูดเจาะน้ำมัน HYSY-981¹¹ นโยบายของการเยือนในครั้งนี้ย่อมไม่ได้หมายถึงการยอมรับอำนาจอของจีนในทะเลจีนใต้ เหงียน ฝู จ็อง ไม่ได้ทำให้จุดยืนของเวียดนามต่อเรื่องทะเลจีนใต้เปลี่ยนไปหรือมีท่าทีอ่อนลง เพียงแต่พยายามจัดการกับวิกฤติและการสร้างความมั่นใจระหว่างกันเท่านั้น (กัญญา, รุ่งสิทธิและอารยา, 2017)

¹¹ เหตุการณ์ HYSY-981 (Haiyang Shiyou-981) ของจีน ที่จีนทำการติดตั้งแท่นขุดเจาะน้ำมันใกล้หมู่เกาะพาราเซลในเดือน พฤษภาคม ปี ค.ศ.2014 ซึ่งเวียดนามมองว่าเป็นการลบล้างอธิปไตย โดยรัฐบาลเวียดนามพยายามดำเนินมาตรการหลายอย่างเพื่อผลักดันให้จีนถอนแท่นขุดเจาะดังกล่าว แต่รัฐบาลจีนยืนยันว่าจะทำอยู่ในน่านน้ำของตน อ้างถึงใน สถานการณ์โลก, แท่นขุดเจาะ HYSY981 ของจีน โจทย์ของเวียดนาม และ ข้อเสนอทางออก, เข้าถึงเมื่อ 25 กุมภาพันธ์ 2021, เข้าถึงได้จาก <http://www.chanchaivision.com/2014/05/How-to-solve-HYSY981-140525.html>

สังคมนิยมเวียดนามจากกรณีข้อพิพาททะเลจีนใต้

การประกาศใช้แผนที่ที่มีเส้นประ 9 เส้น พร้อมกับประกาศว่าดินแดนต่าง ๆ ในอาณาเขตทะเลจีนใต้ดังกล่าวคืออาณาเขตของจีน โดยควรวรมดินแดนทั้งหมู่เกาะพาราเซลและหมู่เกาะสแปรตลีย์ ส่งผลให้การประกาศดังกล่าวกลายเป็นประเด็นใหญ่ เมื่อเวียดนามซึ่งมีพื้นที่เขตเศรษฐกิจจำเพาะของตนอยู่ในทะเลจีนใต้แสดงความไม่พอใจและออกมาคัดค้านการกระทำของจีน

เวียดนามแสดงจุดยืนเรื่องข้อพิพาททะเลจีนใต้บริเวณหมู่เกาะพาราเซลและสแปรตลีย์อย่างมั่นคงและชัดเจนเสมอมา ในระยะแรกเวียดนามทำการปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศอย่างขนานใหญ่ โดยแต่เดิมในช่วงสงครามเย็น¹² เวียดนามมีการเสริมสร้างแสนยานุภาพทางบกจนมีกำลังพลและอาวุธยุทโธปกรณ์ติดอันดับต้น ๆ ของโลก เนื่องจากภัยคุกคามทางบกจากทิศด้านตะวันตกของประเทศ ซึ่งเป็นกลุ่มประเทศโลกเสรีที่เผชิญหน้ากับเวียดนามมาอย่างยาวนาน แต่เมื่อสงครามเย็นยุติลง ประกอบกับการหันไปพัฒนาเศรษฐกิจของตนตามนโยบายโต๋ย เหมย (Đổi Mới) ทำให้เวียดนามว่างเว้นจากการสร้างแสนยานุภาพมาเป็นระยะเวลาหนึ่ง จนกระทั่งจีนได้เคลื่อนตัวเข้ามาและมีท่าทีที่เป็นภัยคุกคามในการครอบครองพื้นที่ต่าง ๆ ตามแนวเส้นประ 9 เส้นดังกล่าว อันเป็นพื้นที่ที่เวียดนามกล่าวอ้างกรรมสิทธิ์เหนือดินแดนเหล่านั้นด้วยเช่นกัน(สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม, 2016) เมื่อภัยคุกคามของเวียดนามได้เปลี่ยนจากภัยคุกคามทางบกด้านตะวันตกมาเป็นภัยคุกคามทางทะเลด้านตะวันออก ทั่วโลกจึงได้เห็นการจัดซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์ทางทะเลอย่างขนานใหญ่ของเวียดนามเพื่อเตรียมการรับมือกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น แต่ระยะเวลาต่อมาท่าทีของเวียดนามเปลี่ยนแนวทางการดำเนินนโยบาย เวียดนามเลือกดำเนินนโยบายด้านความมั่นคงระหว่างประเทศโดยสันติวิธี ผ่านการประยุกต์ใช้ออนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ปี1982 (UNCLOS) เพื่อแก้ไขปัญหาการพิพาททางทะเลกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะจีน

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล หรือ UNCLOS เป็นกฎหมายพื้นฐานที่สำคัญในการควบคุมปัญหาทางทะเล รวมทั้งเป็นเครื่องมือสำคัญทางกฎหมายที่ใช้สำหรับการยุติและจัดการกับข้อพิพาทที่เกี่ยวข้องกับทะเล UNCLOS จึงเปรียบเสมือนเป็น “รัฐธรรมนูญสำหรับมหาสมุทร” อนุสัญญาดังกล่าวได้รับการรับรองเมื่อ 30 ปีที่แล้ว (นับจากปี ค.ศ.2012) ที่มอนเตโกแบร์ ประเทศจาเมกา นับเป็นความสำเร็จครั้งใหญ่ของการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเลครั้งที่ 3 ปัจจุบันอนุสัญญานี้ได้กลายเป็นเครื่องมือหลักในการควบคุมแนวปฏิบัติของรัฐในการใช้มหาสมุทร การนำอนุสัญญามาใช้เป็นไปตามความปรารถนาและความคาดหวังของ

¹² สงครามเย็น คือ สงครามความขัดแย้งระหว่าง 2 ขั้วอำนาจ โลกเสรีและคอมมิวนิสต์ ที่เข้ามามีบทบาทในสงครามเวียดนาม ปี ค.ศ.1970 - 1975 โดยขณะนั้นเวียดนามถูกแบ่งออกเป็นสองส่วน ผ่านเส้นขนาน(เส้นละติจูด)ที่17 เวียดนามใต้ ได้รับการสนับสนุนจากสหรัฐอเมริกา และเวียดนามเหนือได้รับการสนับสนุนจากสหภาพโซเวียต จีน สงครามจบลงด้วยชัยชนะของเวียดนามเหนือ เมื่อรวมเวียดนามทั้งสองเข้าด้วยกันก็ทำการสถาปนาโดยใช้ชื่อประเทศว่าสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม (Socialist Republic of Vietnam) ปกครองโดยพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย ในประเทศเวียดนามเรียกสงครามนี้ว่า สงครามปกป้องชาติจากอเมริกัน หรือ สงครามอเมริกัน อ้างอิงใน ทวีศักดิ์ กันโยไซ, “ประวัติศาสตร์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (เวียดนาม)” (เอกสารประกอบการสอนรายวิชา ส311ภาควิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยพะเยา), 3-4.

ประชาคมระหว่างประเทศสำหรับกรอบกฎหมายระหว่างประเทศที่เป็นธรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญหาทั้งหมดในทะเลและมหาสมุทรรวมถึงพื้นทะเลและดินใต้ทะเลของพื้นที่ใต้น้ำ กระบวนการเจรจาของอนุสัญญาใช้เวลากว่าหลายปีจนสำเร็จ ด้วยความพยายามของรัฐและองค์กรระหว่างประเทศกว่า 150 แห่งรวมถึงองค์กรพัฒนาเอกชน จนถึงปี ค.ศ.2012 มีจำนวนกว่า 164 รัฐเข้าร่วมเป็นภาคีของ UNCLOS (สำนักข่าวเวียดนาม, 2012) หนึ่งในกลุ่มสมาชิกปี ค.ศ.2012 ที่เพิ่มขึ้น คือ เวียดนาม ในฐานะประเทศที่มีชายฝั่งยาว 3,260 กิโลเมตร เวียดนามจึงตระหนักถึงความสำคัญของทะเลเวียดนามและมีความต้องการในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกภาคีอย่างแข็งขัน

เวียดนามเข้าร่วม UNCLOS เพื่อต้องทำให้ระบบกฎหมายของตนสมบูรณ์แบบทีละขั้นตอน เพื่อสร้างกรอบทางกฎหมายสำหรับการจัดการทะเลและกิจกรรมทางเศรษฐกิจทางทะเล เพื่ออำนวยความสะดวกในกระบวนการรวมตัวระหว่างประเทศและเพื่อเพิ่มความร่วมมือกับประเทศอื่น ๆ ในการบำรุงรักษา และเพื่อการส่งเสริมสันติภาพและเสถียรภาพในภูมิภาคและโลก เมื่อวันที่ 21 มิถุนายน ปี ค.ศ.2012 สมัชชาแห่งชาติเวียดนามได้ประกาศใช้กฎหมายทางทะเลของเวียดนาม (Vietnam Law of the Sea) ซึ่งได้รับการพัฒนาบนพื้นฐานของกฎหมาย UNCLOS โดยอ้างอิงถึงแนวปฏิบัติระหว่างประเทศและของรัฐ กฎหมายทางทะเลเวียดนามประกอบด้วย 7 บทโดยมีบทความ 55 บทความซึ่งครอบคลุมหลักการจัดการและขอบเขตการใช้ทะเล ขอบเขตและระบอบการปกครองของน่านน้ำภายในทะเลอาณาเขต เขตต่อเนื่อง เขตเศรษฐกิจจำเพาะ ไหล่ทวีป หมู่เกาะ ระบอบการปกครองของหมู่เกาะ กิจกรรมในพื้นที่ทางทะเลของเวียดนาม การค้นหาและช่วยเหลือ การปกป้องทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล การวิจัยทางวิทยาศาสตร์ทางทะเล การพัฒนาเศรษฐกิจการเดินเรือ การลาดตระเวนและการควบคุมทางทะเล และความร่วมมือระหว่างประเทศทางทะเล

เวียดนามมีความพยายามอย่างมากในการปฏิบัติตามอนุสัญญาและรักษาวัตถุประสงค์ของ UNCLOS ตลอดมานับตั้งแต่มีการประกาศใช้ในปี ค.ศ.2012 เพื่อหลีกเลี่ยงความตึงเครียดในการแก้ปัญหาข้อพิพาททางทะเลระหว่างประเทศและเพื่อผลประโยชน์ที่ดีขึ้นของมนุษย์ในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลและมหาสมุทร นโยบายของเวียดนามในการตั้งถิ่นฐานในทะเลและการตั้งชื่อเอกเทศด้วยสันติวิธีบนพื้นฐานของกฎหมายระหว่างประเทศและ UNCLOS เป็นคำแถลงที่ชัดเจนว่าเวียดนามเป็นสมาชิกที่มีความรับผิดชอบของประชาคมระหว่างประเทศ เวียดนามเคารพและปฏิบัติตามกฎหมายระหว่างประเทศรวมถึง UNCLOS ในขณะเดียวกันสะท้อนให้เห็นถึงความตั้งใจที่จะมุ่งมั่นเพื่อสันติภาพเสถียรภาพความร่วมมือและการพัฒนาของภูมิภาคและโลก

มติการให้สัตยาบันของเวียดนามยืนยันถึงอำนาจอธิปไตยของสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามเหนือน่านน้ำภายในทะเลอาณาเขตสิทธิอธิปไตยและเขตอำนาจศาลเหนือเขตต่อเนื่องเขตเศรษฐกิจพิเศษและไหล่ทวีปตามบทบัญญัติของ UNCLOS และหลักการของกฎหมายระหว่างประเทศ มติดังกล่าวยังยืนยันอีกครั้งถึงนโยบายของเวียดนามในการยุติข้อพิพาทเกี่ยวกับอธิปไตยทางดินแดนและความขัดแย้งอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับทะเลตะวันออกผ่านการเจรจาอย่างสันติด้วยจิตวิญญาณแห่งความเสมอภาคความเข้าใจและความเคารพซึ่งกันและกัน ผ่านการ

เคารพกฎหมายระหว่างประเทศ โดยเฉพาะ UNCLOS เคารพต่ออธิปไตยสิทธิและเขตอำนาจศาลของรัฐชายฝั่งเหนือเขตเศรษฐกิจจำเพาะและไหล่ทวีปตามหลักการของ UNCLOS (สำนักข่าวเวียดนาม, 2012)

เวียดนามประยุกต์ใช้ออนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล หรือ UNCLOS อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อแก้ไขปัญหาพิพาททางทะเลอย่างสันติวิธีกับจีนในทะเลจีนใต้ เวียดนามและจีนต่างเคยลงนามในข้อตกลงกำหนดเขตทะเลนอกปากอ่าวทะเลตะวันออกและข้อตกลงร่วมมือด้านการประมงในอ่าวตะวันออก เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม ปี ค.ศ.2000 ซึ่งการเจรจาและการลงนามเอกสารดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงการประยุกต์ใช้ออนุสัญญาอย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้เอกสารกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดเส้นแบ่งพรมแดนทางทะเลมีความหลากหลายมากขึ้นบนพื้นฐานของอนุสัญญา เวียดนามต้องการผลักดันการเจรจาเพื่อกำหนดเส้นแบ่งพรมแดนทางทะเลและความร่วมมือเพื่อการพัฒนาในเขตทะเลนอกปากอ่าวทะเลตะวันออกกับจีน

เวียดนามพยายามปกป้องกฎหมายสากล รวมถึงพยายามดำเนินการตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเลให้สอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศมาโดยตลอด ดังจะเห็นได้จากแถลงการณ์ของรองนายกรัฐมนตรีและรมว.กระทรวงการต่างประเทศเวียดนามฟามบินห์มินห์ (Pham Binh Minh) วันที่ 28 กันยายน 2019 ในการอภิปรายทั่วไปของการประชุมสมัชชาสหประชาชาติสมัยที่ 74 ณ นครนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา กล่าวถึงความสำคัญพื้นฐานของกฎหมายระหว่างประเทศและกฎบัตรสหประชาชาติในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและความร่วมมือพหุภาคี กฎหมายระหว่างประเทศเป็นรากฐานของความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกันระหว่างรัฐต่าง ๆ การกระทำต้องสอดคล้องและขึ้นำถึงการเคารพกฎหมายระหว่างประเทศ โดยเวียดนามเชื่อว่าการเคารพกฎหมายระหว่างประเทศเป็นมาตรการที่มีประสิทธิภาพสูงสุดในการป้องกันความขัดแย้งและเพื่อหาทางออกที่ยั่งยืนสำหรับข้อพิพาท เวียดนามสนับสนุนการยุติข้อพิพาทโดยสันติวิธีตามกฎบัตรสหประชาชาติและกฎหมายระหว่างประเทศรวมถึงการเจรจา การประนีประนอมและการยุติการพิจารณาคดี อีกทั้งเวียดนามแสดงความประสงค์ให้ฝ่ายที่เกี่ยวข้องในทะเลจีนใต้เคารพกฎหมายระหว่างประเทศโดยเฉพาะอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล 1982 (UNCLOS) (United Nations, 2019)

นอกจากนี้เวียดนามยังแสดงเจตนารมณ์สนับสนุนหลักการ “เคารพกฎหมายระหว่างประเทศและ UNCLOS” ในการหารือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อพิพาททางดินแดนและทางทะเลที่เกี่ยวข้องกับทะเลตะวันออกในฟอรัมระหว่างประเทศ วันที่ 2 พฤศจิกายน ปี ค.ศ.2019 ในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 35 ณ กรุงเทพฯ ประเทศไทย ซึ่งหลักการดังกล่าวถือเป็นหลักปฏิบัติสำคัญในการยุติและจัดการกับข้อพิพาททางทะเลและเกาะแก่ง เวียดนามรวมหลักการเคารพกฎหมายระหว่างประเทศ, UNCLOS และการปฏิญญาว่าด้วยการปฏิบัติของภาคีในทะเลตะวันออก (DOC)¹³ ของวันที่ 20 กรกฎาคม ปี ค.ศ.2012 บรรจุไว้ในเอกสารของอาเซียน

¹³ ปฏิญญาว่าด้วยแนวปฏิบัติของภาคีในทะเลจีนใต้ (Declaration on the Conduct of Parties in the South China Sea: DOC) เป็นข้อตกลงร่วมระหว่างชาติสมาชิกอาเซียนกับจีน เป็นข้อตกลงเพื่อกระชับมิตรภาพและความร่วมมือระหว่าง 2 ฝ่าย เป็นเพื่อนบ้านที่ดีและไว้วางใจต่อกัน ข้อตกลงนี้กล่าวถึงทะเลจีนใต้ให้เป็นเขตแห่งสันติภาพ มีความมั่นคง ส่งเสริมเศรษฐกิจ สร้างความมั่งคั่งแก่ภูมิภาค หาทางแก้ไขความเห็นต่างและข้อ

โดยระบุว่า “ต้องอิงตามกฎหมายสากลและอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล เพื่อแสวงหามาตรการแก้ไขปัญหาการพิพาทในทะเลตะวันออกในระยะยาว” (Thu, 2020)

ความพยายามของเวียดนามที่ยึดมั่นบนพื้นฐานของกฎหมายระหว่างประเทศและ UNCLOS ก็เพื่อใช้ค้นหาแนวทางแก้ไขข้อพิพาททะเลตะวันออกในระยะยาว ซึ่งถูกรวมอยู่ในข้อตกลงว่าด้วยหลักการพื้นฐานที่เป็นแนวทางในการยุติปัญหาทางทะเลระหว่างเวียดนามและจีนที่ลงนามเมื่อวันที่ 11 ตุลาคม ปี ค.ศ.2011 สิ่งเหล่านี้เป็นเครื่องยืนยันถึงความจริงที่ว่าเวียดนามไม่เพียงแต่ปฏิบัติตามบทบัญญัติของ UNCLOS อย่างเคร่งครัด แต่ยังส่งเสริมการเคารพและการปฏิบัติตามเนื้อหาของอนุสัญญาอย่างเต็มที่

โดยถึงแม้ว่าแนวทางการดำเนินนโยบายความมั่นคงระหว่างประเทศของเวียดนามในประเด็นข้อพิพาททะเลจีนใต้กับจีนจะเป็นไปในแนวทางของวิถีสันติ แต่ในด้านสังคมของเวียดนามกลับมีท่าทีต่อต้านการกระทำของจีนที่แสดงออกถึงความไม่พอใจอย่างเปิดเผย ทั้งนี้อาจเป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระทำของจีน ดังเช่นเหตุการณ์ในช่วงเดือนธันวาคม ปี ค.ศ.2007 จีนทำการจัดตั้งเขตการปกครองเมืองซานซา (City of Sansa) เพื่อปกครองหมู่เกาะพาราเซลและหมู่เกาะสแปรตลีย์ การกระทำดังกล่าวส่งผลให้เกิดการประท้วงอย่างเป็นทางการจากเวียดนาม และเกิดการเดินขบวนประท้วงรุนแรงในกรุงฮานอยและนครโฮจิมินห์ จนในเดือนมิถุนายน ปี ค.ศ.2011 นายเหงียน เต็น สุง (นายกรัฐมนตรีเวียดนาม) ออกประกาศกล่าวอ้างถึงอำนาจอธิปไตยของเวียดนามที่ได้แย้งไม่ได้ (Incontestable Sovereignty) ในทะเลจีนใต้ และเวียดนามพร้อมสละทุกอย่างในการปกป้องประเทศ ทะเล และ อธิปไตยเหนือหมู่เกาะของตน

เหตุการณ์ตลอดช่วงปลายปี ค.ศ.2012 ทางกรจีนได้พิมพ์แผนที่เมืองซานซา (Sansha) และรวบรวมเอาสองหมู่เกาะไว้เช่นกัน จากนั้นได้นำกฎระเบียบว่าด้วยความมั่นคงชายแดนในเขตชายทะเลที่แก้ไขใหม่มาใช้ครอบคลุมถึงสองหมู่เกาะ อันมีผลสืบเนื่องไปถึงเหตุการณ์เรือประมงจีนตัดสายเคเบิลเรือสำรวจบิ่งหมิงท์ หมายเลข 2 (Binh Minh 2) ของเวียดนามบริเวณเกาะโกนก่อ (Côn Cỏ) จังหวัดกว๋างจิ (Quảng Trị) ซึ่งเวียดนามอ้างว่าอยู่ในอธิปไตยของตน โดยบทสัมภาษณ์ของนายฟาม เวียท ชุง (Phạm Việt Dũng) รองหัวหน้าคณะกรรมการสำรวจ ดูแลสำนักงานทะเลตะวันออกของเครือบริษัทปิโตรเลียมแห่งชาติเวียดนามหรือ PVN ได้กล่าวว่า เวลา 4 นาฬิกา 5 นาทีของเช้าวันที่ 30 พฤศจิกายน ปี ค.ศ.2012 เรือบิ่งหมิงท์ หมายเลข 2 ที่กำลังเล่นในบริเวณนอกปากอ่าวทะเลตะวันออกเพื่อเตรียมทำการสำรวจก็พบเรือประมงจีนจำนวนมาก เมื่อส่งสัญญาณเตือนและขอร้องให้เรือประมงจีนออกจากบริเวณเขตทำงานของเรือบิ่งหมิงท์ หมายเลข 2 เรือ 16025 และ 16028 ของจีนได้เคลื่อนตามหลังเรือบิ่งหมิงท์ หมายเลข 2 และตัดสายเคเบิลตรวจคลื่นไหวสะเทือนของเรือ ซึ่งจุดที่เคเบิลถูกตัดขาดห่างจากเกาะโกนก่อของเวียดนามไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ 43 ไมล์ทะเลและห่างจากเส้นฐานตรง

พิพาทโดยสันติวิธี อ้างถึงใน ชาญชัย คุ่มปัญญา, ปฏิญญาว่าด้วยแนวปฏิบัติของภาคีในทะเลจีนใต้ (DOC) ที่มา ปัญหาและอนาคต, เข้าถึงเมื่อ 7 มีนาคม 2021, เข้าถึงได้จาก <http://www.chanchaiworldvision.com>

เวียดนามจีนไปทางทิศตะวันตก 20 ไมล์ทะเล ทั้งนี้นายฟาม เวี๊ยท ชุง ชี้ชัดว่า PVN คัดค้านการที่เรือประมงจีนตัดสายเคเบิลของเรือบั้งหมิงห์ หมายเลข 2 และมีข้อเสนอถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องขอร้องให้พลเมืองจีนให้ความเคารพอธิปไตยเหนือน่านน้ำของเวียดนามในทะเลตะวันออก ไม่สร้างผลกระทบต่อกิจกรรมของเรือเวียดนาม รวมทั้งเรือสำรวจของ PVN (สถานีวิทยุเวียดนาม, 2012)

ภาพที่ 15 เรือประมงจีนตัดสายเคเบิลของเรือบั้งหมิงห์

ที่มา: <https://vovworld.vn/th>

ปี ค.ศ.2016 ทางกรณจีนบอกปิดการดำเนินการของศาลอนุญาโตตุลาการถาวร กรุงเฮก ที่ออกคำตัดสินกรณีพิพาทในเรื่องสิทธิ์เหนือหมู่เกาะและปะการังในทะเลจีนใต้ คำตัดสินของศาลอนุญาโตตุลาการถาวรกล่าวไว้ อย่างชัดเจนว่า คำกล่าวอ้างสิทธิ์ในทะเลจีนใต้ของจีนขัดต่ออนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล (UNCLOS) ซึ่งจีนได้ร่วมลงนามไว้ โดยโฆษกกระทรวงการต่างประเทศจีนออกมาแถลงว่า จีนจะไม่ให้ความสนใจกับคำตัดสินที่ว่านี้ และจีนไม่ยอมรับคำตัดสิน ซึ่งอันที่จริงจีนไม่ได้ยอมรับมาตั้งแต่ต้นและไม่ต้องการเกี่ยวข้องแต่อย่างใดกับศาลอนุญาโตตุลาการที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายแห่งนี้ ไม่ว่าจะตีความตามกฎหมายหรือมีคำสั่งใด ๆ ออกมา รวมทั้งจะไม่ยอมรับเอกสารใด ๆ ที่ศาลฯจะให้ด้วย สำนักข่าวซินหัวของทางการจีนออกมากล่าวเพิ่มเติมว่าศาลฯไม่มีอำนาจที่จะพิจารณาความขัดแย้งในทะเลจีนใต้ (VOA Thai, 2016)

การโต้ตอบดังกล่าวของจีนสร้างความไม่พอใจอย่างมากให้ชาวเวียดนาม ทำให้เกิดกลุ่มผู้ชุมนุมชาวเวียดนามร่วมกับชาวฟิลิปปินส์รวมตัวกันหน้าสถานเอกอัครราชทูตจีน ณ กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์ เพื่อเรียกร้องให้จีนปฏิบัติตามคำตัดสินของศาลอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ กรุงเฮก ประเทศเนเธอร์แลนด์ เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม ปี ค.ศ.2016 จากกรณีการยื่นคำร้องการอ้างสิทธิ์ในกรณีข้อพิพาททะเลจีนใต้ ปี ค.ศ.2013

ชาวเวียดนามที่อาศัยในฟิลิปปินส์ระบุว่า กลุ่มประท้วงเวียดนามเดินทางมาจากต่างเชื้อชาติ ต่างศาสนา แต่มีความเป็นเอกภาพในการเรียกร้องให้จีนปฏิบัติตามคำตัดสินศาลฯ พร้อมย้ำว่าหากจีนฝ่าฝืนคำตัดสินดังกล่าว

จะยิ่งทำให้เงินขาดความน่าเชื่อถือ และในระยะยาวเงินจะต้องขดใช้สิ่งที่ละเมิดคำสั่งศาลฯ (องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย, 2016)

PERMANENT COURT OF ARBITRATION

Peace Palace, Carnegieplein 2,
2517 KJ The Hague, The Netherlands

Telephone : +31 70 302 4165
Facsimile : +31 70 302 4167
E-mail : bureau@pca-cpa.org
Website : www.pca-cpa.org

COUR PERMANENTE D'ARBITRAGE

Palais de la Paix, Carnegieplein 2,
2517 KJ La Haye, Pays-Bas

Téléphone : +31 70 302 4165
Télécopie : +31 70 302 4167
Courriel : bureau@pca-cpa.org
Site Internet : www.pca-cpa.org

PRESS RELEASE

THE SOUTH CHINA SEA ARBITRATION (THE REPUBLIC OF THE PHILIPPINES V. THE PEOPLE'S REPUBLIC OF CHINA)

The Hague, 12 July 2016

The Tribunal Renders Its Award

A unanimous **Award** has been issued today by the Tribunal constituted under **Annex VII** to the **United Nations Convention on the Law of the Sea** (the “**Convention**”) in the arbitration instituted by the Republic of the Philippines against the People’s Republic of China.

This arbitration concerned the role of historic rights and the source of maritime entitlements in the South China Sea, the status of certain maritime features and the maritime entitlements they are capable of generating, and the lawfulness of certain actions by China that were alleged by the Philippines to violate the Convention. In light of limitations on compulsory dispute settlement under the Convention, the Tribunal has emphasized that it does not rule on any question of sovereignty over land territory and does not delimit any boundary between the Parties.

China has repeatedly stated that “it will neither accept nor participate in the arbitration unilaterally initiated by the Philippines.” Annex VII, however, provides that the “[a]bsence of a party or failure of a party to defend its case shall not constitute a bar to the proceedings.” Annex VII also provides that, in the event that a party does not participate in the proceedings, a tribunal “must satisfy itself not only that it has jurisdiction over **Courtesy Photo**

ภาพที่ 16 อนุญาโตตุลาการทะเลจีนใต้ กรุงเฮก 12 กรกฎาคม ปี ค.ศ.2016

ที่มา: <https://www.voathai.com/a/hague-china-philippines-nm/3416144.html>

เหตุการณ์วันที่ 1 พฤษภาคม ปี ค.ศ.2020 จีนประกาศระงับการทำประมงชั่วคราวประจำปีภายในน่านน้ำที่จีนอ้างสิทธิ์ตามเขตอำนาจศาล ซึ่งรวมถึงน่านน้ำที่ทอดยาวลงไปตามเส้นขนานที่ 12 ของทะเลจีนใต้ที่ล้อมรอบพื้นที่หมู่เกาะพาราเซล สำนักข่าวซินหัวซึ่งดำเนินงานโดยรัฐบาลจีนรายงานว่า การประกาศบังคับใช้คำสั่งห้ามดังกล่าวจะ “ปกป้องสิทธิและผลประโยชน์ของการประมงทางทะเล และปกป้องสิ่งแวดล้อมด้านนิเวศวิทยาทางทะเล” การสั่งห้ามดังกล่าว รวมทั้งพฤติกรรมก้าวร้าวของเรือตรวจการณ์กองกำลังรักษาชายฝั่งจีนในช่วงหลายเดือนที่ผ่านมา ทำให้สมาคมชาวประมงบางส่วนในภูมิภาคนี้ออกมาเรียกร้องให้รัฐบาลของตนดำเนินการตอบโต้สมาคมชาวประมงในเวียดนามประท้วงการสั่งห้ามทำประมงในฤดูร้อนประจำปีในทะเลจีนใต้ของสาธารณรัฐประชาชนจีน และเรียกร้องให้รัฐบาลแห่งชาติของตนคัดค้านการสั่งห้ามดังกล่าว ท่ามกลางการคุกคามจากการบังคับใช้คำสั่งห้ามอย่างเข้มงวดของกองกำลังรักษาชายฝั่งจีน

“ชาวประมงเวียดนามมีสิทธิอย่างสมบูรณ์ในการทำประมงในน่านน้ำที่อยู่ภายใต้อำนาจอธิปไตยของเวียดนาม” สมาคมประมงเวียดนามระบุในแถลงการณ์ที่เผยแพร่ในเว็บไซต์ของตน ซึ่งรายงานโดยสื่อภาครัฐของเวียดนาม นอกจากนี้ยังระบุเพิ่มเติมว่า การสั่งห้ามดังกล่าวยังเป็นการละเมิดอำนาจอธิปไตยของเวียดนามเหนือหมู่เกาะพาราเซลและกฎหมายระหว่างประเทศ (Indo-Pacific Defense Forum, 2020)

การกระทำของจีนที่จงใจประกาศอธิปไตยเหนือโครงสร้างทางกายภาพในทะเลตะวันออก ซึ่งเป็นการกระทำที่ขัดกับกฎหมายสากล ประวัติศาสตร์และสถานการณ์ที่เป็นจริง สร้างความท้าทายต่อประชาคมในภูมิภาคและโลก ยิ่งก่อให้เกิดปฏิกิริยาจากฝ่ายเวียดนาม เกิดเป็นกระแสให้ทุกภาคส่วนในสังคมเวียดนามสร้างความชอบธรรมมากขึ้น เห็นได้ตั้งแต่ช่วงต้นปี ค.ศ.2013 สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคม นครต้าหนิง ร่วมกับคณะกรรมการประชาชนอำเภอเกาะหว่างซาได้จัดแถลงเกี่ยวกับหลักฐานทางข้อกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิความเป็นเจ้าของทั้งสองหมู่เกาะของเวียดนาม ซึ่งได้จากแผนที่และเอกสารหลายร้อยชิ้น รวมถึงแผนที่ของชาติต่าง ๆ เป็นจำนวนมากกว่า 170 รายการ และกลุ่มเอกสารซึ่งเป็นเอกสารต้นฉบับ การแถลงการณ์เกี่ยวกับหมู่เกาะหว่างซาและเจื่องซา จัดแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ กล่าวคือกลุ่มแรกเป็นการแถลงยืนยันความเป็นเจ้าของหมู่เกาะหว่างซาและเจื่องซาของเวียดนาม และอีกกลุ่มแถลงว่าจีนไม่มีความสัมพันธ์กับสองหมู่เกาะดังกล่าวของเวียดนามแต่อย่างใด หลักฐานหลายชิ้นระบุชัดเจนว่าอาณาเขตของจีนสิ้นสุดเพียงแค่ม่านน้ำ (ไห่หนาน/ไห่หล่า) (ธนันท์ บุนวรรณ, 2014: 75-76)

จากบริบทเงื่อนไขทางประวัติศาสตร์ระหว่างเวียดนามและจีนข้างต้น ซึ่งเกี่ยวข้องกับสำนักทางประวัติศาสตร์ของชาติเวียดนามที่ว่า “หมู่เกาะพาราเซลและหมู่เกาะสแปรตลีย์เป็นของตน” สิ่งนี้เป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดกระแสการศึกษาหว่างซาและเจื่องซาเพิ่มปริมาณมากขึ้นเรื่อย ๆ ในสังคมเวียดนาม โดยความสนใจของนักวิชาการเวียดนามตลอดจนหน่วยงานต่าง ๆ เช่น หน่วยงานคณะกรรมการชายแดนของรัฐบาล สถาบันวิจัยจีนและตามมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในเวียดนาม ได้เริ่มให้ความสนใจศึกษาประเด็นหว่างซามาก่อนประเด็นอื่น เนื่องจากเป็นหมู่เกาะแรกที่จีนยึดครอง จากนั้นกระแสการศึกษาหมู่เกาะหว่างซาและเจื่องซาในมิติอื่น ๆ เริ่มตามมา ระบุในปี ค.ศ.1984 กระทรวงการต่างประเทศเวียดนามได้ ตีพิมพ์หนังสือชื่อ “หมู่เกาะหว่างซาและหมู่เกาะเจื่องซา : อาณาเขตของเวียดนาม” (Quần đảo Hoàng Sa và quần đảo Trường Sa: Lãnh thổ của Việt Nam) ซึ่งเป็นผลงานของภาครัฐเวียดนามชิ้นแรก ๆ ที่แสดงจุดยืนชัดเจนว่า หมู่เกาะพาราเซลและหมู่เกาะสแปรตลีย์อยู่ในอาณาเขตเวียดนาม

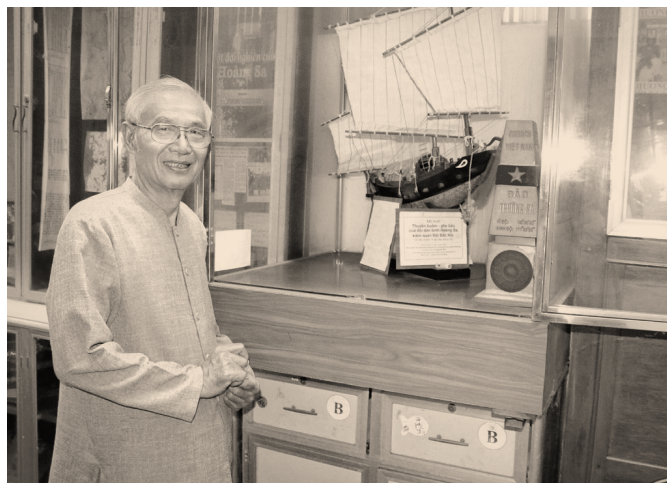
ช่วงทศวรรษ 1990 เป็นต้นมา จะพบว่านักวิชาการเวียดนามได้เริ่มให้ความสนใจศึกษาเอกสารจีนมากขึ้น นอกเหนือจาก การศึกษาเอกสารเวียดนามเป็นหลัก เช่น ผลงานของเหงวียนกวางหงอก (Nguyễn Quang Ngọc) ที่มุ่งศึกษาแผนที่ของจีน เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นว่าจนถึงปี ค.ศ.1907 หว่างซาไม่เคยปรากฏอยู่ในแผนที่จีนมาก่อน นอกจากนี้ ยังมีผลงานศึกษาเกี่ยวกับ “ทัศนนะของจีนที่มีต่อหว่างซาและเจื่องซา” ผลงานของหว่างหงอกบ่าว (Hoàng Ngọc Bào) และ “ทัศนนะ ของไต้หวันที่มีต่อหว่างซาและเจื่องซา” ผลงานของเหงวียนฮุยกวี (Nguyễn Huy Quy) รวมทั้งในสังคมเวียดนามเริ่มมีการศึกษาค้นคว้าอย่างจริงจังในรูปวิทยานิพนธ์ปริญญาเอก

ภาพที่ 17 ดร.เหงียนกวางหฺรือ (Nguyễn Quang Ngọc) รองประธานสมาคมวิทยาศาสตร์ประวัติศาสตร์เวียดนามและ
ประธานสภาทบทวนเอกสารนิทรรศการหว่างซา เจื่องซา ของเวียดนาม

ที่มา: <https://www.baogiaothong.vn/gs-nguyen-quang-ngoc-len-tieng-ve-phat-ngon-hoang-sa-d105902.html>

ต้นทศวรรษ 2000 งานวิจัยของ ดร.เหงียนญ่า (Nguyễn Nhã) นับเป็นอีกหนึ่งผลงานที่ศึกษาหมู่เกาะ
พาราเซลและหมู่เกาะสแปรตลีย์อย่างเป็นระบบ ซึ่งเหงียนญ่าเป็นผู้เสนอแนะให้รัฐบาลเวียดนามจัดทำแผน
ยุทธศาสตร์ระยะยาวเพื่อต่อสู้แย่งคืนอำนาจอธิปไตยและปกป้องอำนาจอธิปไตยเหนือหมู่เกาะทั้งสอง ด้วยวิธี
ดังเช่น นำข้อมูลทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับการจัดตั้งวิธีการปฏิบัติและการปกป้องอำนาจอธิปไตยของเวียดนาม
เหนือหมู่เกาะหว่างซาและเจื่องซาเข้ามาอยู่ในหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับมัธยมและมหาวิทยาลัย การตั้ง
ชื่อถนน โรงเรียน ว่าหว่างซา เจื่องซาและชื่อวีรชนผู้เสียสละปกป้องอำนาจอธิปไตยของเวียดนามเหนือหมู่เกาะ
หว่างซาและเจื่องซา ตลอดจนให้เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับอำนาจอธิปไตยของเวียดนามเหนือสองหมู่เกาะให้
กว้างขวาง นำเสนอข้อมูลตามหน้าเว็บไซต์ต่าง ๆ (ธนันท์ บุนวรรณ, 2014: 58-59)

ภาพที่ 18 ดร. เหงียนญ่า (Nguyễn Nhã) กับแบบจำลองเรือของทหารหว่างซาและปักฮ่าย (ตั้งแต่ต้นศตวรรษที่ 17 ถึงต้นศตวรรษ
ที่ 19 ที่สร้างขึ้นใหม่จากเอกสารของเหงียนญ่า “อำนาจอธิปไตยของสองหมู่เกาะ หหว่างซาและเจื่องซาของชาวเวียดนาม”

ที่มา: <https://baolongan.vn/tien-si-nguyen-nha-hon-40-nam-tam-huyet-voi-hoang-sa-truong-sa-a89333.html>

ปัญหาการอ้างอธิปไตยในการครอบครองหมู่เกาะพาราเซลและหมู่เกาะสแปรตลีย์ของฝ่ายเวียดนามและคู่ขัดแย้งที่สำคัญของเวียดนามคือ จีน ในหลายทศวรรษที่ผ่านมา ส่งผลต่อกระแสนักศึกษาพาราเซลและสแปรตลีย์ในสังคมเวียดนามอย่างต่อเนื่องและยังคงปรากฏแพร่หลาย ณ ปัจจุบัน สะท้อนได้จากผลงานของนักวิชาการเวียดนามและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ขณะเดียวกัน สื่อประเภทต่าง ๆ ในสังคมเวียดนามต่างก็ช่วยกันผลิตซ้ำประเด็นดังกล่าวเสมอมา ไม่เว้นแม้แต่สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์อย่างพิพิธภัณฑสถานในเวียดนามตามนครใหญ่ ๆ หรือแม้กระทั่งพิพิธภัณฑสถานในต่างจังหวัด มักปรากฏการจำลองภาพแผนที่ประเทศเวียดนามลักษณะเป็นรูปตัวเอส (S) พร้อมภาพหมู่เกาะหว่างซาและเจื่องซาอยู่เคียงคู่แผนที่ของเวียดนามเสมอ ซึ่งเท่ากับเป็นการตอกย้ำให้เห็นถึงการเป็นส่วนหนึ่งของหว่างซาและเจื่องซาในดินแดนของเวียดนาม ดังเช่น ณ หอศิลป์หว่างซา เมืองดานัง ที่จัดขึ้นโดยคณะกรรมการประชาชนของเขตเกาะหว่างซา (เมืองดานัง) พิพิธภัณฑสถานดังกล่าวรวบรวมหลักฐานเกี่ยวกับอำนาจอธิปไตยของเวียดนาม ไม่ว่าจะเป็นตู้แสดงกลุ่มเอกสารยืนยันอำนาจอธิปไตยในหว่างซาของเวียดนาม นิทรรศการแนะนำหลักฐานเกี่ยวกับอำนาจอธิปไตยของเวียดนามเหนือหมู่เกาะหว่างซาในยุคเหงเวียน ซึ่งประกอบด้วยแผนที่มากกว่า 175 แผนที่พิสูจน์อธิปไตยของเวียดนาม แผนที่โบราณ 29 แผนที่ของจีนที่พิสูจน์ว่าอำนาจอธิปไตยของหมู่เกาะหว่างซาขึ้นกับเวียดนาม อีกทั้งมีส่วนจัดแสดงภาพของชาวเวียดนามที่ทำงานในหมู่เกาะหว่างซา เพื่อยืนยันความจริงที่ชัดเจนว่าชาวเวียดนามทำงานและอาศัยอยู่ในหว่างซามาเป็นเวลานาน จุดแสดงภาพสารคดีเกี่ยวกับกระบวนการสถาปนาอำนาจอธิปไตยอย่างต่อเนื่องของเวียดนามในเขตหว่างซาและการจัดการการปกครองตั้งแต่ราชวงศ์เหงียนจนถึงปัจจุบัน (Minh Ngọc และ Trương Sơn, 2019)

ภาพที่ 19 หอศิลป์หว่างซา เมืองดานัง (Nhà trung bày Hoàng Sa, Đà Nẵng)

ที่มา: <https://thoidai.com.vn/nha-trung-bay-hoang-sa-bao-tang-giu-bang-chung-thuyet-phuc-ve-chu-quyen-cua-viet-nam-91774.html>

กระแสดังกล่าวสอดคล้องกับทัศนะของ ดร.เหงเวียนญาที่ว่า “การเขียนวิจัยเกี่ยวกับประเด็นหว่างซาและเจื่องซาไม่เพียงตอบสนองต่อหน้าที่ของนักวิจัยเท่านั้น แต่ยังตอบสนองต่อภาคประชาชนและกลุ่มผู้นำประเทศ โดยเฉพาะกลุ่มที่ทำหน้าที่ด้านการต่างประเทศเพื่อต่อสู้ ปกป้องอำนาจอธิปไตยเหนือหมู่เกาะหว่างซาและเจื่องซาด้วย ฉะนั้น トラบไตที่ปัญหาพิพาทเกี่ยวกับสองหมู่เกาะ ซึ่งคู่ขัดแย้งคือเวียดนามและจีนยังไม่สามารถหาทางออกได้ วาทกรรม ‘หว่างซา และ เจื่องซา’ ก็ยังจะถูกกระตุ้นโดยนักวิชาการ หน่วยงานภาครัฐ ตลอดจนสำนักพิมพ์ต่างๆ ของเวียดนาม ช่วยกันนำข้อมูลออกมาเผยแพร่เป็นระยะ ๆ ขณะเดียวกันสิ่งทีอาจเกิดควบคู่ตามมาพร้อม ๆ กับกระแสนเขียน คือ จิตสำนึกแห่งการปกป้องและหวงคืนหว่างซาและเจื่องซาของชาติเวียดนาม” (ธนันท์ บุนวรรณ, 2014: 60)

บทสรุป

ความขัดแย้งระหว่างเวียดนามและคูกรณีสำคัญคือ จีน เกี่ยวกับปัญหาการอ้างอธิปไตยเหนือหมู่เกาะพาราเซลและหมู่เกาะสแปรตลีย์ในทะเลจีนใต้ส่งผลกระทบต่อบริบทสังคมของเวียดนาม และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของเวียดนามกับจีน หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ชาติเวียดนามใช้ในการกล่าวอ้างกรรมสิทธิ์เหนือหมู่เกาะทั้งสอง ไม่เพียงสร้างความชอบธรรมให้กับชาติอย่างเดียวนั้น แต่ยังสร้างจิตสำนึกหวงแหนแผ่นดินของบรรพบุรุษเวียดนามด้วยเช่นกัน อาจกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า ข้อพิพาททะเลจีนใต้มีส่วนสำคัญในการปลุกกระแสชาตินิยมในหมู่ของชาวเวียดนามให้เกิดสำนึกแห่งการปกป้องหมู่เกาะพาราเซลและหมู่เกาะสแปรตลีย์

บรรณานุกรม

สื่อสิ่งพิมพ์ วารสาร และวิทยานิพนธ์

- ชาญชัย คุ่มปัญญา. “สถานการณ์โลก: โจทย์ของเวียดนามและข้อเสนอทางออก.” **ไทยโพสต์**. 18,6410 (พฤษภาคม 2014).
- ช่อฉัตร กระจก. “ปัญหาด้านความมั่นคงในทะเลจีนใต้และมหาสมุทรอินเดีย.” **ยุทธศาสตร์ความมั่นคงทางทะเลของไทย รองรับการขยายอิทธิพลทางทะเลของจีนในทะเลจีนใต้และมหาสมุทรอินเดีย**. (2016-2017): 76-97.
- ทวีศักดิ์ กันโยไซ. “ประวัติศาสตร์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (เวียดนาม)” (เอกสารประกอบการสอนรายวิชา ส 311ภาควิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยพะเยา), 3-4.
- ธนันท์ บุนวรรณ. “เวียดนามกับการอ้างกรรมสิทธิ์เหนือหมู่เกาะพาราเซล (Paracel Islands) และหมู่เกาะสแปรตลีย์ (Spratly Islands).” **สังคมลุ่มแม่น้ำโขง**. 10,2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2014): 51-77.
- Tomotaka Shoji. “Vietnam, ASEAN, and the South China Sea: Unity or Diverseness”. **การป้องกันและความปลอดภัย NIDS** (ธันวาคม 2012): 8-17.

บทความและสื่อออนไลน์

- กัญญา ภูภักดิ์, รุ่งสิทธิ ธัญญสิทธิ์และอารยา แซ่ลู่. **จีน-เวียดนาม ความสัมพันธ์ที่รักทั้งเกลียด** เข้าถึงเมื่อ 5 สิงหาคม 2020. เข้าถึงได้จาก <https://workpointtoday.com>
- การประชุมสมัชชาสหประชาชาติครั้งที่ 74**. “อภิปรายทั่วไปของการประชุมสมัชชาสหประชาชาติครั้งที่ 74: พื้นฟูพหุภาคีเพื่อสันติภาพและการพัฒนาที่ยั่งยืน.” [วีดิทัศน์]. สหรัฐอเมริกา: เว็บไซต์วิสหประชาชาติ, 2019.
- ข่าวคำมิตใหม่ทั่วไทย**. “ชาวฟิลิปปินส์และเวียดนามประท้วงจีนกรณีทะเลจีนใต้.” [วีดิทัศน์]. กรุงเทพฯ: ข่าวไทยพีบีเอส, 2016.
- คณะกรรมการประชาชนเขตฮวงซา. **ประวัติการก่อตั้งและการบังคับใช้อำนาจอธิปไตยของเวียดนามเหนือหมู่เกาะหว่างซา**. เข้าถึงเมื่อ 5 สิงหาคม 2020. เข้าถึงได้จาก <http://hoangsa.danang.gov.vn/index.php/gi-i-thi-u/l-ch-s-ch-quy-n/160-l-ch-s-xac-l-p-va-th-c-thi-ch-quy-n-c-a-vi-t-nam-tren-qu-n-d-o-hoang-sa-phan-i>
- คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งเมืองโฮจิมินห์. **พิธีกรรมของทหารหว่างซา (Lễ khao lề**

- thế linh Hoàng Sa). เข้าถึงเมื่อ 24 ตุลาคม 2020. เข้าถึงได้จาก <http://ttbiendao.hcmussh.edu.vn/?ArticleId=a9c3d4b2-111a-4497-8baf-768d7edf3964>
- ชาญชัย คุ้มปัญญา. **ปฏิญญาว่าด้วยแนวปฏิบัติของภาคีในทะเลจีนใต้ (DOC) ที่มา ปัญหาและอนาคต**. เข้าถึงเมื่อ 7 มีนาคม 2021. เข้าถึงได้จาก <http://www.chanchaiworldvision.com>
- บ้านจอมยุทธ. **เหมา เจ๋อ ตุง**. เข้าถึงเมื่อ 25 กุมภาพันธ์ 2021. เข้าถึงได้จาก https://www.baanjomuyut.com/library_2/socialist_and_communist_zionist/04.html
- รัฐบาลสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม. **สุนทรพจน์ฉบับเต็มของรองนายกรัฐมนตรีฟามบินห์มินห์ ที่สหประชาชาติ**. เข้าถึงเมื่อ 21 กันยายน 2020. เข้าถึงได้จาก <http://baochinhphu.vn/Thoi-su/Toan-van-phan-bieu-cua-Pho-Thu-tuong-Pham-Binh-Minh-tai-Lien-Hop-Quoc/376216.vgp>
- สำนักข่าวเวียดนาม. **เวียดนาม สมาชิกที่รับผิดชอบต่อ UNCLOS**. เข้าถึงเมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2020. เข้าถึงได้จาก <https://vietnamlawmagazine.vn/vietnam-a-responsible-member-of-unclos-3352.html>
- สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม. **แผนที่ เส้นประ 9 เส้น ตันกำเนิดความขัดแย้งในทะเลจีนใต้**. เข้าถึงเมื่อ 2 สิงหาคม 2020. เข้าถึงได้จาก <http://lakmuangonline.com/?p=2797>
- ศูนย์ประสานงานประชาชนจังหวัดชอคตริง. **พื้นฐานทางกฎหมายเพื่อยืนยันอำนาจอธิปไตยของหว่างซาและเจื่องซาเป็นของเวียดนาม**. เข้าถึงเมื่อ 16 กันยายน 2020. เข้าถึงได้จาก <http://www.vkssoctrang.gov.vn/77-bd-chitiettin.html>
- Ánh Huyền. **เรื่องเวียดนามมีอธิปไตยเหนือหมู่เกาะหว่างซาและเจื่องซาอย่างสมบูรณ์และไม่สามารถปฏิเสธได้**. เข้าถึงเมื่อ 2 สิงหาคม 2020. เข้าถึงได้จาก <https://vowworld.vn/vi-VN/binh-luan/viet-nam-co-chu-quyen-day-du-va-khong-the-choi-cai-voi-hoang-sa-va-truong-sa-851153.vov>
- Britannica. **โคชินไชน่า**. เข้าถึงเมื่อ 7 มีนาคม 2021. เข้าถึงได้จาก <https://www.britannica.com/place/Cochinchina>
- Indo-Pacific Defense Forum. **ชาวประมงเวียดนามและฟิลิปปินส์ประท้วงการสั่งห้ามทำประมงของจีนในทะเลจีนใต้**. เข้าถึงเมื่อ 8 มีนาคม 2021. เข้าถึงได้จาก
- Kim Thành. **หว่างซาและเจื่องซาของเวียดนาม**. เข้าถึงเมื่อ 2 สิงหาคม 2020. เข้าถึงได้จาก <https://dangcongsan.vn/bien-dao-viet-nam/hoang-sa-va-truong-sa-la-cua-viet-nam-553850.html>
- Minh Ngọc และ Trương Sơn. **หอคิลป์หว่างซา: พิพริทัศน์ที่มีหลักฐานที่น่าเชื่อถือเกี่ยวกับอำนาจอธิปไตยของเวียดนาม**. เข้าถึงเมื่อ 9 มีนาคม 2020. เข้าถึงได้จาก <https://thoidai.com.vn/nha-trung-bay-hoang-sa-bao-tang-giu-bang-chung-thuyet-phuc-ve-chu-quyen-cua-viet-nam-91774.html>

Nguyễn Huy Toàn. **พื้นฐานทางกฎหมายรับรองอำนาจอธิปไตยเหนือหมู่เกาะหว่างซา (Hoàng Sa) และ
เจื่องซา (Trường Sa) ของเวียดนาม.** เข้าถึงเมื่อ 25 ตุลาคม 2020. เข้าถึงได้จาก

<https://dantri.com.vn/xa-hoi/co-so-phap-ly-khang-dinh-chu-quyen-doi-voi-quan-dao-hoang-sa-va-truong-sa-cua-viet-nam-1308253481.htm>

Nguyễn Văn Toàn. **ทะเลตะวันออกและคนเวียดนาม.** เข้าถึงเมื่อ 5 กันยายน 2020. เข้าถึงได้จาก

<http://daidoanket.vn/tinh-hoa-viet/bien-dong-va-nguoi-viet-tintuc465055>

Thanh Tùng. **องค์กรป้องกันประเทศแห่งราชวงศ์เหงเวียน.** เข้าถึงเมื่อ 5 มีนาคม 2021. เข้าถึงได้จาก

<https://huacity.gov.vn/Du-khach/Du-lich/pid/16910/cid/246?tid=Doanh-nghiep-Quoc-phong-thoi-nha-Nguyen.html>

Thu Hòa. **ขยายการปฏิบัติ UNCLOS และอ้างความเป็นระเบียบของกฎหมายในทะเลตะวันออก.** เข้าถึงเมื่อ
21 กันยายน 2020. เข้าถึงได้จาก

<https://vovworld.vn/vi-VN/viet-nam-kien-dinh-con-duong-da-chon/tang-cuong-thuc-thi-unclos-va-duy-tri-trat-tu-phap-ly-o-bien-dong-852073.vov>

บรรณานุกรมภาพ

- คณะกรรมการชายแดนแห่งชาติ - กระทรวงการต่างประเทศ. เอกสารโบราณแผนที่สี่ทิศชุดสมบูรณ์. เข้าถึงเมื่อ 31 มกราคม 2021. เข้าถึงได้จาก engioilanhtho.gov.vn
- ตู้หนังสือ Phan gia. ปฏิทินราชสำนักชนิด - ฟานฮ่วยจือ. เข้าถึงเมื่อ 7 กุมภาพันธ์ 2021. เข้าถึงได้จาก <https://sachxuanay.wordpress.com/2012/02/22/l%E1%BB%8Bch-tri%E1%BB%81u-hi%E1%BA%BFn-ch%C6%B0%C6%A1ng-lo%E1%BA%A1i-chi-phan-huy-chu-2/>
- สถานีวิทยูเวียดนาม. ประท้วงเรือประมงจีนตัดสายเคเบิลของเรือบั้งหมิงท์หมายเลข 2. เข้าถึงเมื่อ 15 กุมภาพันธ์ 2021. เข้าถึงได้จาก <https://voworld.vn/th>
- สำนักพิมพ์คิมดอง. หลิงนามฉัวกั้ว. เข้าถึงเมื่อ 1 กุมภาพันธ์ 2021. เข้าถึงได้จาก <https://nxbkimdong.com.vn/linh-nam-chich-quai>
- หอจดหมายเหตุแห่งชาติที่ 4. บันทึกไถนามแผ่นดินที่มีอยู่จริง. เข้าถึงเมื่อ 1 กุมภาพันธ์ 2021. เข้าถึงได้จาก <https://mocban.vn/tai-lieu/dai-nam-thuc-luc/>
- Hà Anh. เวียดนามใช้อำนาจอธิปไตยเหนือทะเลและหมู่เกาะ. เข้าถึงเมื่อ 7 กุมภาพันธ์ 2021. เข้าถึงได้จาก <https://congluan.vn/ky-3-hai-doi-hoang-sa--chuyen-ve-nhung-nguoi-linh-dao-dau-tien-post70414.html>
- Ngô Lập Chí. บันทึกพื้นที่ชายแดน. เข้าถึงเมื่อ 31 มกราคม 2021. เข้าถึงได้จาก <https://hoavouu.com/a40127/phu-bien-tap-luc>
- Phạm Hoàng Nam. ดร.Nguyễn Quang พุดถึง “แถลงการณ์หว่างซา”. เข้าถึงเมื่อ 15 กุมภาพันธ์ 2021. เข้าถึงได้จาก <https://www.baogiaothong.vn/gs-nguyen-quang-ngoc-len-tieng-ve-phan-ngon-hoang-sa-d105902.html>
- Phan Đăng. หนังสือภูมิศาสตร์หว่างเวียด. เข้าถึงเมื่อ 3 กุมภาพันธ์ 2021. เข้าถึงได้จาก <https://cvdvn.files.wordpress.com/2018/03/hoang-viet-nhat-thong-chi.pdf>
- South Eastern Asian sea. กฎหมายระหว่างประเทศและอำนาจอธิปไตยเหนือหมู่เกาะพาราเซลและสแปรตลีย์ (ตอนที่ 12). เข้าถึงเมื่อ 17 กุมภาพันธ์ 2021. เข้าถึงได้จาก <https://southeastasiansea.wordpress.com/2013/04/09/international-law-and-sovereignty-over-paracel-and-spratly-archipelagoes-part-12/>
- Thu Ngân. ดร.Nguyễn Nhã กว่า 40 ปีแห่งความหลงใหลในหว่างซาและเจื่องซา. เข้าถึงเมื่อ 7 กุมภาพันธ์ 2021. เข้าถึงได้จาก <https://baolongan.vn/tien-si-nguyen-nha-hon-40-nam-tam-huyet-voi-hoang-sa-truong-sa-a89333.html>

VOA Thai. เปิดคำตัดสินศาลอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ ระบุจีนไม่มีสิทธิ์ในทะเลจีนใต้ตามคำกล่าวอ้าง.
เข้าถึงเมื่อ 15 กุมภาพันธ์ 2021. เข้าถึงได้จาก <https://www.voathai.com/a/hague-china-phillipines-nm/3416144.html>